
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 01619626 3

EUCHOLOGIUM

LAGOLSKI SPOMENIK

MANASTIRA SINAI BRDA

IZDAO

DR LAVOSLAV GEITLER

TROŠKOM

GOSLAVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

(SA SNIMKOM.)

U ZAGREBU 1882.

U KNJIŽARNICI LAVOSLAVA HARTMANA NA PRODAJU.

TISAK DIONIČKE TISKARE.

OPERA ACADEMIAE SCIENTIARUM ET ARTIUM
SLAVORUM MERIDIONALIUM.

DJELA

JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE

ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

KNJIGA II.

U ZAGREBU

TISAK DIONIČKE TISKARE

1882.

EUCHOLOGIUM

GLAGOLSKI SPOMENIK

MANASTIRA SINAI BRDA

IZDAO

DR. LAVOSLAV GEITLER

TROŠKOM

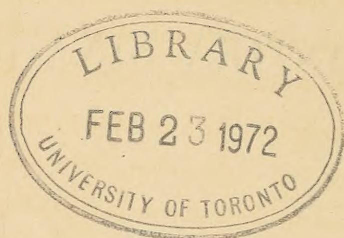
JUGOSLAVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

(SA SNIMKOM.)

U ZAGREBU

U KNJIŽARNICI LAVOSLAVA HARTMANA NA PRODAJU.

1882.

LIBRARY
FEB 23 1972
UNIVERSITY OF TORONTO

Veliki dio grčkoga rukopisnoga blaga manastira sv. Katarine na Sinai brdu sada je sastavljen i uredjen u maloj priručnoj biblioteci, o sadržaju koje će putnika izviestiti katalog, sastavljen prije nekoliko godina po učenom archimandritu Antoninu. Koptički i sirski rukopisi, kao što i oni grčki, koji se samim monahom čine da su osobito dragocjeni (n. pr. dva istom sada našasta Tischendorfu još nepoznata te neizdana lista slavnoga sinajskoga kodeksa), sakriveni su u raznih kutovih i skrivalištih, nepristupnih svakomu putniku. Slavica ne upravo mnogobrojna smještena su u onoj maloj biblioteci. Med njimi imade osim nekoliko neznatnih ćirilskih rukopisa iz mladoga doba, koje sam samo na brzu ruku prelistao, i dva „ilirska“ kodeksa. Prvi imade signaturu „37 Ἰλλυρικόν“ „Ѱалтирь глаголическаго письма“. Ali se odmah iz sadržaja osvjedočih, da je to vrst molitvenika, trebnik iliti εὐχολόγιον, te da je na kodeks po svoj prilici samo drugomu sinajskomu rukopisu za volju, kojega je već archimandrit Porf. Uspenskij g. 1850 vidio te kao psaltir označio, onaj krivi tituo prilieplјen.

Naš je rukopis izuzam samo prvu i zadnju stranu vrlo dobro sačuvan. Širok je $10^1/_2$ centimetara, a visok 14 centimetara. Početka i svršetka nema a i u sredini ima velika praznina. Sačuvalo se je u svem dvanaest kvaterniona i jedan kvinon. Pojedine su naslage po načinu drevnih grčkih rukopisa na desnom uglu brojevi označene. Prvi broj je ⰻ, po čemu se vidi, da samo od početka nedostaje 19 kvaterniona ili 152 lista; za tim sliedi ⰻⰰ, ⰻⰱ, ⰻⰲ, ⰻⰳ, ⰻⰴ, ⰻⰵ, dočim sliedeća naslaga počimlje sa ⰻⰶ sve do ⰼⰳ, u svem

106 lista. Pagina imade 24—26 redaka. Iza lista 11b i 71a sliedi prazna strana. Svoj sam priepis označio brojevi lista 1a, 1b, 2a itd. Vrlo pomno izvedena liniacija urezana je oštrim orudjem u liepi bieli pergamenat. Pisac stavlja slova velikom tačnošću te dosljednošću uviek *nad* redak. Držim, da naš rukopis potječe iz periode živahnoga kaligrafskoga razvoja, bez dvojbe iz najboljega doba glagolice. Uviek jednaki tanki i sitni potezi odaju sigurnu, izvježbanu ruku. U cielom rukopisu neima nigdje brisanih ili struganih mjesta, nigdje popravke ili kasnijega umetka. Vrlo mnoge izkićene inicijale pružaju obilno gradivo za ornamentalna studija. Prostori jim izpunjeni su jasnom crvenom, žutom, zelenom, modrom i crnom bojom, nadpisi molitava pako pokriveni zelenilom i žutilom, što sve rukopisu daje osobito živahan i šaren vid.

Pismo je dvojako, veliko i malo. Majuskula, koja svak puta izpunjuje prostor dvajuh redaka, dolazi u titulih i nadpisih molitava, u obće kada treba koju rieč za oko jače izstaviti. Minuskula iliti pismo ostaloga teksta spada med najsitnije dosad poznate primjere bugarske glagolice. Premda se u obće podudara s oblim tipom najdrevnijih spomenika kao što je assem., zogr., naliči ipak ova glagolica stisnutim i sitnim načinom pisanja doniekle prvim slabim početkom uglastoga tipa. Meni se čini, da je to pismo ono isto, kojim je pisan malen glagolski fragmenat, kojemu Sreznevskij nadjenu ime služebnika (Drevnije glag. pamjatniki, facsimile XIV), pače da je tako zvani služebnik samo dio sinajskoga trebnika. Kad se iz Sinai brda povratih te prispodobih snimak Sreznevskoga sa svojim, opazio sam odmah, da se format, broj redaka, karakter pisma i svakoga pojedinoga poteza, a i interpunkcija obajuh rukopisa posvema slažu. Pače i nalazište je isto: g. 1850 nadje archim. Uspenskij u manastiru sv. Katarine ona tri lista „služebnika“. Tada u manastiru još nije bilo uredjene biblioteke, rukopisi bili su raz-

bacani po ćelijah i kutovih, tako da istom trideset godina kašnje evo na vidjelo izlazi glavni dio kodeksa. I što se sadržaja tiče, bit će krivo tako nazvani služebnik bez dvojbe dio trebnika.

Navesti ću samo nekoliko slova, kojih osobiti oblik karakteriše i pismo „služebnika“ i trebnika: amo spada najprije uglasto e:

Ⰵ

visoki potez slova c

Ⱌ

kruškasta figura majuskule s

Ⱄ

šiljaste majuskule d i v

Ⰴ Ⰲ

kadkada jako izpupčeno o

Ⱁ

koje i Sreznevskij iz služebnika navodi, visoki rožići na Ⰶ, dosljedna poraba sastavine Ⱏ. Poznato je, da se u drevnih glagolskih rukopisih kadkada pišu obje česti znaka Ⱑ svaka za se, čemu imade primjera i u našem rukopisu, Ⱑ dolikuje dvostrukomu Ⱋ. Ⱇ, koje u snimku služebnika (Sreznevskij snimak XIV.) nedolazi, siže duboko pod redak. Ižica imade oblik kao u assem evandj. Ⰸ je kadkada ravnih crta, uglasto kao što u najkasnijoj hrvatskoj kursivi:

Ⰸ

Tačniji paleografski opis, kao što i dokaz, da se je trebnik, i svi glagolski rukopisi, koji su u manastire na iztoku došli, iz prva nalazio u Macedoniji, izniet ću u posebnom paleografskom djelu.

Trebnik je uz kijevske i pražke odlomke, kojim u ostalom posebno mjesto medju glagolskimi spomenici pripada, jedini glagolski ostanak, koji nema Ⱖ kao znak glasa. Poznato je, da je ovaj glas

i znak upravo obilježje svih najstarijih glagolskih rukopisa; velika većina najdrevnijih ćirilskih knjiga nepozna dzêlo (sup. savv. kn.). Ovo se može protumačiti kao pokrajinska osobitost izgovora ili time, što je trebnik prepisan iz ćirilskoga originala.

Interpunkcija jako je jednostavna, služi samo piknja i potez, koje je kadkada težko razlikovati. Isto tako je u služebniku. Ja sam nastojao, da sve to u priepisu svome prema originalu obilježim. Znakovi nad redkom stojeći ovi su: ᷾ za svaki hiat na početku i u sredini rieči, **ѻтъ твоѥго ймѫще**, **съкрътшей** i to nipošto samo mjesto j; znak ^ stoji uviek nad **ѩ**: **кожѩ̂**, **молѩ̂** i mjesto jera: **в̂се**, **покаєт̂сѧ**. Ja sam ove znakove u priepisu svome bilježio ćak do fol. 24b pa onda ostavio, jerbo se način njihove jednostavne i dosljedne porabe iz onih 48 strana dovoljno i tačno dokučiti može. Inače sam majuskulu nadpisa, iniciale te druga izvan teksta postavljena slova u priepisu takodjer izstavio većimi slovi.

Tri puta dolazi u našem rukopisu neko t i to uviek kao izkićena inicijala, koje se može smatrati običnim kapitalnim rimskim ili grčkim tau. Na ovakovo t namjerismo se dosad samo na glagolskom napisu baščanskom. Pobliže ću o njem progovoriti u svojoj paleografiji. Da ga u priepisu razlučim od drugoga glagolskoga t običnoga oblika, bilježio sam ga velikim latinskim kursivnim t: *T*. U ostalom se moja transkripcija drži običnih pravila: ⰺ = і ⰹ = ι, ⰻ = и i t. d.

Na nekojih poremećenih mjestih, koja bi može biti u čitanju smetala pregnuo sam učiniti nekoliko neznatnih popravaka. Gdjekada je inače tačni i pomnjivi pisac izostavio slovo ili slovku; ja sam je stavio u parentesu ovakova oblika ( ). Sve što je izlišno, dva puta napisano, što se dakle u samom kodeksu nalazi, metnuo sam u [ ]; jedva vidiva pobljedjela slova, o kojih značenju bi

mogla nastati dvojba, u ( ]. Ali sve ovo se tiče samo riedkih i neznatnih slučajeva; u obće dajem ovdje rukopis, kakav je, sa svimi mahnami te pogrješkami (n. pr. **иадиꙗ** 62a, **дръшиши** 64a, **иастѣ** 65b, **єтъ** 69b, **въдащиимъ** 82b, **прѣдъкижть** 85a, **къ трътъракъ** 55a i t. d.) Za 46 dana, koje sam na brdu sproveo, imao sam dosta prilike, da priepis svoj sa originalom opetovanom kolacijom, osobito dvojbenih mjesta, u sklad privedem.

Nedvojbena paleografska svojstva, bezpriekorna čistoća jezika, tekući slog uvršćuju ovaj trebnik u niz prvih i najdrevnijih glagolskih spomenika kao što je assem. i zogr. Ovdje spominjem samo položaj pisma, po kojem se rieči dosljedno nad redak stavljaju, te isti običaj kao karakterističko obilježje grčkih minuskulnih rukopisa do kraja 10. vieka, Gardthausen, griech. Pal. p. 68. Pošto su služebnik i trebnik samo česti jednoga te istoga rukopisa, može se po tako zvanom okviru iliti velikom četverokutnom ornamentu, koji se nalazi u služebniku (Sreznevskij glag. pam. XIV) zaključiti, da je cieli rukopis stariji od kraja 10. vieka, jerbo je isti ornamenat rabio u grčkih rukopisih samo do kraja 10. vieka, Gardthausen, p. 89.

Mjestimice navode se u trebniku česti psaltira, najčešće dakako samo neznatne kratke rečenice; veće česti, koje bi mogle sluziti kao materijal za izpitivanje teksta starobugarskoga psaltira u obće, nalaze se na fol. 62a—62b; 83a (psalam 4.); 73b—74a (psalam 12, vidi psaltir sinait. p. 25); 74b—75a—75b (psalam 24); 76a—76b (psalam 37, sinait. psaltir p. 97); 77b; 97b.

Molitva drugoga pražkoga fragmenta, B. redak 9: **дрѣва ради адамъ раꙗ бъстъ иселеиъ** bila je bez dvojbe u jako drevno doba iz grčkoga originala (Šafařík, Glag. Fragm. 44: *διὰ ξύλου ὁ Ἀδὰμ παραδείσου γέγονεν ἄποικος)* prevedena, budući ju pisac trebnika već kao poznatu navodi spominjuć samo pokraćeni joj početak: **дрѣва ради адамъ іздраѣ іэг(ъиаиъ)** . . . . fol. 85b.

Opazke glasoslovne. Jerovi se meću nepravilno, gdjegdje se opaža stalnija struja, n. pr. u instr. sing. -омь je ь obljubljeno. о zastupa tvrdo ъ: несоздаиы, созъдание, любовьѭ, цѣловиѭ, смоковн, со, во, стон (17a), вонъ, ѫголъ gen. pl., сонъ, маковъ, послѣдовъ, сладокъ, кротовъ, токмо, собърашѧ, оусонъшимъ, плодось. U instr. sing. masc. uviek -омь, riedko ъмь гласъмь 43b.

є mjesto ъ: трєстиѭ 50a, іс трєстиѣ 54b, бєдрѣно 58a, valjda mjesto вътрьно u značenju bonus, Miklosich, Lex. pod. бъдръ, слєзъ gen. pl. 78a, рєпътаниє 91b, бєздєниє, abyssus.

є mjesto ь: вєлєн, вєсь, подобєсткью, сѣтєн, малєүко, стєзь gen. pl., često dolaze gen. pl. гонєнєн, бголвлєнєн, сърѣтєнєн, прѣтыканєн, пострашєнєн, бєзаконєн i t. d.

Poraba nasala je upravo bezpriekorna, zabilježio sam samo jednu iznimku лѣжѧщє 37a i тысащѧ, koja malo ne u svih rukopisih dolazi.

о mjesto ѫ: озоѭ 10b, отрокѫ 83a; obratno ѫрѫжиє 29a, иѫжа 96a.

оү mjesto ѫ: въ лоүцѣ 54a.

ѣ i ѧ: приматалъ 54b.

и mjesto ѧ: трисавицє 49b.

Za cieli kodeks vriedi sliedeće pravilo, od kojega neima iznimke: iza palatala ч, ж, ш, щ, жд, и i ꙃ (koje posta od gj, t. j. ꙃ) se piše ѭ mjesto ѫ, доүшѭ, кожѭ, трасавицѭ, троицѭ, ѩзѭ (= ѩꙃѭ) 29b, 42b, 43a i t. d.

Riedko stoji ѩ mjesto ѧ: имѩ, мѩ, заклинашѩ, искашѩ, заплѣвашѩ.

ѣ i є se zamjenjuje: въсѣлоү 14a, всѣсъжагаємаа 16b, всѣлѣєтъ 48b; вєлиє mjesto вєлиѣ nom. sing. fem. 63b.

и iz ѣ: блискъ 34a, сътиримъ 98.

и i є: сємєоноү 7a, прємєтати (при-) 84a. тищи 81b.

о mjesto оү: опьваниє 65b; соүгобь 67a; кокоүль 97a (srav. коколь, коүкоүль Miklosich Lex.).

ъ i ы: любь acc. 9a, мъ 16b, тъ, къзьникъ, 51a, къзиии 62b.

ти mjesto ты, 68a.

Bez labijalnoga l: земи, прославѣеть 39b.

o i оу se u grčkih imenih zamjenjuje: отъ работы фараоуша 5b, srav. фараошь; самонаѣ 8a; вельзѣолъ belzebul 53b.

ф po vulgarnom grčkom izgovoru iz grčkoga π: скоръфиѩ 51b; фетронии 93a.

стоухии 4a στοιχεῖον; евъга 2a; киорниѣкиуноу 50a; ѥврѣискъ.

Osobite rieči i oblici: неисписаненъ 4a, неизглаголаненъ 4a, обьсръдоваiие 4b, маадатьце 8a, въспалщение 13b, съвѣдъ masc. 18b, рады acc. pl., srav. отърада 18b, обавлѣѩ немощемъ нашимъ 20a, доводителю 27b, прѣсѫуилъ 29b, ръватка 30b, на распонѣ masc. 50b, 35b, дьнѣ, srav. č. dna 33b, 36b, такъ 36b, (възьрѣвъ на такъ уловѣкъ), въ годинѫ in gratiam 37a, надъ лопотивомь доухомь 43a, траскавицѫ клеуьщѫщѫ ӡѫбы 44a, клъуетъ 45a, въ таиноемьнъıхъ 45a, въс коуренiѣ 53b, 48a, врѣмени уаемънааго 49b, защѣждениаго 50b, рѫдожьникъ 51b, тръторъ 54b, 55b, 51b τάρταρος, самодѣльниуе 52a, бръноѭ 53a, из локъви 54b, оурнцающимиѩ 55a, къ врѣщикы огнь 55b, неиздреуенъниуе 56a, приуетьникъ 57b, сланѫ 59a, ласкръдь f.? 69a, земелѣгание 69b, жестоколѣганъникъ 70b, обръньтити 88b, забъдѣнъныѭ молитвѫ 89a, въ нинъотрѣӡвение 89a, похѫнитъ 92b, srav. похоупити, хоупати, брьна neut. 94a, 97a, житие добродѣано 99a.

Pošto nisam naumio, da opredielim odnošaj našega teksta prema ostalim slavenskim recenzijam, što mi je u ostalom ostaviti vještijim rukam, neće biti sgorega, ako ovdje opišem bar obseg našega rukopisa, da znademo, što se je od prilike iz starobugarskoga prievoda trebnika sačuvalo. Držim, da je od prvobitnoga rukopisa ostao jedva treći dio. Temeljem naše sbijene prispodobe služiti će nam glavno grčko izdanje Goara, Euchologion sive Rituale Graecorum, Venetiis 1730. Kako već i u grčkom originalu imade raznih

recenzijah istih molitava te obreda, tako se i naš slavenski prievod iztiče mnogobrojnimi i to kadkada vrlo znatnimi osobitostmi. Nekojim molitvam nisam mogao naći originala.

Okrnjeni početak našega kodeksa sadržaje officium aquae benedictae in sanctis Theophanis (богоꙗвленіе), ali se samo djelomice slaže sa Goarom. Za fol. 1a—1b nenalazim ništa u originalu. Počamši od rieči дьнесь слънце не заходащє fol. 1b slaže se prievod sa originalom, Goar p. 369: σήμερον ὁ ἄδυτος ἥλιος ἀνέτειλε ali sa mnogimi razlikami ćak do rieči тѣмьже и азъ оумаленꙑ недостоинꙑ рабъ fol. 3b, kojim odgovara p. 380: ὅθεν κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος δοῦλός σου. Odavle podudara se prievod s originalom upravo tačno, ćak do opisa obreda, kada se križ zaroni u vodu fol. 3b—6a, Goar p. 370—371.

Fol. 7a: мол на постриженіе отроуатє Goar p. 307 nalaze se molitve slične samo u pogledu sadržaja.

Fol. 6b: мол надь водоѫ стааго просвѣщенїꙗ. P. 363: εὐχὴ εἰς τὸ ὕδωρ τῶν ἁγίων βαπτισμάτων. Ovdje kaže Goar: nullum manuscriptum integram huius officii seriem exhibet.

Fol. 7b—8a мол на постриженіе власомъ, p. 306: εὐχὴ εἰς τριχοκουρίαν.

Fol. 8b: мол к на постриженіе власомъ и брадѣ, p. 309 slična doniekle molitva: εὐχὴ ἐπὶ πώγωνος κουρᾷ ἢ κεφαλῆς.

Fol. 9a: мол на братосътвореніе, p. 706: ἀκολουθία εἰς ἀδελφοποιΐαν πνευματικήν, napose sravni molitve fol. 9b гі бже нашъ давꙑ, p. 707: κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ πάντων χαρισάμενος; fol. 10b гі вседръжителю i p. 708: κύριε παντοκράτωρ.

Fol. 9a: мол на постриженіе брадѣ, p. 308: εὐχὴ εἰς πωγωνοκουρίαν.

Fol. 12b: мол егда хотаще сѣти, p. 557 δέσποτα, κύριε ὁ παντοκράτωρ.

Fol. 12b: мол на жатвѫ razlikuje se posvema od εὐχὴ ἐπὶ θέρους p. 524.

Fol. 13a: мол надъ новомь брашьномь, nema originala.

Fol. 13b: мол начатью вьсемоу приношенью, p. 522: εὐχὴ ἐπὶ τῶν προσφερόντων ἀπαρχὰς ὀπώρας.

Fol. 13b: мол егда хотащее виноградъ садити, p. 551: εὐχὴ εἰς φύτευμα ἀμπελῶνος. Slavenska je molitva mnogo kraća. Isto tako

fol. 14a на гроздъми вина наимание prispodobiv ju sa p. 552: ἐπὶ τρύγης ἀμπέλου.

Fol. 14a: мол начатью виноу, doniekle slično, što dolazi p. 553: ἐπὶ εὐλόγησιν οἴνου.

Fol. 14b: благословение домоу и храмоу, p. 484: εὐχὴ ὅταν μέλλει εἰσελθεῖν εἰς οἶκον νέον.

Fol. 15a: мол надъ всѣцѣмь стадомь p. 589: εἰς τὸ εὐλογῆσαι ποιμνίον . . . . κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἀληθινὸς ἀμνός.

Fol. 15a: мол на заколение, nema originala.

Fol. 15b: мол на цвѣтъі на връбьници, p. 590: εἰς τὰ βαΐα . . . . κύριε, ὁ διὰ τῆς κιβωτοῦ.

Fol. 16a: мол надъ сыромъ čini se, da je u slavenskom tekstu okrnjena. Slične nieke molitve nalaze se u Goara p. 568.

Fol. 16b: надъ агньцемъ на пасхѫ; s time se neslaže molitva sličnomu slučaju namienjena p. 567: ἐπὶ τοῖς προσφέρουσιν ἀμνόν.

Fol. 16b—17b: мол на обѣдѣ . . . . по обѣдѣ. Srav. molitve p. 569: εὐχὴ πρὸ ἀρίστου . . . . μετὰ τὸ ἄριστον.

Fol. 17b: егда братиѣ посѣщаѭтъ себѣ . . . . bez originala.

Fol. 18a: мол на оходащаа на пѫть . . . . бже нашъ, хождей съ слоугоѭ своимь іѣковомь, p. 671: ὁ θεὸς, ... ἡ ἀληθινὴ ὁδὸς, ὁ συνοδεύσας τῷ θεράποντί σου Ἰωσήφ. Druge molitve našega rukopisa fol. 18a u Goara nema. Isto tako

fol. 19a: мол на коньскѫ надѫще.

Fol. 19a—19b—20a: **чинъ бываѭ аще ключитъ сѧ скврънъноу ли неч͛истоу въпасти къ вино**, p. 481: τάξις γινομένη εἰ συμβῇ τι μιαρὸν ἢ ἀκάθαρτον προσφάτως ἐμπεσεῖν εἰς ἀγγεῖον οἴνου.

Fol. 20b: **чинъ надъ ωскврънившиимь сѧ стоуденцемь** . . . . . **гі бже великы и дивьны**, p. 479: τάξις γινομένη εἰ συμβῇ τι μιαρὸν οἷον δή ποτε ἐμπεσεῖν εἰς φρέαρ ὕδατος . . . . ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστός.

Fol. 21a: **мол на истрѣбление кладазю.**

Fol. 21b: **мол надъ оскврънившиимъ сѧ съсѫдомъ**, p. 482 nalazi se doniekle različita molitva εὐχὴ ἐπὶ σκεύους μιανθέντος.

Fol. 22a: **мол надъ ѣдъшиимь скврънина маса**, p. 534: εὐχὴ ἐπὶ τῶν μιαροφαγησάντων.

Fol. 22b: **мол надъ съблажнъшиимь сѧ въ брашънѣ**, p. 535: εὐχὴ ἐπὶ τῶν ἐν βρώματι σκανδαλισθέντων.

Fol. 23a: **мол бываѭщи аще кто кръщениѣ своего отъвръгъ сѧ**, p. 690: „κύριε ὁ θεὸς ὁ τῶν πάντων ποιητής (p. 689: πρὸς τὸν ἀρνήσεως ἀποστρέφοντα πρὸς τὴν ἀληθινὴν πίστιν.)

Fol. 24a: **надъ присѧжѫщиимь дръзостиѭ**, p. 534: εὐχὴ ἐπὶ τῶν προπετῶς ὀμνύοντων.

Molitve nad raznolikimi bolestmi fol. 24a—36b, na pr. **мол надъ болемь въпадъшемь** . . . . **мол о избавлении дьнѣ** nenalaze se u izdanju Goara. Samo fol. 27a navedena molitva **надъ ωлѣемь болѧщаго помазати** može se porediti sa sličnom u Goara p. 679: εὐχὴ ἐπὶ ἐλαίου ἀῤῥώστου. Još više se slaže fol. 25a—25b: **мол г томоужде**, p. 679: εὐχὴ ἐπὶ νοσοῦντας ἄλλη . . . . . ὁ θεὸς ὁ δυνατός.

Fol. 36b: **мол ω избавлении блѫда** 37a: **мол лѣжѫще на ложи**, 37b id. — ćak do 51a, razne molitve nad bolestnimi i nad bolestmi nenalaze se kod Goara.

Malo nalikuje fol. 37a **мол лѣжѫще на ложи** onoj na p. 529: εὐχὴ λεγομένη πρὸ τοῦ ὑπνῶσαι.

Od fol. 51a: **мол надъ бѣсноуѭщиими сѧ** do 55a ćak do rieči

ѣко велеи страхъ гнь і велиѣ слава его nalazimo to, što Goar navodi od p. 578 ἐξορκισμοὶ τοῦ μεγάλου βασιλείου πρὸς τοὺς πάσχοντας ὑπὸ δαιμόνιου ćak do kraja p. 580. Svemu što sliedi od fol. 55a заклинаіж та ćak do 56a nenalazim ništa slična. Početak molitve 56a: иже еси вьсѣмъ неуистымъ доухомъ запрѣтилъ odgovara p. 582: ὁ πᾶσιν ἀκαθάρτοις πνεύμασιν ἐπιτιμήσας.

Fol. 56b: заклинаниѣ свѧтааго Василѣ, p. 582: τὴν θείαν τε καὶ ἁγίαν καὶ μεγάλην καὶ φρικτήν . . . (божьствьное и свѧтое и великое и страшьное . . .), ali poslije rieči иже на небесе, уины ὁ ὑπὸ τῶν οὐρανίων ταγμάτων naići ćemo u našem rukopisu na prazninu.

Poslije ove praznine iznovice počimlje rukopis fol. 57a mrtvačkim ritualom, kojega početak medjutim izčeznu.

Dalje fol. 57b: мол надъ оумеръшимъ свѧщеникомь, p. 451: εἰς ἱερέα τελευτήσαντα, zatim molitve: fol. 57b ѣко гі имѣѧи едниъ бесъмрътьство, δεσπότα κύριε ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, i 58a—58b: хвалимъ та, p. 552: εὐχαριστοῦμέν σοι . . .

Fol. 59a—59b: мол свѧтааго трофона ѡ всемь гадѣ зълѣ гоубаѱимь вина и нивы и врътꙑ. Slabo nas ove molitve sjeća: εὐχὴ τοῦ ἁγίου Τρύφωνος, λεγομένη εἰς κήπους καὶ ἀμπελῶνας καὶ εἰς χωράφια, napose p. 555.

Fol. 59b: мол на поклонение колѣнома бꙑваѭщи въ стѫѭ пѧтъдесѧтницѫ на есперинѣ по прокимеиѣ.

Fol. 66b—79b: уинъ надъ исповѣдаѭщимь сѧ. U ovom dugom poglavju našao sam samo dvie molitve, koje bi se mogle spojiti s grčkim originalom, fol. 75b: бже спе нашъ давъи отъпоуштение грѣховъ давидоу каѭщю сѧ натаномь, p. 536: ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ὁ διὰ τοῦ προφήτου σου Νάθαν μετανοήσαντι τῷ Δαβίδ; fol. 77a: гі бже нашь давъи петрови слъзами, p. 537: κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ τῷ Πέτρῳ καὶ τῇ πόρνητα δακρύων . . . .

Fol. 80b: мол надъ хоташтимъ приѩти ѡбразъ мьнишьскꙑ, мо-

литва малаго образа, p. 385: ἀκολουθία τοῦ μικροῦ σχήματος . . . . **ги бже нашъ възаконен достоиныѩ** . . . . . κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ ἀξίους εἶναι νομοθέτησας . . . .

Fol. 81a: **чинъ слоуженью ωбраза чрънечьска, хвалимъ тѧ**, p. 378: ἀκολουθία εἰς ἀρχάριον ῥασοφοροῦντα, εὐχαριστοῦμέν σοι.

Fol. 100a—100b: **мол егда съи[illegible] коукоуль, „влко ги до конца къ иго твое**, p. 419: εὐχὴ εἰς τὸ κατενέγκειν τὸ κουκούλιον, „δέσποτα κύριε ἕως τέλους εἰς τὸν ζυγόν σου . . . . .

O porieklu nenavedenih i osobito zadnjih česti rukopisa nisam se mogao dovinuti opredieljenoga mnienja. Tako zvani „služebnik" sadržaje službu svetoga Vasilija. Ja ni najmanje nedvojim, da je to komad neke mise ili liturgije, kakovih imade u grčkom euchologiju više, n. pr. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ μεγάλου ἱερουργία t. j. officium divinum, missa. Originalnoga teksta istina nisam kao što i drugim molitvam našao. Zamietismo, da se original i slavenski prievod uz tolike sličnosti neslažu ni u redu, kojim se obredi opisuju te molitve navode.

дѣвъше Разоу[illegible]омъ. како
древльнѣа твоѣ тварь · трепе
щетъ тебе влко · съмотрьше бо
вънимѫ сътворение ихъ . много
чьстъноумоу имени твоемоу.
дивимъ сѧ. Понеже длъжъна
бысть всѣ тварь · Хвалѫ те
бѣ приносити. Сего ради на въ
торыѩ страны · вышнии
хъ вещей прѣходимъ · ѩже тво
емоу подъножью · Чьсти съпо
добльше сѧ. Зьраще бо землѧ
недвижимы · Разоумѣетъ
тѧ дръжащааго родъ неприме
сны · такожде и морьскаа
страна · Како вынѫ хвали
тѧ. сътворьшааго. Въсверѣпѣ
въше бо влънами · съ земл
ѩ сѧ боретъ. і коньцѧ всеѩ все
леныѩ покрыти тъщитъ сѧ
с на пѣсъцѣ разбиваѩ (кроти]
тъ сѧ · И рока твоего боѩ с(ѧ] къ т(е]
бѣ прив(л]ачитъ влъны . . . . . .
ни водъи (?) приснотекѫщиемъ и
стоучникомь · бечасти бы

1b

лами лоучами. вс҇ь миръ о
свѣщаѥтъ. Днс҇е· свѣтъло обра
зъныя звѣзды· вселенѫ
вьѭ освѣщаѭтъ. Днс҇е· адамъ
обнавлѣѥтъ сѧ. і ѥвъга своба
ждаетъ сѧ. Днс҇е· ветъхыя грѣ
ховъныя ризы отъвръгъ
ше. Въ новыя и неистьлѣн
ныя облѣхомъ сѧ· Днс҇е· неви
димы видимъ бываетъ· Да ны разоу
мьны себѣ сътворитъ. Днс҇е·
непрѣклоньны своѥмоу рабоу
покланѣѥтъ сѧ. да ны отъ ра
ботъ исвободитъ. Днс҇е· несо
зъданы. отъ созъданиѣ сво
ѥго. Рѫкоѭ дръжимъ бываѥт.
Днс҇е· влка отъ раба кръщаѥтъ сѧ·
Днс҇е· источьници водьнии· ости
ша сѧ· хоу авльшю сѧ съ славо
ѭ въ ѥръданѣ· Днесь· иѥръда
нъскыя воды· въ испѣлениѣ
авиша сѧ укомъ. Днс҇е· масть
ми водамъ воиѣѭщамъ. всѣ
тварь напаѣѥтъ сѧ. Днс҇е· иѥръ
данъ възврати сѧ въспать.

2а

Славѫ въсылати. Дрьжа
вѣ твоеи влко. і непрѣстаѭщіѧ
ѩ воды рѣчьныѩ. скрииѭ ви
дѣвъше ба носаща. сѣмо и ова
мо текошѧ. абие же родъ свой о
тврьгѫ. И непрѣходнима е
стъства. прѣходнима авишѧ
сѧ. і тебѣ единомоу боу всѣмъ.
славѫ въсылаемъ глѭще.
Блгвенъ еси ги бже илевъ. Ѣко по
сѣти і сътвори ізбавление лю
демъ своимъ. Се бо на ставрѣ (и)
мѧ праздьньствоу нашемоу
і аѣли съ чкы праздьноуѭ
тъ. И ликъ стъихъ приближа
етъ сѧ насъ. Днесь бо. благо
дѣть стаго дха. приходащи о
свѧщаетъ доуновениемь воды.
Днесь. нбо просвѣщаемо. посы
лаетъ на землѭ росѫ. Днсе о
блаци дъждевьнии. съ нбесе
на чкы дъждь праведьны
одъждаѭтъ. Днсе. слъньце
не заходащее. свѣтомь вcь
миръ озари. Днсе. лоуна свѣтъ

Дне іерьданьскаа пльньѣ · къ
ицѣлению укомъ приносатъ са.
Дне море видѣвъ влкж всѣмъ
побѣже · Дне морьскыѩ сла
ныѩ воды · сладькы бы
ваѭтъ · авленнемь своего влa
кы. Дне отъ тьмы свобо
ждени бываемъ · і свѣто
мь бгоразоумиѣ · вс҄ь миръ
озарѣетъ са · Дне ѿтъ вет
хааго плача оутѣшихомъ са ·
и ѣко новы иль спени быхо
мъ. Дне. и долъ невидимы
крыетъ са · і члчь родъ авлѣ
етъ са · Дне · вышьнѣѣ · съ ни
жьниими бесѣдоуѭтъ. і нижь
неа съ вышьниими праздь
ноуѭтъ · Дне · дховьно пра
зденьство · правословець.
авлено и свѣтло акы са. Дне.
црство нбское коупихомъ. го
спдьскоу бо црствоу не бжде
тъ коньца. Дне избавитель
на иерьданъ пришелъ естъ.
да водьны родъ остнтъ.

3a

Дн҃е прѣтеча бесъмрътьнѣ
връсѣ прикаслѣтъ сѧ. Дн҃е зе
млѣ и море всемоу мироу ра
дость раздѣлисте · і весь ми
ръ веселиѣ наплъни сѧ · Видѣ
шѧ тѧ воды б҃же. видѣшѧ тѧ
воды и оубоѣшѧ сѧ · іерданъ
възврати сѧ вьспѧть. ви
дѣвъ силы небесныѧ · на
земи слоужащѧ ти · Іерда
нъ възврати сѧ вьспѧть.
видѣвъ огнь б҃жествьнъ.
плътьскы съходѧщь на дь
нь. Іерданъ възврати сѧ
вьспѧть · видѣвъ длань ра
биѧ · прѣчистѣмь твоемь
врьсѣ прикасаѭщиѭ сѧ . Іеръ
данъ вь(з)врати сѧ вьспѧть.
зьрѧ с҃таго д҃ха . въ видѣ
нии голѫбинѣ . съходѧща і при
касаѭща сѧ емь. іерданъ
възврати сѧ вьспѧть · слы
шавъ гласъ съвѣдѣтель
ствоуѭщь. і гл҃ѭщь · сь естъ
с҃нъ мои възлюбленъ · о не

3b

мь же благоизволихъ. того
послоушаите . невидимааго ви

днма · зиждителѣ въ рабьи
образѣ. Иерьданъ възвра
ти сѧ вьспѧть. и горы възи
грашѧ сѧ ба въ пльти видѧще.
Днес самъ иерьданъ вонѣе
тъ мастиѭ. благоѫханьно
ѭ. Днес горы възиграшѧ сѧ.
ѣко овьни. і хлъми ѣко агнь
ци овьчии. Днес дхъ сты · въ
видѣньи голѫбини. съ нбсе
надъ главѫ гнѭ сьниде. Тѣ
мьже и азъ оумалены. не
ꙁⷱа достоинъ рабъ · съ страхо
мь и трепетомь · вельми
въпиѭ и глѭ. Велеи еси гі.
і чюдьна дѣла твоѣ. и ни еди
но же слово оудолѣетъ. къ хва
леньѭ чюдесъ твоихъ. свое
ѭ бо волеѭ. отъ небытиѣ въ
бытие сътвори вьсѣ. Твоеѭ
дръжавоѭ дръжиши тварь. і
твоимь промышлениемь. стро
иши весь миръ. ты отъ четы

4а

ръ стоухии тварь съставль.
четырьми врѣмены · крѫгъ
лѣт(оу) оу вѣньчалъ еси · тебе тре(пе)
щѭтъ мысльныѩ вьсѧ силы ·

та поєтъ слънцје. Та славитъ
лоуна. Тебе молатъ са звѣзды·
Тебѣ послоушаєтъ свѣтъ. Тебе
боѩтъ са безденнѣ· Тебе рабо
таѭтъ ӥстоучници. Ты ра
спатъ нбо ѣко ӥ кожѫ. ты оу
твръди землѭ на водахъ.
Ты ӧгради море пѣскомь.
ты къ въздыханью въздоу
хъ пролнѣ. аглъскыѩ силы
тебе слоужатъ. архглъсции
лици· тебѣ кланѣѭтъ са. мъ
ногоочити ӥ херовими. Ӥ шесто
крилатаа серафимь. ѡкръ
сть стоѩща. ӥ летаща. стра
хомь непристѫпъныѩ сла
вы твоеѩ· закрываѭтъ
са. Ты бо бъ сы неисписане
нъ. безначаленъ же. ӥ неизгла
голаненъ. приде на землѭ·

1b

образъ раба приемъ. въ по
добьи чачи бывъ. не тръпѣ
аше бо влко. за ӧбьсръдовани
ѣ милсти твоеѩ· Видѣти ѡтъ
неприѣзни мѫчима рода
члча. нъ приде ӥ спе ны. ӥспо
вѣдаемъ благодѣть. проно

вѣдаѥмъ мꙋстъ. не таимъ
благодѣꙗние. Родительства
нашего. роды свободилъ ѥ
си. Дѣвичьскаꙗ стилъ ѥси ло
жесна. Рождьствомь свои
мь. вьсѣ тварь вьспѣтъ та·
просвьтѣвъшаго сѧ. ты бо
бъ нашъ на ꙁемли ꙗви сѧ. і съ
чкы поживе. Ты иѥрьданъ
скыѩ воды сти. съ исе по
съславъ стааго твоѥго дха. і
главы гиѣꙁдащиихъ сѧ ꙁми
ѥвъ. тоу съкроушилъ ѥси · ты
оубо чловѣкъ цр̄ю. приди и
нынѣ пришествиѥмь ста
ꙗго твоѥго дха. і сти водѫ
сиѭ. і дажди ѥи благодѣть.

5а

іꙁбавленьꙗ. благовѣние іе
рьданово. сътвори ѭ неи
стьленьꙗ источьникъ. свѧщ
ньꙗ даръ · грѣховъ раꙁдрѣше
ние. недѫгомъ бальство.
Демономъ гоубительство ·
Противънымъ силамъ
непристѫпънѫ. Аг̄лъскы
ѩ крѣпости іспльнєнѫ ·/.

⁘ Й по се чъте пареми · й по
⁘ то прѣкръсти по водѫ в · пръ
⁘ стомъ . і наунпаѥт пакы
⁘ по пролого велми ·/·

Да вси поурънаѭщеи · і прѣ
мляѭщеи отъ неѩ · і кропащеи
са ѥѭ. Да ймѫтъ ѭ въ оуи
щенѥ дшамъ й тѣломъ . къ
баловаными врѣдомъ . къ сты
ни домомъ . къ всѣкои поль
ʒи подобънѫ · ты бо ѥси въ
нашъ. окнокаеи водоѭ обе

5b

тъшавъша грѣхы родъ нашъ.
Ты ѥси въ нашъ. потоплеи во
доѭ при(с)нои грѣхъ. Ты ѥси въ
нашъ. свобождеи отъ работы
фарабоуша. мосѣѥмь родъ ѥе
врѣискъ. Ты ѥси въ нашъ. Раʒби
вы камень въ поустыни. і
потѣша воды · й потоци нако
дьниша са . і жаждѫщаѩ лю
ди своѩ насыщь · Ты ѥси въ на
шъ. іже водоѭ й огнемь . при й
лии іʒбави ілѣ отъ льсти ва
алокы · Ты й нынѣ вако сва
водѫ сиѭ · Дхомь стымь тво

ймь. Дажди всѣмъ. прикаса
ѭщиимъ же са ей; и помазаѭ
щиимъ са еѭ. вькоушаѭщиимъ
же еѭ. стыиѫ. и благоволение. ѡ
цѣщение. съдравие. и спи гі ра
бы своѩ. вѣрныѩ цра. и
холюбиваго отъ ба цра на
шего. и съхрани и подъ крово
мь твоимь мирoмь. поко
ри емоу вса врагы. и сѫпо

6а

статы. Дажди емоу всѣ про
шение. еже на спиіе. и животъ
вѣчьныи. Дай вещьми и укы.
и аѣлы. и видимыими и не
видимыми. славитъ са прѣ
стое йма твое. съ оцемь и сты
мь дхомь. нынѣ и присно и ·/.

∴ ПО МИ ВСѢ ЛЮ И ДХО ТВОЕ · ДИ

∴ ГЛА НА ГЮ ПО ЛЮ ТЕ ГІ ·/. ппъ тай ·/.

Приклони гі оухо твое. и послоу
шай насъ. изволивы въ е
рѣданѣ крстити са. и сва во
ды сиѩ. благви вса ны. а
вльѭщаѩ поклонениемь тво
ихъ выи. образъ работѣ. и съ
подоби ны напльнити са.

стына твоея · въкоушенне

мь воды сея . і да бѫдеть на

мъ гі въ ицѣленне дши і тѣлоу.

в· Ты бо еси стъва наша . і те

бѣ славѫ въсылаемъ оцю ·/.

·:· И потом възложи крстъ i въ во

·:· дѫ крста ими . і гла · Въ сла

6b

вѫ стыя троица. оца и сна и

стаго дха . нынѣ и присно и ·/.

·:· людъ амин . мол надъ водоѭ ста

·:· аго просвѣщенне. глема въ

·:· окрнинѣ црквнѣмь ·/.

Бже бже нашъ . прѣложей при

мосѣи . водѫ горъкѫѭ.

людемъ твоимъ . въ сла

дъкѫѭ. і врѣждаѭщаѩ

воды · при елисѣи соляѭ і

цѣль . іерданьскыя воды

свщь . прѣчистымь твои

мь просвѣщеннемь . ты

и нынѣ вако сти водѫ си

ѭ . и сътвори ѭ быти всѣмъ

поурѣпаѭщиимъ отъ неѩ . и

кропащиимъ са еѭ . і въкоуша

ѭщимъ еѩ · блгвенью істо

чьникъ . вальстко недѫго

мъ. свѧщеннѥ недѫгомъ. всѣ
комоу ковоу. виднмоу же и не
виднмоу. отъ гоненеи. к҃ш
Ѣко твоѥ ѥстъ дръжава. і тко ⁒.

7а

⁖ мол҃ на постриженние власомъ.

⁖ отроуате ⁒.

Влко г҃и б҃же о҃ць нашихъ. за
повѣдавы авраамоу по
стрѣщи главѫ рабоу твоѥмоу
мельхиседекоу. Пришедъшю
на благословенниѥ. і постри
женниѥ с҃тыхъ ап҃лъ твоихъ.
і оуѵениикъ. И давъ імъ въ
власъ мѣсто. вѣрѫ и словеса
по дѣѥнью. Ты и семоу рабоу
твоѥмоу подаждн мысль
праведънѫ. і жизнь добро
дѣтѣльнѫ. Да по заповѣде
мъ твоимъ живъ. і оугодъ
наа твоѥ сътворь. съподоби
тъ сѧ. стоѥнниѥ твоѥго деснаа
го. а подъѥмлѭщюмоу даждн
і томоу благословенниѥ. ѥже
дастъ праведъноумоу семе
оноу приѥмъшюмоу на рѫкоу
г҃а нашего и҃с х҃а. к҃ш Ѣко благо
с҃ѧ і прослави. прѣѵестьноѥ и ⁒.

⁖ мол҃ в҃ також де власомъ ⁒.

7Ꙇ

Ꙗко г҃и б҃же нашъ. поуеты ч҃ка
по ѡбразоу своѥмоу и д҃шеѭ съ
мысльноѭ. і тѣломъ бла
гообраꙁьномъ. съврьши. ѣко да
тѣло слоужитъ мысльнѣи
д҃ши. і главѫ на вышниимь
мѣстѣ положи. і на неи множѣ
ишнѣ чювьствиѣ оутвръждь·
не ꙁастѫпаѭщя дроугъ дроуга.
власы же главѫ покрылъ ѥ
си. Да не вредитъ ся измѣне
ниѥмь вѣтръ. і вся оуды· по
трѣбьно оустрои на немь. Да
всѣми въсхвалитъ тя бла
гаго хѫдожьника. тъ ꙗко тво
имь съсѫдомь. ізбърањ
мь ап҃ломь павъломь. ꙁа
повѣдавы намъ. все въ сла
вѫ твоѭ творити. пришедъша
ѧго раба твоѥго сего. науати
построщи власы главы
своѥѩ· бл҃гви коупьно съпо
дъѥмлѭщиимь власы ѥго·
Даждь имъ всегда. пооуча
ти ся заповѣдемъ твоимъ.

8a

і оугодьнаа твоѥ дѣти. ѥко

милостивъ чловѣкъ ѥси.

по постриженьи глє слоу гля

на гю покло лю те гі попъ твори

тъ пакы мло младеньцю.

Га молимъ гі бже спине на

шего. блгвєщьшаго. отъ

исплънениѥ кжпѣли твоѥѩ

благостына. се младать

це. і на главж ѥго. благовениѥ

твоѥ. да сънидетъ. і ѥкоже

блгви дда. ржкою прка тво

ѥго самоилѣ. тако блгви і се мла

датьце. ржкою моѥѩ грѣшъ

ноѩ. посылаѩ на нь дхъ твой

сты. дажди ѥмоу въ научиньи.

постриженеѥ власъ ѥго. поспѣше

ниѥ въ тѣлеси ісплънене, і сѣ

днны старости. да оузьри

тъ благаа иѥрмлова. вса дни

живота своѥго, і дажди ѥмоу оу

годити тебѣ, дѣлы благы

ѣже оуготовалъ ѥси ходити вь

нихъ. ѥко тебѣ подобаѥтъ всѣ

8b

слака бію и сноу и стоумоу дхоу

∴ МО в ня постриженіе вля

∴ сомъ и брадѣ ·/.

Гі бже нашъ. сътворей всѣ· отъ небытніе въ бытніе, авлена знамениѣ. Велнчиѣ твоего і чка не тъкъмо своймь обра зомь· съмыслънымь, і словесънымь, Разлнчь но оукрашъ, нъ и власъ много разлнчьѣ, оуподобль ты раба твоего сего. постригаѭ ща кыкы главы своеѩ, іли брадѫ своѫ. Въ лѣпо тѫ лнца своего, всѣми даръ ми твоими. оукраси и коупьно съ рабомь твоимь симь. подъемлѭщиимь, съподо би ѥ миромь дховьнымь· прочее житніе ѥго· съконьчати, ты бо ѥси давець· оубогымъ, і тебѣ славѫ въсылаѥмъ бію и сноу и стоумоу дх ·/.

∴ мол на постриженіе брадѣ ·/.

9а

Гі бже снлъ ѿце га нашего їсха,
ізбъравы ны грѣшъныѩ,
твоимь съмотрениемь, въ
слоужъбѫ иерѣискѫѩ, да на
ми людие твои вѣрънии слоу
жатъ, прѣподбноумоу име
ни твоемоу · тебѣ са молимъ
і оу тебе просимъ · гі бже всє
дръжителю, блгви дѣла рѫ
коу твоею, Да ѣко градѫщее
благвение, на главѫ аронѩ,
і на брадѫ его . і ѣко роса ер
моуньска · съходащие на го
ры сиона · Тако да вънидє
тъ блгвение твое . на главѫ
раба твоего сего, і на брадѫ
его. Хотаща построщи ѩж · в
Ѣко тебѣ подобаетъ всѣ сла
ва. ѿцю и сноу ·/.

:· МЛО НА БРАТОСЪТВОРЕНИЕ ·/.
:· і поставатъ ѣ прѣдъ олътаре
:· мь і глетъ днѣкъ днѣконъ
:· стка си ·/. Миромь гю помо ·/.
ѡ вышънимъ ·/. ѡ мирѣ всего ·/.
ѡ съвъкоупльшию са . на обьще
ние .

9b

любьве житию. гю пом ·/.

ѡ рабоу бжью сею. има, и ѡ хвѣ сьвѣ

коупленыи ею. гю по ·/.

ѣко да гь бь на сьвькоупитъ ѣ · вь

любьвь сьврьшенж. и житие нера

залжчьно. гю по ·/.

ѡ дарованьи. ѣко дати има цѣло

мждрость. и любь нелицемѣрь

нж. гю пом ·/.

ѡ дарѣ прѣждесщанѣмь, честъ

наго тѣла. и крьве га нашего ис ха

ѣко причастити са има бескврьны.

и сьблюсти братрьство незави

стьно. гю по ·/.

ѡ даровати сима и намъ. всѣ про

шение. ѣже на спение. гю ·/.

ѡ избавити са има. и намъ. ѡтъ

всеѣ скрьби. гнѣва бѣды ин ·/.

Застжпи спи ·/. прѣстжиѣ чист ·/.

Млтва на братротворение ·/.

Ги бже нашъ · давы намъ про

шение · ѣже къ спнью. и запокѣ

давы намъ любити дроугъ

дроуга. и ѡтъпоущати прѣгрѣше

ние, дроугъ дроугоу, ты вако

10а

благодавьче, і кл҄юбче, снѣ
раба твоѥ. вьзлюбльша се
бе. Духовьныимь вьзлюбле
ниѥмь. і пришедъша въ стѫѭ
твоѭ цркввь, стынѭ и благе
ниѥ твоѥ хотаща прията. Дажди
има вѣрѫ непостыдънѫ. і ѣкоже
далъ єси стымъ оучеником
твоимъ. і апломъ своимъ.
свой миръ. і своѭ любьвь. і си
ма подажди хе бже нашъ, дааи
има всѣ прошениѣ спсънаа. і жи
знь вѣчьнѫѭ. в Ты бо єси
свѣтъ істиньны. і жизнь
вѣчьнаа. і тебѣ славѫ и хва
лѫ въсылаѥмъ. оцю и споу и ·/.

·:· И ПОТО РЕЧЕ ДИ ПРѢМѪДРО ПРО
·:· слышимъ. стаго евлнѣ. ппъ
·:· РЕЧЕ Ѡ НОЯ въ о врѣ възке
исъ оуи свои на оученикы своѩ.
·:· ко і азъ вь нихъ ·/. нщи ж не по па
·:· сцѣ. и ѣко отъчьте ппъ евлнѣ. дн
·:· рече диѣконьстка тажде ·/. ппъ

10b

∴ творі̑ мо сиѫ̑ прѣ̑ трапезоѭ ·/.
Гі бже ѩ̑седръжителю, сътво
реи чка. по ѡ̑бразоу своѥ̑моу
і̑ по подобествьѭ̑. і̑ давъ ѥ̑
моу животъ вѣчьны, і̑зво
леи стыѩ̑ и славьныѩ̑ а̑
плы своѩ̑, петра і̑ павьла,
і̑ филипа, і̑ вартоломѣа · бра
тры быти · не ѫзоѭ̑ родь
ства, нъ вѣроѭ̑. і̑ любовиѭ̑,
духовьноѭ̑, съподоблеи ста
а̑ мчка. сервѣнѣ · і̑ вакъха,
братра быти, блгви і̑ раба
твоѣ̑ сиѣ̑. сего и сего. не ѫзоѭ̑
рождествьноѭ̑, нъ вѣроѭ̑, и̑
любовиѭ. Дажди і̑ма люби
ти дроугъ дроуга, незавидъ
но. і̑ бесъблазна да бѫдете.
вьсѩ дьни живота ѥ̑ю̑. силоѭ̑
стаа̑го твоѥ̑го дха. молитва
ми стыѩ̑ бця, і̑ вьсѣхъ сты
хъ твоихъ оу̑гождьшиихъ те
бѣ ѿтъ вѣка. ѣ̑ко твоѣ дръ
жава, і̑ твоѥ̑ црство. сила и̑ ·/.
∴ И̑ възгла и̑ереи ·/· И̑ рече · ми

*

11a

⁖ ВСѢ ДИ ВЪЗЛЮБИМЪ СѦ Й ЯБИЕ
⁖ цѣлоуетъ ппъ оба братра, і сама
⁖ сѧ цѣлоуете, и реч[е]тъ днекъ, гла
⁖ наша гю по ·/. і творитъ ппъ мо
литвѫ сиѭ въ тайнѫ ·/.

Гі бже нашъ. ты любьви съвръ
шитель, і мироу наставьни
къ, і всѣмъ спсъ, подажди
намъ любовь своѭ. съвръ
шение ӡаконоу. і дажди намъ
тѫ мѫдръствовати, еже о хѣ
йсѣ. единоудаарго сна и ба
нашего, і съподоби ны·
самѣмъ сѧ приймати въ
любьвь. екоже йноудѫ твой
снъ приятъ ны, і подажди
намъ съ любовьѭ слоужити,
самѣмъ себѣ. і съвръшити
законъ ха твоего, съ всѣмь
дрѣзновениемь. к еко твое
естъ слава· и дръжава· оца и с ·/.

⁖ И ПОТО РЕЧЕ ШПЪ ВЪЗДѢ РѪЦѢ ·/.

И съподоби ны владко. съ дрѣӡно
⁖ вениемь ·/. лю оуе па до конца ·/.
⁖ к Ѣко твое естъ црство. сила и ·/.

11b

∴ і абиѥ реуе въиъмѣ. ппъ же въ
∴ здвигъ потирь реуеть. вьи
∴ мѣмъ. Прѣждесвкапаа стаа сты
∴ мъ. лю. ѥдииъ стъ ѥдииъ гь ис хъ ∴.
∴ и комъкаеть ѥ оба · и по комъкань
∴ и иметъ ппъ за ржкж старѣйша
∴ аго, а тъ пакы вратра си за ржкж.
∴ и веджтъ ѥ на обѣдъ пожще се
∴ гла s по ги та къ истииж на ∴.
∴ ги ги. призьри съ иеси і виждн.
∴ і посѣти винограда своего · іже
∴ насади десница твоѣ ∴. сти
блаженъ мжжь ковн са га · и въ за
∴ повѣдехъ ѥго въсхо ∴. гі гі при ∴.
с (съ)пасъ илѣ въиъми. водан ѣко о ∴.
∴ с вѕе коль добро и коль красьно
∴ и тако пѣти весь псалъмъ сей по
∴ стихоу до конца. припѣвающе
∴ сти сей ∴. гі гі призьри съ иьб ∴.
∴ и рекж муеиnуно противо гласоу
∴ и по семь сла и бгородиуьно ∴.

12b

⁘ Млⷭ҇о егда хотаще сѣти ·/·

Гⷭ҇и бж҃е вседръжителю, всѣмъ, сътворей нбо и землѭ, і всѣ ѣ же въ нихъ, рекы да изнесе тъ землѣ трѣвѫ сѣнѫ, сѣѭщю сѣма на родъ, і на подобие · і доселѣ, повелѣниемь пищѫ всей плъти, подаваѩ и сѣма сѣѭщюмоу і хлѣбъ въ сънѣдь. послоушавъ молитвы нашеѩ, і посъли свое благвение, на сѣмена си· въздрасти ѣ, силоѭ стаго твоего дха. і оумножи жива земи, и древа сельнаа, блгослови, Да всѣмь обогащаемъ раби твои, і вcь доволѣ имѫще, ізбытъкоуемъ. во всѣкомь дѣлѣ благѣ· в ты бо еси црь мироу. и спасъ дшамъ нашимъ. и тебѣ ·/.

⁘ Млⷭ҇о на жатвѫ ·/·

Гⷭ҇и бж҃е уклюбче, плоды ѩже еси далъ намъ, іхъже съниидоша са раби твои жа

13a

тъ, възложи на на блгвение
свое · і владѫщиимъ ими,
подаждн спине твое. Да имѫ
ще говезне твое, подадатъ и
инщинмъ · добро сътворение ·
і сего ради приими, отъ всѣхъ
покланѣние. к тебѣ бо подо
баетъ всѣ слава, ѡцю и снѹ и ⁄.

∴ МО НЯ НОВО БРЯШЪНОМЬ ⁄.

Съвръшей всѣ словомь тво
имь гі · і повелѣвъй ʒемн
творити плодъ · въ веселие
и пищѫ нашѫ · авлей отро
кы въ авилонѣ, свѣтълѣ(н)
ша плодъ ʒемънъıхъ, ты
вако прѣблагы · сѣмена си,
і разлнчьнын плоды благо
ви · і вѣкоушаѫщиихъ отъ ни
хъ сти. ѣко въ честь стыхъ
твоихъ · си приношение сѫтъ,
і помани вса оумеръшаа. въ
блазѣй вѣрѣ · подаждн же и оу
готоваѫщинмъ се · всѣ проше
ние. ѣже на спине имъ, и вѣчь
ныхъ твоихъ благъ насла
ждение. к ѣко да и ти съ нами

13b

славатъ . прѣчестьное . и вел ∵/.

∴ мо начатью всемоу прино

∴ шенью ∵/.

Ѣлко ги бже нашъ · повелѣвъи комоужъдо волеѭ. твое отъ твоихъ тебѣ приносити . и бе чьныхъ твоихъ благъ, въ спасшение даѧ имъ . приемъи възможьно приношение вѣдо вица . благоволено, Приими и се принесение · отъ раба твое го сего . въ вѣчьныхъ твои хъ съкровищихъ · съподоби по ложити . Даѧ имъ земьны хъ твоихъ благъ · нескѫдьно со всѣмъ домомъ твоимъ . в

Ѣко блгви са прѣчестьное и ве льлѣпое имѧ твое . оца и сна ∵/.

∴ мо егда хотащие виногра

∴ дъ садити ∵/.

Ты еси хе виноградъ истинъ ныи , и оць твои дѣлате ль естъ . ты своѩ апсты лозие нареклъ еси . ты иле отъ еѵюпта прѣнесе, и изгъ

14а

на ѩзыкы ѝ насади ѩ· тако
жде и нынѣ, призьри на виногра
дъ сь· ꙇ насади ѝ, ꙇ оукорени ѝ. ꙇ
оуглажи масть твоѭ на нь, ѻгра
ди ѝ ѻстрогомь, въходы ѝ ѝ
сходы ѥго, ꙇзбави ѿтъ снѣга·
ꙇ ѿтъ мраза· ꙇ ѿтъ града но
сима боурѥѭ. ꙁ ѣко милости
вы чловѣкъ ѥси, ꙇ тебѣ ·/.

∴ МО НА ГРОЗДЪМИ ВИНА НА
∴ ѝманиѥ ·/.

Бже спе нашъ. ꙇзволеи наре
щи са, виноградомъ, ѥдино
чадааго сна твоѥго· ꙇ ба га наше
го исха. ꙇ плодъ бесъмрътенъ·
даровавъ намъ ꙇмь· ты пло
дось виньны блгви· молтва
ми стыѧ брца, ꙇ всѣхъ сты
хъ твоихъ, оугождьшиихъ тебѣ
ѿтъ вѣка· ꙁ благодѣтиѭ ѝ ще
дротами. ѥдиночадааго сна ·/.

∴ МО НАЧАТЬЮ ВИНОУ КЫСѢЛОУ ·/.

Ги исхе бже нашъ, прѣложеи водѫ
въ вино, въ кана-галилѣискы
хъ бращѣхъ. ꙇ славѫ своѭ ѣвль

14b

оүченнкомъ своймъ, ты й ны
нѣ посѣтн. ѡтъ стааго жнлнща
своего · ї бгвн вно се · ї сътво
рн є во всѣко благо растворенне.
пнѭщнймъ · Да без всѣкоѭ
непрнѣзннны дѣтѣлн · пнѭще
є славнмъ та, дателѣ всемоү
доброү прнношенью. оца й сна й с ·/.

∴ МО БЛАВЕНИЕ ДОМОУ И ХРАМОУ ·/.

Бже спстелю нашъ · съподо
блей подъ кровъ закьхе
овъ вънитн, спенне емоү
ї всемоү домовн его бытн.
по твоемоү прѣчнстоүмоү. ї бе
съмрътъноүмоү гласоү їже
ѡтъ еѵлнстъ. вселеней въ
йстннѫ проповѣда са. ты й
нынѣ хотащаѩ сьде жн
тн. намн ї снмн съмѣре
нымн, ї грѣшънымн. мол(н)
твы прнносащаѩ, багвн ї про
славн. беспакостн. ї врѣжденнѣ
всего жнтнѣ, въ храмѣ семь,
авлѣѩ ймъ твоймн благы
мн даръмн, земънымн. ї
небсънымн. в ѣко подобаєт

15а

ти ѡ҃сѣ слава. ѡ҃ца и сна. і стаго ⁘

⁘ МО НЯ ѠСѢЦѢМЬ СТЯДОМЬ ⁘

Ѣко гі бже нашъ. ѡсєдръжнте лю, істннъны агньце· въземлан грехы ѡсего мнра· не презьрн дшъ молащь са тебѣ, уклюуе къ тебѣ прнбѣгаємъ, н тебѣ са молнмъ, ізволен въ уьнаго своего нѣкова. і оумъ ножь его стада, і нзбавнвъ і отъ ржкы нсаавовы, і отъ лаваановы· і нынѣ нзволн· і благвн стадо се, і оумъножн є, на тысащ н на тъмы. і нзбавн ны н се, отъ насньє н ноплеменьннкъ, і отъ ѡсего уаса, съмрътънааго· съблюдн є стымн аглы своймн. і съ подобн сътажавъшаго є, незавндьлнвомъ окомь, насла ждатн са, отъ него, хвалж тебѣ прнноснтн, ѿ благодѣтнѭ н щедротамн, еднноуадааго ⁘

⁘ МО НЯ ЗЯКОЛЄНЇЄ ⁘

15b

Блгвенъ ѥсн гї бже оць нашн
хъ, і блгвено нма славы
твоѥѩ, і стоѥ, бгвенъ ѥ
сн гї бже · блгнвъї жрътвѫ
авpамлѭ. подъ дѫбомь ма
мьврнїскъımь, і телець ма
кокъ. і овенъ дръжнмъ
ӡа рогъ · въ гръмоу саве
ковѣ · блгвенъ ѥсн бже оць на
шнхъ. прнємы каднло заха
рыїно. і нлнѩ вѣрънааго. все
плодъноѥ · тако прнїмн і снѥѩ
жрътвѫ. въ вонѭ благоѫха
нїѣ · волы нхъ тоучьны сътворн.
пнтѣнїѣ нхъ оумъно
жн · стада нхъ многоплодъна
сътворн. въхожденнѥ нхъ н нсхо
жденнѥ. аѓлъскоѭ снлоѭ сн о
градн · Да всегда всѣкъ дово
лъ нмѫще, ізбытъчьсткоу
ѥмь. во всѣкомь дѣлѣ блаӡѣ.
і тебѣ оугодъно. славѧще нма
твоѥ. оца н стаѓо дха. ны ·/.

∴ МО НА ЦВѢТЫ НА ВРЪ

∴ БЬНИЦН ·/.

16a

Ги бже вседръжителю · съказа
вы ковьчегомь образъ црквь
ны . і при праведьнѣмь нои
пришествие стааго твоего дха ·
Възвѣщь ємоу голѫбемь .
сѫчець маслины . прино
сащю · Сь образъ отроци є
врѣисции съконьчаша . съ
вѣтвьми маслинънами,
сърѣтъше та вьпиѣхѫ глѭще ·
Осана въ вышьнихъ, бла
вень грады въ има гне · оса
на въ вышьнихъ . съ гласомь
твои раби вьпиємъ . осана при
шеды , і пакы грады, сѫди
тъ въ правьдѫ · съ оцемь и
[и] стымь дхомь нынѣ и при ⁘
⁘ МО ЛЯ СЫРОМЬ ВЬ ВЕЛИ
⁘ кы сѫботъ. вечеръ ⁘
Приими гі молитвы нашѧ. съ при
носимыми слоужьбами.
изволенами начатами таи
нами. Вѣчьное ицѣление прие
млѭще, тебѣ даѭщю. гдемь на
шимь . і тебѣ славѫ късыла

ѥмъ. ѡцю и сноу. и стоумоу дхоу ⁘

⁘ МО НА АГНЬЦЕМЬ НА ПАСХѪ ⁘

Призьри гі исхе. на си брашьна твоѥ. и на агнець сь, и сти и. ѣкоже стити изволи агнець. иже приведе авелъ во всѣсъжагаѥмаа. Да ѣкоже онъ съподоби са, твоеи благодѣти насладити са, Тако и мъ сего свана, благвена, тобоѭ насладихомъ са. вьпиѭщю, ѣко твоѥ ѥстъ црство. сила и сла ⁘

⁘ МО НА ОБѢДѢ ⁘

Гі бже нашъ. нбсны животвораи хлѣбе, истиньнаа пище, всѣмъ строѩ, и настоѩщеѥ наше житиѥ, и бѫдѫщаагo намъ наслажденнѥ. обѣщавъ. ты и нынѣ благви. пищѫ нашѫ. и пиво безъ осѫжденнѥ ны. отъ нихъ приимати съподоби. славаще тебѣ дателѣ. всѣмъ благымъ. дарованнѥмъ.

тв Ѣко благви са и прослави. прѣ ⁘

17a

⁘ Мо҃ вызим҃ащие трапезѫ ⁒

Благовенъ еси бж҃е. питѣѧ и ны отъ юности нашеѧ. даѧ и пищѫ всѣкоѝ плъти. исплъни радости и веселиѣ ср҃ца наша. да всегда всѣкъ доволъ имѫще. избытъкоуемъ во всѣкомь дѣлѣ блазѣ, о х҃ѣ и҃сѣ г҃і нашемь. съ нимьже тебѣ слава и честь, и дръжава съ ст҃ымь дх҃омь, въ вѣкы вѣкомъ аминъ ⁒

Мо҃ б҃ томоужде пп҃ъ гл҃е вел҃ ⁒

Слава тебѣ г҃і, слава тебѣ ст҃оѝ. слава тебѣ ц҃рю, ѣко дастъ намъ брашъно въ веселиѣ, и спълни ны. исплънь ст҃аго дх҃а. да обращіемъ сѧ прѣдъ тобоѭ. оугождьше, и не ст҃ыдаще сѧ. егда въздаеши комоужъдо, противо дѣломъ его. слава о҃цю и с҃ноу. и ст҃оу ⁒

⁘ Бл҃гословениѥ трапезѣ ⁒

17b

гі ѩсхе. блгви. і исплъни избы
тъкы, недостоинъıхъ рабъ
твоихъ, и помилоуи, ѣко стъ еси
всегда нынѣ и присно и ·/.

·:· МО ПО ОБѢДѢ ·/·

Тебѣ истиньноумоу уклюбь
цю боу мы грѣшьнии, і недо
стоиніи раби твои, насыщь
ше сѧ, богатыхъ благъ тво
ихъ, Хвалѫ тебѣ приносимъ·
і молимъ ти сѧ влко, съ земъ
ными благы, і нбсьны
мъ твоимъ даромъ. причасть
никы ны ави· молтвами сты
ѩ брцѧ. і всѣхъ стыхъ твои
хъ. ѣко подобаетъ ти все слава
оца и сна и стаго дха· нынѣ ·/.

·:· МО ЕГДА БРАТИѢ ПОСѢЩТЪ
·:· себѣ ·/.

Бже посѣщеи аврама. прѣдѣ
да нашего, полоудьне, і лю
бьзно блгви и. съ всѣмь до
момь своимь· блгви і ны.
пришествие рабъ твоихъ, і

18а

[і] даждн нам҄. Да полезьны
бѫдѫтъ бесѣды наша. оутвръди
въ насъ любьвь своѭ. і прѣ
ӡнь нашѭ оутвръди. съвькоу
пи ны на благовѣрнѣ. і хвалѫ
твоѭ. съ ꙗзомь мирънымь.
ѡ єдиномь дсѣ. Да въсълемъ
тебѣ съмыслъныѩ молтвы.
і хвалы. в҃ благодѣтниѥ и щє ·/.

∴ МО НА ѠХОДАЩІАІА НА ПѪТЬ ·/.

Бже бже нашъ. хождей съ слоуго
ѭ своимь ꙗковомь, і стра
ненъ бывъ съ рабомь своимь
иосифомь. іди і съ рабомь
твоимь симь. има, яко
и избави и отъ напасти. і всє
го троуда, і въ миръ съдравнѣ
оустрой и. всѭ правъдѫ дѣѭ
ща. по ӡаповѣдемъ твоимъ.
іспльни и житийскыхъ, і не
бскыхъ благъ бывъша. На
кы изволи възвратити са є
моу. в҃ ꙗко твоє єстъ црство ·/.

∴ МО Б ТОМОУЖДЕ ШЕСТВЫЮ ·/.

18b

Бже сы прѣжде вѣкы,
съвѣдъ прѣжде бытн
ѥ ихъ · і оходащиихъ нашн
хъ братъ, на всѣхъ мѣстѣ
хъ ісправи імъ пѫть, лн по
земн, лн по морю, лн по бла
томъ, лн по рѣкамъ, лн ннѣ
мь образомь кымь пѫ
ть твораштемъ, іли съ
нимь въхожденнѥ · і н
схожденнѥ ихъ. въ мн
рѣ съхранѣꙗ, стопы [н]
ихъ ісправи · жизнь блгвн,
съхранѣи отъ всего дѣѥннѥ н
кова, і дха неунста, покры
н ꙗ отъ сѣтен, непрнѣзннпъ,
оустрон ꙗ въ пристанншн сп[ѣ]
нѣмь. Въздажди радоуѭ
щиимъ сѧ своимъ рады ·
съдравомъ съдравы. где
мь бгомь · спасомъ нашимь ·
исхмь. съ нимьже блгвенъ ѥ
сн. съ прѣстымь. і благы
мь. і живототворащинмь дхо ⁘.

19а

∴ Мо͡л на войскѫ и҆дѫще ⁒.

Владко г҃и вседрѣжителю. о҃че
г҃а нашего і҃с х҃а · тебѣ молимъ
са. і҆ тебѣ са кланѣемъ · Раба
твое҆го вѣрънаа҆го ц҃ра · Въ ми
ръ и҆ правъдѫ и҆ мѫжъство съхра
ни · Покори подъ ногама е҆го · вса
поганъскꙑа҆ брани, любащіе
брань. приложи е҆моу вѣрѫ гобѣ
и҆нѫ. і҆ оу҆твръди е҆го въ страхъ
твои҆. Дажди е҆моу миръна́а҆
помꙑшленіе҆ къ намъ · і҆ къ
стоумоу и҆мени твое҆моу · і҆ гл҃а
ти благаа҆ къ ср҃цю е҆го · ѡ цр҃кви
твое҆и҆. і҆ о҆ вcѣхъ людехъ · Да оу҆
тѣшеніе҆ и҆хъ. въ безмлъвъно
житие҆ · е҆же живемъ. во вcѣко
благовѣрие҆. і҆ чистотѣ. в҃ ꙁ҃и
Да е҆стъ дръжава ц҃рствоу твое҆
моу. б҃лгвено и҆ прославлено и҆
ма твое · ѡ҃ца и҆ с҃на и҆ ст҃аа҆го д҃ха ⁒.

Чи͡н бꙑва͡ѭ· а͡ще ключи са свер

∴ нъноу. ли нечистоу. въпасти
∴ въ вино. Ли въ масло. Ли въ и҆но

19b

⁖ єтеро коє. Подобаєть же въпа
⁖ дъшеє неүистоє. Изѧти ꙗбиє·
⁖ і изврѣщи є вонъ. і инъ съсѫдъ
⁖ үистъ омыти. вьнѫтрьѭ
⁖ доу и вьнѣѭдоу. И потомь въ
⁖ лѣєть воды мало. въ ѫтрь
⁖ отъ стыхъ· бгоꙗвленеи. тво
⁖ рѧ єѭ крсты в· И потомь прѣ
⁖ лѣєть вино· ли масло. єже аще
⁖ бѫдеть. отъ оскврънєнааго съ
⁖ сѫда. въ үистъ. И приноситъ б
⁖ свѣщи. и кадитъ иєрѣи· творѧ
⁖ мо҃твѫ сиѭ ·/.

Гі исхе бже нашъ. заповѣдавы
пльтьнымь. і спсънымь.
не скврънити сѧ үкоу. во въходѧ
щиими въ оуста. нъ всє үисто
үистымъ· творѧ вѣроѭ тво
єѭ. наоуүи ны съсѫдомь избъ
ранымь твоимь павъло
мь. аплом҃ь· всє тобоѭ съ
творено. үисто быти вѣроуѭщи
имъ. і инүьтоже отъметьно па
үе бжиємь словомь· і молитво
ѭ· къ тебѣ сѫщиѭ стіми. ты

20а

и҆ нꙑнѣ влко, ѡ҆бавлѣꙗ немоще
мъ нашимъ, благви вино се, ꙗко
ѥѧ благостиѭ, і уклюбиѥмь,
благвениѥмь. кропленииѥмь. і
свещениѥ водꙑ и҆менемь тво
и҆мь, і всѧ скврънѧ, ли сѫмь
нѣниѥ. Въпадъшиимъ гадо
мъ въ не. Дѣѥниѥмь непрнѣ
зинномь, ѿтъжени ѿтъ рабъ
твоихъ · і дажди імъ оупъ
ваниѥмь твоимь · ізвещени
ѥмь щедротъ твоихъ. Сего въ
коушеньи причастити сѧ · Хвалѧ
щемъ имѧ твоѥ стоѥ. і неѡсѫ
жденьно съхранити сѧ, прѣдъ
тобоѭ · ꙗко тꙑ ѥси ѡ҆свщаѧи
всє. і тебѣ славѫ въсꙑлаѥ
мъ · съ безначалънꙑмь ти
оцемь. і животворѧщимь дхо ·/.

·:· И ПО ЯМИ ВЪЗЛѢЄ ВРЪХОУ ПРѢ
·:· ливаѥмаго вина, ѿтъ стꙑ
·:· хъ бгоꙗвленеи, творѧ ѥѭ крстꙑ
·:· в. і приимєтъ ѿтъ него прѣвѣѥ
·:· и(є)рѣи. И пиѥтъ прѣдъ всѣми. а
·:· ще клюуитъ сѧ. Да бѫдетъ съ

20b

.:. гнило въпадъшеѥ, достоитъ
.:. пролѣти. А никомоуже вькоу
.:. сити отъ него ·/.

Чи на ѡскврънъшиимь сѧ,

.:. стоуденьцемь. Подобаетъ и
.:. злѣти из него. к вѣдеръ во
.:. ды. и потомь въжегъ в свѣ
.:. щи · кадитъ окрѣсть, и твори
.:. **иерѣи мотвѫ сиѭ ·/.**

Гі бже нашъ великы. и диві
ны · неиздреченъ благо
стиѭ. богатымь промы
шлениемь. строѩ чачь жи
вотъ. Давы намъ и зе
мънаа благаа. Раствореи
при мосѣи горъкѫѭ водѫ, въ
сладъкѫѭ, и врѣждаѭщиѩ
ѩ воды, при елисѣи солиѭ
ицѣль, и възаконии врьхо
вьнюмоу аплоу петроу, ви
дѣниемь и гласомь. ничесо
же скврънъна. ли нечиста.
мнѣти сътворенъіхъ тобо
ѭ. на пищѫ чкомъ. и съсѫ

21a

домь ӥзбъраньımь. нав
ломь ӑпламь твоӥмь. Вс҃е
чисто чистыимъ. проповѣда
въ. ты яко ꙋклюбче, ѿчи
сти водѫ сиѭ, ѿтъ скврънъı
вс҃еѩ, сти ѥѩ дхомь стымь
твоӥмь. Да бѫдетъ на весе
лиѥ ӥ съдравиѥ, вькоушаѭщи
ӥмъ ӥ пиѭщиӥмъ ѿтъ неѩ,
Да ѿ семь прославитъ сѧ пре
стоѥ ӥма твоѥ. оца ӥ сна ӥ ста ⁘.

∴ И ПО ЯМИ ВЪЛѢЕ ВОДЫ Ѿ
∴ СТЫ БГОЯВЛЕНЕИ. ВЬНЬ ВЬ
∴ нѫтрь. твора ѥѩ кресты в
∴ І ВЬКОУСИ. І(е)РЕИ ПРѢЖДЕ Ѿ НЕ ⁘.
∴ МО НА ИСТРѢБЛЕНИЕ ВЛА
∴ дазю ⁘. ӥ покоу ӥстоучникоу ⁘.

Гі вс҃едръжителю. бже вы
сотамъ, ѻче щедротамъ.
бже вѣчны. присносѫщне
слава. неприкосновены свѣ
те. неѡдръжимаа вещи. прѣ

21b

-чисты црю, Давы своѥмоу
работьникоу мосеѡ, і сътворь
драгааго камене, кыпащю во

дѫ, їстоуьнике благодѣть
ны. їже сампсоноу, ї свещиѫ
йстоун. ты й нынѣ вако, да
жди рабоу своемоу семоу водѫ.
необскѫдѣнънижѫ. да обилоу
ѭще еѭ. тебѣ славѫ въсы
лаемъ. безнауальноумоу
оцю. ї безнауальноумоу сноу
ї прѣстоумоу дхоу. нынѣ й ·/.

·:· МО НЯ ОСКВРЪНЪШИЙМЬ СЯ
·:· съсѫдомь ·/.

Гі бже нашъ. рекы петроу. въ съсѫдѣ плащаниуьнѣмь, неуистоумоу й скврънноумоу уистоу быти всемоу. еже ны водоѭ оуисти· ты благви й се оскврънъшееся. отъ сотони на дѣла, сътвори е благвено й свщно, въ послоуженние твой мъ рабомъ. ѣко ты еси благва й ї стай всѣ. ї тебѣ славѫ въ сылаемъ оцю и сноу й стоу ·/.

22a

·:· МО НЯ ЕДЪШИЙМЬ СКВРЪНЪНЯ
·:· маса ·/.

Влако гі бже намъ. живы на вы сокыхъ, ї на съмѣренаа при зираѩ. поуиваѩй въ стыхъ,

хвала ѝлєва, приклони гі оу҆хо
твоє, і послоушай нась мола
щиѝхъ са тебѣ, і подаждн рабоу
твоємоу ѿтъданиѥ семоу ѡ
скврънышюмоу са. і въкоушъ
шю мась неунстыхъ, іхъже
въкоушениѥ ѿтърєклъ єсн, въ
законѣ стѣмь своємь. снхъ
въкоушъшю неволєѭ, отъпоу
стн грѣхъ, і съподоби ѝ неѡсж
ждено принати, страшъны
хъ твоихъ і бесъмрътъны
хъ тайнъ. Честънаѓо тѣла
ѝ кръве ха твоєго. Ѣко да ѝзба
вленъ бѫдетъ, ѿтъ селѣ всє
го неунста, въкоушениѥ ѝ дѣє
нѥ. Насыщаѧ са бжиѝхъ тво
ихъ тайнъ, і наслаждаѧ са
стыѧ твоєѧ трапезы. і
хранимъ въ стѣй твоєй цркви.

22b

хвала ѝ слава ѝма твоє вы
шъноє. в Ѣко твоє єстъ црство
сила ѝ слава. оца ѝ сна і стаѓ ·/.

·:· МО НЯ СЪБЛЯЖ[З]НЪШІІМЬ СА

·:· въ брашънѣ ·/.

Гі бже нашъ. заповѣдавы връ
ховьнюмоу ѡплоу твоємоу пе

троу. Видѣниѥмь и гласомь,
ничесоже скврънъна ли неч и
ста, непьщевати сътворены
хъ тобоѭ · на пищѫ чкомъ. і
съсѫдомь ізбъранымь
твоимь апломь павломь,
все чисто чистымъ пропо
вѣдавъ, ты и нынѣ и сиѩ въ
падъшаѩ [въпадъшаѩ] въ по
ганъскыѩ нжжда, і без во
лѧ отъ нихъ ѣко непьщева въ
коушьше. съблаж[з]ньше же сѧ,
скврънѫ отъ съвѣсти ихъ о
чисти, і твоѣ повелѣниѣ оу
твръждаѩ въ нихъ. црквь съ
творь нескврънѫ дха твое
го стаго · въ приѩтиѣ пречи
стыхъ твоихъ, і бесъмръ

23а

тъныхъ таинъ. к ѣко блгви
сѧ і прослави· пречестъное
и вельлѣпоѣ іма твое оца и ·/.

∴ МО БЪІВЯЩИ. АЩЕ КТО КРЪЩЕ
∴ ниѣ своѥго отъвръгъ сѧ въ по
∴ ганы. і обратитъ сѧ къ цркви
∴ б(о)жьи · і покаѥтъ сѧ ·/.

Ги бже всѣмъ творьче, і влко
і творьче благости, і спе всѣ

мъ ѵкомъ, паче вѣрънымъ.
не презърѣвъ ѵка, ѿтъ непри
ѣзинна лжкавъства, въ глж
бинж гыбѣли. і льсти съше
дъша, нъ сего вьзискавъ,
і спсънымь вѣчлвчє
инѣмь, єдиночадааго сна
твоєго. і ба нашего. ты вако
ѵклюбьчє, і нынѣ призьри
на раба твоєго. Сътвори и
ѡвьча, смыслънааго ста
да га твоєго. єтоже єси ізба
вилъ ѿтъ плѣна врагъ бжей,
і съ ними же невѣдѣнинѣмь
младенъства. і нжждеж мж
ченнѣ. ѡбычаи іхъ творѣаше,

23b

і съподоби и пакы житьѭ лю
дьи твоихъ, примѣсити сл. про
свѣти оумъ єго, стымь дхо
мь твоимь, ѣко да ѡстакъши
ѣ искра стааго кръщеннѣ въ дши
єго. Хладомь твоєѧ благо
сти, Възгоритъ сл въ немь,
съмысльно пламень дхо
венъ, і дха стааго печать во
ле просвѣщаєтъ сл въ срци єго.
і въ помышленьихъ, зна
менинѣмь крста хрса твоєго,

*

оупъканнѥмь, ѥже на тѧ, і ра
зоумъ истинѣ да оувѣстъ, і
кланѣѥтъ сѧ тебѣ ѥдиномоу
боу и оцю. ѥдиночѧдоумоу сноу
твоѥмоу гю нашемоу исхоу · въ
стѣи твоѥи католикии, і аплъ
сцѣи цркве, і весь поганьскы,
и безбожьны обычаи, Дале
че сътвори отъ мысли ѥго. про
свѣти же и ȥаповѣдемъ твои
мъ. і повелѣнием твоимъ жи
ти, і вжниихъ таинъ безъ осѫ
жденнѥ съподоблѣти сѧ. объ
щеннѥ приимати, і къ бѫдѫ

24а

щиѫѧ жизнь · нбсьноумоу црствоу
твоѥмоу, причѧстьникъ ави
тъ сѧ. Ӗко ты ѥси бъ нашъ. бъ
миловати и спасати, і тебѣ сла
вѫ въсылаѥмъ, оцю и сноу и ст ·/.

∴ МО НЯ ПРИСАЖЩИИМЬ ДРЪЗО
∴ стиѭ ·/.

Бже вѣды немощь, і оудобь
погыбеннѥ рода чл҃ча, і
мыслеи нашихъ оумъ. авлѣѩ
разоумѣѩ. Помышленнѥ прѣбы
вающѥ намъ къ дрьзости,
сы неȥълобивъ, съподоби прѣ

зьрѣти къпадъшиимъ. Въ мь
нѣниѥ присагы ѡтъпоусти, ты
бо ѥдинъ съвѣси тайны срць на
шихъ. тѣмьже молимъ ти сѧ, ѡ
даниѥ подаждь имъ, и намъ
благостынѧ твоеѧ ради. ѡ
ѣко блгвн сѧ и прославн. прѣчест ·/.

МО НЯ БОЛЕ ВЪПЯДЪШЕМЬ ВЬ
·:· недѫгъ ппъ молитъ сѧ ·/.

24b

Оче сты врачю дшамъ и тѣло
мъ. посълавъй ѥдиноуада
го сна твоего. га и ба нашего исха,
ѡтъ всего недѫга ицѣлѣѭща,
и ѡтъ съмрьти избавлѣѭща,
ицѣли раба твоего сего. има. ѡ
тъ ѡдръжащаго тѣлесънаго
недѫга, благодѣтиѭ ха твое
го · и живи и по твоѥмоу оугожде
ныю. Дльжьнжѭ тебѣ хва
лѫ. благодѣанниѥмь възда
ѭща ѡ. ѣко твоѣ ѥсть држа ·/.

·:· МО Б ТОМОУЖДЕ ·/.

Благы чловѣче, млдѣ и
прѣмластиве гі, ицѣлѣи
ѡтъ всего недѫга. и болѣзни,
ицѣли раба твоего сего. и оу

страви и̓ ѿтъ ложа болѣзни,
посѣти милостиѭ̑ и̓ щє
дротами, ѿтъжени ѿтъ него
вс̑ъ нєджгъ і болѣзнь. Да
въставъ ржкоѭ̑ твоѥ̓ѭ̑ крѣ
пъкоѭ̑, послоужитъ ти, съ
вс̑ѣкоѭ̑ благодѣтиѭ̑ твоѥ̓ѭ̑,
хвала съ нами сто̑ѥ и̓мѧ твоѥ̓,

25а

ѻ҃ца и̓ с҃па и с҃тааго д҃ха · нынѣ ·/.

·:· МО̑ Е҃ ТОМОУЖДЕ

Б҃же и̓мѣѧ̑и̓ власть. грѣхы
ѿтъдаѣти · і̓ д҃шѧ спати · и̓
тѣлеса і̓цѣлѣти, твоѥ̓ѭ̑ бла
годѣтиѭ̑ · ѩ̑ви нынѣ милость
твоѭ̑ · на рабѣ твоѥ̓мь се
мь · страждѫщиимь ѿтъ
нєджга · і̓цѣли и̓ словомь тво
и̓мь бесъмрътьнымъ · прѣ
стави и̓ ѿтъ немощи въ мощь,
ѿтъ прѣнемаганиѣ въ оу̓тѣ
шениѥ̓ · ты бо ѥ̓си б҃ъ нашъ · по
казаѧ̑и̓ не оу̓мръщвѣѧ̑и̓, і̓
твораи̓ вс̑ѣ въ благодѣть на
шѫ і̓ живот · тебѣ бо ѥ̓стъ ми
ловати і̓ спати, г҃и б҃же нашъ.
і̓ тебѣ славѫ въсылаѥ̓мъ ·/.

∴ МО Г ТОМОУЖДЕ

Вже силъны · і милости
въı . строѧй всѣ на спе
ние родоу нашемоу . посѣти ра
ба твоего . нарицаѭщааго и

25b

мѧ ха твоего . і ицѣли и отъ все
го недѫга · плътьскаго и дше
вънааго . отъпоусти емоу грѣ
хы . і грѣховънѫѭ болѣзнь ·
всѣѫ напасть . і все нашестви
е неприѣзнино . Далече сътво
ри отъ раба твоего сего . і вь
здвигни и отъ одра грѣховъ
нааго . і оустрой и въ стѫѭ
црквь твоѭ · съдрава дшеѭ
і тѣломь · дѣлы добры ·
и словесы благы. слава
ща съ всѣми людьми твой
ми . імѧ ха твоего · оупъва
ниѣ нашего · съ нимьже тебѣ
слава . оца і сна і стааго дх ·/.

∴ МО Д ТОМОУЖДЕ

Врачю дшамъ і тѣломъ .
бъ дхмь неиздреченънъı
мь · понесы вса недѫгы

ѹчастка. ї въземлаѧй грѣхы
ѿсего мира. прогънавъї ѿсѧ
недѫгы, словомь твоимь,
ї ѿсѧ дѣтѣль вражиѧ. ѣко ѡ

26а

блакы истрѣбль волеѧ. о
брати сѧ на хотѣние рабъ тво
ихъ. і ицѣли болѧщааго гі. і про
стьри емоу рѫкѫ ѹклюбиѣ. ї
въздвигни и отъ сърѣтеиеи не
дѫжъныхъ. авлеиѫ болѣ
зиь ицѣлѣѧ. і не авлеиѫ и
справлѣѧ. да и тѣломь ицѣ
лѣетъ. ї дшеѧ спетъ сѧ. і
да проповѣстъ дѣлы бла
гы мдше твое. вь правы пѫ
ть хода покааниемь. къ црствь
ю твоемоу. съ нимьже и наша
болѣзии ицѣли. бывъ ѹкъ
насъ ради, съи родомь бестра
стенъ. і ѹклюбецъ бъ. ѣко ты
еси ицѣлитель дшамъ ї тѣ
ломъ нашимъ, ї тебѣ славѫ
въсылаемъ, оцю и сноу и ·/.

∴ мо͡л е͡ д на недѫжьныимъ

Гі бже силъ. посѣти братиѧ
нашеѧ, милостиѫ и щедро
тами, помилоуи. ї даждь
їмъ ицѣление. отъ тебе

26b

і съдравие · ізбави ѩ отъ
вьсеѩ болѣзни · і недѫга дше
вьна и тѣлесьна. възводѧ
отъ одра скврьньна. наста
влѣѩ въ сты молитвьны
твои храмъ. приѹлѣѩ стѣмь
і мысльнѣмь твоемь ста
дѣ. о хѣ исѣ гі нашимь. съ
нимьже тебѣ слава. і хвала ·
съ оцемь и стымь дхмь
твоимь · нынѣ и присно и ⁄.

⁖ Мо ня сълежащимь ня
⁖ многа лѣта

Црю нцѣлителю страждѫ
щимъ исхе. тебе трепещѫ
тъ бѣси. і повелѣниемь
твоимь. оходитъ вьсь недѫ
гъ. ты ослабѣвъшаа тѣле
са сънимаѩ. і съмрьти і
згонѧ. і вьскрѣшаѩ абие · съ
лежащаа тѣлеса, отъ вѣка,
даждь рабоу твоемоу семоу
съдравие, отъ недѫга сего,
свободити и въ благодѣтиѩ

27a

и щедротами · единоулдааго ·/.

.:. МО НЯ ѠЛѢЕМЬ БОЛЬНЯЯГО

.:. помазати ·/.

Гі милостиѫ и щедротами тво
ими. ицѣлѣиѩ и съкроушениѣ
дшъ и тѣлесъ нашихъ · ты са
мъ ѩко сти масло се. да бѫ
детъ на ицѣление · помазаѭ
щимъ сѧ имь, и на отъпоуще
ние всеѩ страсти, и недѫ
га плътьна, ѡскврънение
плъти и дхоу, и всемоу тѣ
лоу. да о семь прославитъ сѧ
прѣстое имѧ твое, тебѣ бо е
стъ миловати · и спти гі
бже нашъ. и тебѣ славѫ въсы
лаемъ · оцю и сноу и стоумоу ·/.

.:. МО НЯ БОЛЕМЬ ЦРКВЬНЪІМЬ

.:. и вѣроуѭщиимь ·/.

Покрывъ сѧ въ гробѣ камене
мь. покрылъ еси всѧ грѣхы ·
чьтѫщиимъ честьно сты
иѫ црквьнѫѭ · проповѣдаѭ

20b

щиимъ тѧ правовѣрьно къ ней,
и во всѣхъ мѣстѣхъ, ходатаю
нашъ. и доводителю. къ оцю

твоемоу нєсъноумоу, моли
мъ та о всѣхъ насъ · недостои
ныхъ рабѣхъ твоихъ. нынѣ
же паче вьпнемъ о братрѣ на
шемь. і рабѣ твоемь семь,
не прѣдажди его гі поношенью
безоумънымъ · ни ѣростниѫ
облачи · ни гнѣвомь твои
мь покажи насъ. забѫди грѣ
хы его. і оцѣли и отъ одръжа
щаѩ болѣзни · да не посрамле
нъ бѫдетъ · знаменавъıи са
въ има твое, і хвала са о тебѣ ·
ѣко ты еси бъ нашъ. милости
въ · і отъдаѩ грѣхы. і отъ
гона недѫгы · і ѩза и болѣ
зни і отъ съмрътн изба
влѣѩ и. в ѣко прославлѣе
тъ са има твое · оца и сна и ст ·/.

·:· мо ла емоуже естъ врѣдъ
·:· въ оустѣхъ. ли въ оушью · егда

28a

·:· же хощеши творити · вьспаю
·:· ни на врѣдъ ·/.

Гі исхе бже нашъ, непостыдъ
ны цѣлителю · не отърниж
вы · ни единого привеленааго
къ тебѣ · оскръблена болѣзни

*

ѭ. ни отъноущь ни единого же при
веденааго къ тебѣ · без дара цѣ
лебънааго. приведенааго къ те
бѣ. глоуха и гѫгънива · въспаю
щѫвъ на ѩзыкъ его · сътрѣби
лъ еси нѣмость отъ ѩзыка
его. та молимъ ги · давъшаа
го вс҃ь образъ цѣлити укы
отъ вс҃его недѫга. призьри на
ны. і на раба твоего сего, при
веденааго къ тебѣ · въ домъ
оца твоего. дръжащааго врѣ
дъ болѣзньны въ оустѣхъ,
і на мѧ грѣшьнааго. творѧща
аго образъ слинъ твоихъ · іцѣ
лѣѭщиихъ. і отрѣби оуста его,
ѡтърини отъ ниxъ врѣдъ сѫще
и въ нихъ · і отъ одръжащиихъ
болѣзнеи. і отъ скръбеи вь

28b

звѣди. да тобоѭ ицѣленъ · хва
лы въздаетъ оцю и сноу і ст ·/.

∴ мо нѧ глѧв оболѧщемь ·/.

Прѣклонеи главѫ на распа
тие. прѣклонилъ еси себѣ вс҃ѣ
видимаа · съкроушилъ еси гла
вы ихъ · і силы ихъ · съкроу
шилъ еси главѫ вс҃еѧ ѩза, и

оунниунжнлъ есн снлѫ еѩ· въ
здвнгнѫлъ есн многы гла
вы· повнненыѩ грѣхы. н
болѣзньмн · ты бако гı · ра
уи нынѣ прнзьрѣтн · на раба
твоего сего. поклоньшааго те
бѣ главѫ своѭ · съкроушн гла
вѫ болѣзнн. дръжащѫ гла
вѫ его. ı оуннунжн снлѫ еѩ,
въздвнгнн главѫ его. ı нцѣ
лн н отъ одржащаѩ болѣзнн,
ѣко ты есн глава наша. ı гла
ва твоѣ съдравне наше· н тебѣ
славѫ въсылаемъ · оцю н ·/.

·:· мо на вьсѭ болѣзнь стрѣ

29а

·:· уѫщнѫѭ · ı водѫщнѫѭ ·/.

Ирнемы копне водѫщее въ
пазоухѫ твоѭ, съкроушнлъ е
сн вьсѣ ѡрѫжнѣ снлъныхъ · ı
снлѫ нхъ · вьсѭ же непрнѣзнь,
ı вьсѭ болѣзнь потрѣбнлъ е
сн. ı попъралъ есн хе вже на
нъ. ты рауи нынѣ съкроушн
тн орѫжне н снлѫ недѫгоу се
моу. сѫщюмоу въ немь. покло
ньшю сѧ подъ нго твое. наре
щн недѫгъ вѫдѫщен · некн

днмо побѣдн · ι поперн · н дажди
съдравне рабоу твоемоу се
моу, да въ съдравьн прѣ
бываѩ · прославлѣеть
та съ оцемъ н стымь дхо ·/.
·:· мо ня кровь · н ѣзво ιздре
·:· бръ своихъ ·/.
Нстоуен кръвь ѣзвоѩ нздре
бръ своихъ, хе бжс нашъ. прѣ
сжунлъ есн · вса ιстоуьнн
кы непрнѣзннны. ι неджжьныѩ. ι побѣднлъ есн

29b

всѩ снлж вражнѩ, ты вако
раун ныне прѣсжунтн ιстоуь
никъ кръвн сеѩ · ι дажди ра
боу своемоу съдравне. волеѩ
ι благодѣтнѩ · оца твоего нбсъ
наго. прославльшааго та. в
ѣко прославн са прѣстое нма твое
оца н сна н стааго дха
·:· мо ня болемь пнщемь мно
·:· гж водж ·/.
Нстоуен водж ѣзвоѩ нздребръ
своихъ, хе бже нашъ, оутопнлъ
есн вса протнвьныѩ снлы ·
н побѣднлъ есн вьсь дхъ водъ

ны. жаждѫщен. и всѧ ꙗзѧ·
водѫ пиѭщѧѧ· ты же ны
нѣ раун призьрѣти, на раба тво
его сего, і иждени із него вс҃ь
дх҃ъ творѧщен жаждѧ· і в҃сѧ
ꙗзѧ жегѫщѧѧ плъть его· і ѫ
тробѫ его. соушащѧ оустъны
его. палѧщѧ грътань его. про
хлади хладомь твоимь. напои

30а

и істочьникомь твоеѩ бла
гости. в҃сели съдравие вь тѣло
его. ꙗко прославлѣетъ сѧ има
твое оц҃а и сн҃а и ст҃аго дх҃а ны ./.

∴ МО НѦ БОЛЕ ЛЕЖАЦІЄ· И НѦ ДѢ
∴ тищ҃мь ./.

Іспоущен прѣсты дх҃ъ твои,
на распатьи прѣстѣмь твое
мь. раздроушилъ еси съмръ
ть. і в҃сѧ болѣзнь оумрътви
лъ еси· і в҃сѫ силѫ неприѣзни
иѫ· і въздвигнѫлъ еси мно
жъство чл҃къ· падъшиихъ грѣ
хъ ради. родительство ихъ. за
былъ еси в҃са грѣхы ихъ. Но
съланиемь оц҃а твоего иксъ
наего. вышьшениемь едино
чадааго сн҃а бж҃иѣ. хе бже нашъ,

повелѣниемь оца твоего. істи
ннаго ба. Ты раун ныне при
зрѣти на раба твоего сего. падъ
ша грѣхы, поражена болѣзнию,
раною неотъвѣтъною, моли
мъ та гі. помани слово твое,

30b

отъдающее грѣхы на земи.
отъдажди емоу вса грѣхы·
своя же і родителю его. Съложи
ранж сиж съ тѣлеси его. і испл
ни и съдравиѣ· і одежди и весели
емь. въплъщениѣ твоего ради.
і въскръсениѣ. і въшествиѣ тво
его ради нбсънааго· і сѣдениѣ
о деснжиж оца· ѣко ты еси живы
съ оцемь. въ нбсныхъ. при
сно еси съ вс҄ѣми на земи· мо
лащинми са тебѣ. бжди ны
нѣ съ нами. цѣльбж даж рабоу
твоемоу семоу, братроу наше
моу, въздвигни и отъ ложа
немощьнааго. в҃ ѣко просла
влѣетъ са прѣстое има твое
оца и сна і стааго дха ·/.

⁖ МО НА РЪВАТКЪІ РЖУЬНЪІЯ

Простеръи ржцѣ на распатие,
і пригвожденнемь дланью

своѥю. пригвоздилъ еси вса рѫ
кы неоустиввыхъ · і всѣхъ
неприѣзнен. істрьганиемь жи

31а

лъ твоихъ · истрьгалъ еси вса жи
лы ихъ. и болѣзниѭ своеѭ · побѣ
дилъ еси вса силы ихъ. единоуча
ды сие бжеи · хе бже нашъ · ты ра
чи нынѣ · пригвоздити рѫкы
рьватвамъ симъ. вьшедъшии
имъ въ рѫцѣ си. прострьтѣи ны
нѣ къ тебѣ. растрьзаѭ силы
ихъ · рыѭщиихъ жилы рѫкоу
сеѭ · вьзвесели раба твоего се
го. і ицѣли рѫцѣ его. отъ одрь
жа(ща)ѭ болѣзни · да радостиѭ ра
доуеть са, подъемла има · прѣ
стое тѣло твое. і славѫ възда
етъ тебѣ. съ оцемь и стымь
дхомь · нынѣ и присно и ·/.

∴ МО НЯ ТРѪДОВИТОМЬ И ВО
∴ дьными прѣлогы ·/.

Вьшеды въ домъ · етера къ
назѣ · Фарисѣиска · хе бже на
шъ. въздакы слово стрѣ
гѫщиимъ та. разоумьно и до
стоино · ѣко вса праздьникы
творити всѣѭ благодѣть при

31b

ємъ · сѫщаагo несъдрака трѫ
домь водънымь , цѣли и ·
та молимъ гі . вынидн нынѣ
въ стѫѭ црквь твоѭ · і въ раба
твоего сего · въздаѭща слово
твое . і приими раба твоего се
го. сѫща несъдрака . трѫдомь .
і ицѣли и отъ одръжащиѩ тѣле
сьныѩ болѣзни · і отъ трѫ
да сего изъми и · ѣко въ падени
ѣ стоуденаагo . ты бо еси вь
землаи . отъ падениѣ молаща
аго са тебѣ · прославль оца тво
его . посълавъшаагo та . да то
боѭ въздвиженъ . тебѣ хва
лы въздаетъ · оцю и сноу ·/.

∴ МО НЯ ГЛОУХО ЄГДЯ ХОЩЄШИ МО
∴ творити надъ нимь, вьдежди
∴ пръсты въ оухо его

Приемы глоухаагo · приведе
наагo къ тебѣ . вьдѣ пръсты
въ оуши его, въздъхнѫвъ і
възьрѣвъ на нбо , і рекъ отвръ
зи са слоухъ твои · і отвръзъ

32a

слоухъ ємоу , та молимъ хе бже
нашъ , призьри нынѣ отъ вы

спрьннхъ нбсъ твонхъ, на ра
ка твоего сего, прнкеденааго прѣ
дъ лнце твое, просащіа мастн о
тъ тебе · і на ма грѣшьнааго
раба твоего. творащааго пове
лѣнне твоѣ. і посълн слоко твое
съмѣреное, і открьзн оушн его ·
даждн емоу слышатн · прѣстое
евѣлне твое · і глы иже есн съ
ставнлъ въ улцѣхъ · не посра
мн гі оупъвающааго на та.
прѣдъ снъі улун · ѣко ты есн
іцѣлнтель всѣмъ. і тебе сла
вж въсылаемъ. оцю н снoу ·/.

·:· МО НЯ БОЛАЦІИІМЬ ѠЧИМЯ

Ѡ всемь сжщааго пеуальна · прн
тѣкающааго къ тебѣ · оутѣшае
шн. съі гі бже нстнньны · едн
ноуадымь твонмь сномь,
гдемь нашнмь нсхмь, свѣто
мь неп(ом)раужщнммь са, і еже е
сн далъ омрауенымъ · оскѣ

тнтн ꙗ · отъ тъмы нагоубъ
ныꙗ · отъ всего одръжаннѣ
зъла. та молнмъ гі, прнзьрн
на раба твоего сего, прнтекъшаа
го къ тебѣ, і оскрьблена колѣ

зинѧ несвѣтлоѧ, ѡсѣнена
мракомь темьнъıмь, оу
тѣши и оутѣшениемь твоимь,
гдемь нашимь исхмь, свѣто
мь непомрачѧщиимь сѧ, по
вели съхранити свѣтъ мрака
его. без вьсѣкого врѣда, мрако
мь свѣта твоего, ицѣлити е
го, отъ одръжащиıѧ болѣзни,
да въ свѣтѣ живъı, тебѣ хва
лъı въсылаетъ · оцю и сноу ·/.

·:· МО НЯ РОЖДЬШЕМЬ СЛѢПО И НЯ
ослепъшемъ ·/.

Гı бже нашъ. вьзвѣщен оучени
комъ своимъ, не съгрѣшъша,
рождъша сѧ слѣпа, ни родите
лю его, нъ дѣлъ ради бжеи, и то
боѧ посълана имь на землѧ,
въ чкы свѣта не помръ

33a

цаѧщааго · ѡсвѣтитъ омраче 8%
нъıхъ. ѣко бесъвѣтънѫ тъмѫ,
грѣхъı пииѫкъı на землѧ, за
мазавъı слинами и бренне
мь · слѣпоумоу рождьшю сѧ, ı
посълавъ и оумытъ сѧ, и омь
вениемь отвръзъ очи его · и
давъ емоу гль прѣмѫдръı о

тебѣ · нынѣ же мы молимъ
ба всемогѫщаего, посълавъ
шааго та, і живѫщааго съ нимь
на нбсехъ. присно живѫщааго
на земи, съ всѣми молащи
ми са тебѣ. даꙗ імъ прошенїѣ
ихъ, бѫди съ нами, посъланъ
оцемь твоимь · і дажди на
мъ прошенїѣ наша, отврьзи
рабоу твоемоу семоу оуи · да
жди емоу зракъ, пришедъшю
моу зъванїемь твоимь, прѣ
ложи лице твое, ѣко посъланоу
моу тобоѭ, послоушанїемь,
ізведи и отъ слѣпоты, ѣко и
з безвѣдьныꙗ тьмы, о
дари и цѣловиѭ, ѣко и светомь

33b

твоимь, не помрьцаѭщиимь.
помани емоу слово твое · реченое
тобоѭ · грады вь слѣдъ мне,
не иматъ ходити въ тьмѣ, нъ
приметъ свѣтъ животьны ·
дажди емоу ѣко прѣмѫдрость
цѣловь. да тобоѭ освѣщенъ ·
хвалитъ са о тебѣ, тебѣ хвалы
въздаꙗ. оцю и сноу и стоумоу ⁘.

⁖ мо͡л на͡л ослепшѥ егда же хощеши

⁖ творити на͡л (ин)мь мо͡л. погади пръ

⁖ стомь оуи его ·/.

Приемы зъвание слѣпоую,

і поклонение, зовѫщюмоу

та, ісе сие двъ, помилоу и ны·

і по вѣрѣ ею отвръзе оуи обѣ

ма. і подавъ има пѫть шь

ствовати вь слѣдь тебе, та

молимъ гі исхе сие бжеи· при

ими мо͡лтвѫ. і поклонение раба

твоего сего, і мене грѣшънаа

го творащааго повелѣние твоѥ,

гладащааго пръстомь оуи его,

і по вѣрѣ его отвръзи емоу оуи·

34а

і подажди емоу зракъ· і дажди

емоу шьствовати вь слѣдь те

бе. і та славити· ш ѣко прославлѣ

етъ са има твое оца и сна и стаа ·/.

⁖ мо͡л на͡л емоуже аще блеск изъ

⁖ метъ зракъ· ли повлѣуете са о

⁖ уи. достоитъ емоу постити са ·/.

Освѣщен із исе свѣтомь вели

кымь. павла апла твоего·

на пѫти по срѣдѣ дроужины его.

сѫща не твоего апла, нъ архие

рѣнска. тебе же враждоуѭща·
і апл҃ъ твоихъ· і вс҃ѣхъ вѣроу
ѭщиихъ вь та, і прѣсвѣтълы
мь свѣтомь твоимь, ізем҄ъ
зракъ его, і прикрывъ оүи его.
по срѣдѣ братрия его, і гласъ
прѣс҃ты дая емоу· і наказа
ю како отъ толѣ ап҃лствовати,
тебѣ· і къде приѩти пакы зра
къ свои. ананию егоже прк҃оу ве
домоу· доидетъ дамаскъ.
трет[ь]еи день, не пия ни ѣды,
і приемлѭщюмоу м҃лтвы, отъ

34b

раба твоего анании, і вьзь
рѣвъшю емоу на нь, ѣкоже че
шюя отъкрьглъ еси отъ оүь
ю его, і подалъ емоу еси зракъ,
і прѣмѫдрость дховьнѫѭ,
і прѣмѫдрос[ть]ти о тебѣ, і
отъ толѣ сътворилъ и еси ап҃лъ
твои· ты ѣко раүи нынѣ
призьрѣти съ н҃бсе, отъ ст҃ы
хъ жилищь твоихъ, на раба
твоего сего, сѫщаагo отъѩто
мь зракомь· прикръвенама
оүима, пришедъшаагo къ вѣ
роуѭщюмоу вь та, отъкры
прикръвенѣи оүи его, і пода

жди емоу зракъ, милости
твоея ради ги, і истины, ѣко
ты живеши въ нбсехъ. і сѣ
дниши о десижѧ оца · ба сътво
рьшааго нбо и землѧ. съ нимь
же коупъно равъно славимъ
тѧ оца и сна и стааго дха ны ·/.

∴ МО НЯ ВСЬ НЕДЖГЪ РАСТЖ
∴ щеи на всѣ времена и присно ·/.

35а

Гі ісхе бже нашъ. авлеи чюдо
оученикомъ своимъ. запрѣ
щеи смокови, неплодовитѣи,
не давъшии плода тебѣ, трѣ
боуѭщю его, рекъ еи да не има
ши плода вь вѣкъ, і словомь
твоимь исоуши ѭ, тѧ моли
мъ гі · рачи нынѣ прибли
жити сѧ · рабѣ твоемь семь. по
клоньшиимь сѧ подъ имѧ твое,
і запрѣти недѫгоу семоу, растѫ
щюмоу вь немь, не имѣти пло
да, ни растити сѧ вь вѣкъ, не да
ѭщюмоу съдравиѣ емоу, і сло
вомь твоимь исоуши корень
емоу. і даждь съдравие рабоу
твоемоу семоу, і даждь емоу
слоужити тебѣ · а не болѣзни,

въздрасти вь немь съдра
вне · ѣко и въ оучениц҄ѣхъ твои
хъ вѣрѫ . ѣко прославлѣетъ
сѧ имѧ твое . оц҃а и сн҃а і ст҃аа ⁘

⁘ мо҃л на вс҃ѭ болѣзнь не
⁘ дѫгоущѭѭ

35b

Простеры на распонѣ , вс҃ѧ оуды
своѩ хе бж҃е нашъ , съгъбалъ еси
вс҃ѧ негъбла , і вс҃ѣкѫ болѣзнь ,
і подъложилъ ѭ еси , подъ нозѣ
твои · і дажди рабоу твоемоу се
моу съдравие . ѣко прославлѣе
тъ сѧ имѧ твое , оц҃а и сн҃а і ст҃а ⁘

⁘ мо҃і на вь сѭ болѣзнь ножьн҃ѭ
⁘ стрѣчѭщѭѭ · и бодѫщѭѭ

Г҃і исхе бж҃е нашъ · простеры нозѣ
свои на распонѣ , ократилъ еси вс҃ѧ
пѫти неѹьстивыхъ , і вс҃ѣмъ
неприѣзнемъ , і вс҃ѣмъ недѫ
гомъ . і вс҃ѣмъ болѣзнемъ ,
пригвожденнемь плесноу своею ,
пригвоздилъ еси ср҃це вс҃ѣкомоу
недѫгоу , істръганиемь
жилъ своихъ , оумрътвилъ
еси силы вс҃ѣкомоу недѫгоу , ры
ѭщюмоу жилы, і болѣзниѭ сво
еѭ . похоулилъ еси вс҃ѣкѫ болѣ

знь, ты рачи нынѣ пригво
здити, срце недѫгоу семоу, сѫщю
моу въ ногоу сею · ι похоулити бо

36а

лѣзнь сиѭ, одръжащѭѭ нозѣ·
си, стоѭщии прѣдъ тобоѭ, възбра
ни емоу вс̑ѣхъ пѫтеи, сѫщиихъ по
плъти · ι сквозѣ маса · ι по жила
мъ · ι по костемъ, затвори о немь
двьри ложю его, ι дажди цѣль
вь рабоу твоемоу · да о тебѣ хва
ла са, тебѣ славѫ въсылаетъ
оцю и сноу · ι стоумоу дхоу · нынѣ ·/.
·:· МО̑Л Ѡ ИЗБАВЛЕНЬИ ВЕЛЬЕ ѢДА
·:· ука · ѡ прощеньи, ι о приѭтьи обѣ
·:· да силънааго. възмогѫщаа
·:· го. ι еже вьзвести са дхмь сты
·:· МЬ Ч̑РЪЦЮ · СЕ ТѢХЪЖДЕ
Ѡ милостехъ, ι щедротахъ тво
ихъ, хвалѭ та гі бже нашъ, въ
шедъшааго ма въ храмъ домоу
твоего, облюбльшааго жезлъ
вѣры твоеѭ, подавъшааго
десницеѭ твоеѭ, хлѣбъ твои
мнѣ, ι слово твоѣ истовое, съ
храни ма отъ живота немощь
наего. ι наоучи ма на вс̑а запо

36b

вѣди твоꙗ ходити, наведи мѧ
на пѫть твои правы · і дове
ди мѧ оц҃а твоего прѣвышнѣ
аго · ѣко прославлѣетъ сѧ имѧ
твое · оц҃а и с҃на і ст҃аго дх҃а ·/.

∴ МОⷧ Ѡ ИЗБАВЛЕНЬИ ДЬНѢ ЧКОУ

Г҃і і҃схе б҃же нашъ, помилоуи ч҃ка
сего. въпиѫщаааго дьноѭ, ѣже
імать ноготъ р҃ и л҃ тъ, не дѣи
емоу пакости, ни рѫкама ни
ногама, ни вьсемоу тѣлеси,
нъ въ единомъ (м)ѣстѣ лази съ
кивъши сѧ, прѣстаа б҃це по
милоуи, і спи раба б҃жиѣ сего,
нынѣ и присно и вь вѣкы ·/.

∴ МОⷧ Ѡ ИЗБАВЛЕНЬИ БЛѪДА

∴ і о оугашеньи плъти, і о съхра
∴ неньи вьсего блѫдьна, і о приꙗ
∴ тьи вьсего дроуга сп҃сьна, егда
∴ же ч҃коу обратитъ сѧ на блѫдъ
∴ оудъ. ли разоритъ сѧ емоу пль
∴ тьнаа плъть, ли възьрѣвъ
∴ на такъ ч҃къ, помысли тъ на

37a

∴ блѫдъ, ли оумыслитъ съ
∴ ложение, тогда аще възве
∴ детъ оуи ср҃ца си къ б҃оу, и реч҃етъ

*

⁖ въ тъ часъ мол снѭ, бѫдетъ
⁖ съхраненъ ⁒.
Гі ісхе бже нашъ, єдиночадъі
сне бжен, даромь оца твое
го, съхранен апльі своѭ о
тъ блѫда, і отъ раждеже
ниѣ блѫдъна, і отъ помъі
шлєниѣ блѫдъна, і отъ вь
зьрѣниѣ на на очесъ любо
дѣниць, съхрани і мѧ отъ всѣ
хъ реченъіхъ, сѫщинхъ· въ
годинѫ стъіни твоен· на спѣ
хъ спеныю дши і тѣлесн мое
моу, і отъ сего мѧ настоѩ
щаагo. імѧ, ізбави, да не
скврънєнъ· тебѣ хвальі въ
здаѭ, оцю н сноу н стоумоу ⁒.
⁖ Мо лѣжѫще на ложн
Ѿтиди сотоно, отъ сихъ двь
рен. і отъ сихъ четъірѣ жго
лъ, съде тебѣ нѣстъ мѣста,

37b

ни причастиѣ· сьде петръ. сьде
павелъ· сьде стоє євѓлие· сьде
азъ покланѣвъ сѧ· лещи хощѫ·
въ имѧ оца и стааго дха, нъінѣ ⁒.
⁖ Мо Б томоужде
Въ имѧ га нашего исха· посъ

ли въ ма стыи твои дхъ. і въ
ложи оумъ въ срце мое стааго
твоего дха. хранаща дшѫ моѭ и
тѣло· і вса оуды тѣлеси моего.
і вcь животъ състава моего,
отъ вcего зълодѣѣ· і отъ вcѣко
ѩ сѣти непризнинны· і отъ вcѣ
хъ съблазнъ грѣховъныхъ,
і наоучи ма тебѣ хвалы въсы
лати· оцю и сноу и стоумоу дхоу ·/.

∵ Мотвя ѣ томоужде

Даждь намъ бако на сонъ градѫ
щe, покои тѣлеси, і съхрани ны
отъ мрачьныѩ тъмы грѣ
ховъныѩ, і избави ны отъ
вcеѩ скврънъі плъти і дха,
і даждь намъ стынѭ твоѭ,

38a

слышати въ страсѣ твоемь,
і избави ны отъ вcего темъ
на и нощьнааго страстотрьпиѣ,
оустави оустръмлениѣ страсти,
оугаси тѣлесьное раждежение,
і жизни· плътьскыѩ похоти
отъжени, і даждь намъ небь
дащеѭ мысльѭ· і трѣзвяще
мь са помышлениемь, да не
прѣѩти бѫдемъ тажькомь съ

номь . нъ въздвигни ны на но
щьнъıѧ оутрънаѩ маткы , вⷭе
нощьное намъ славословествие
твое дароуи , хвалити вельлѣ
пое има твое , оц҃а и сн҃а и ст҃ааго ·/.

·:· СЛⷡО БОЛⷳꙵѦИХЪ РѦДИ ЄГДѦ ЧК҃Ъ БО
·:· ЛⷮИ . і аще хоⷮще мⷧо · възъмати
·:· ѡⷢ пⷩо , то да прѣбѫдⷮе въ болѣ
·:· зни ж҃ д҃иен . аще бѫдⷮе болѣзнь
·:· лекъка . аще ли таⷤка · то в҃ дни ·
Аⷧще зѣло таⷤка . то а҃ днь . аще ли зѣ
·:· ло страⷲна бѫдⷮе · то до обѣда . ли
·:· до полоудне . і ѣко съмѣрить сѧ є
·:· моу тѣло . і на оумъ паидетъ ,

38b

·:· ТⷢОДѦ ДѦ ВЬЗЕМЛⷮЕ МⷧО Ѡⷮ ПⷫО · И ПО
·:· каєтъ сѧ своихъ грѣхъ
МⷧО НⷣѦ БОЛѦЩИИМИ РѦЗЛИЧЬ
ными недѫгы . пⷫо вьзложь
оурарь , И фелонь , поставь болѧ
·:· щаⷢа прⷣѣ олътаремь , Дръжаща
·:· свѣщѫ , І поклоньша сѧ , вьшеⷣ
·:· въ олътаⷬ . молитъ сѧ бо҃у , да
·:· би забылъ грѣхы его
Ѡ҃че ст҃ы врачю д҃шамъ і тѣло ·/.

∵ на҃ урьницемь ⁄. благы уклюб ⁄.
∵ на҃ бѣлоризьцемь ⁄. бж҃е имѣ
∵ ми власть ⁄. на҃ болащиимь
∵ главоѭ. Прѣклонен главѫ на ⁄.
∵ на҃ болемь[лемь] и на҃ дѣтищие
∵ мь лежащемь ⁄. Испоустен прѣ
∵ ст҃ы дх҃ъ свои ⁄.
∵ МО И҃Я ВСѢЦѢМЬ БОЛ҃Е · ПРИНЕСЕ
∵ номь въ црк҃вь · п҃о въ таинѫ ⁄.

Приемы понѣвѫ отъ рѫкоу ч҃ло
чю, прикръвение тѣлоу свое
моу, отъ раба твоего иосифа,

39а

прикрылъ еси в҃са грѣхы рабъ
твоихъ · съгрѣшаѭщиимъ · і не
отъметаѭщиимъ са тебѣ, ты
бо҃ко г҃і. рачи нынѣ прикрыти
грѣхы моѩ, и приѩти словеса
моѣ, отъ оустъ моихъ грѣшъ
ныхъ, раба твоего ради, бола
щааго, им҃а, принесенааго на но
силѣхъ, прѣдъ лице твое, про
саща̂аго цѣльве отъ тебе, да
жди емоу г҃і цѣлъвь по вѣрѣ
его, не помнима грѣхъ моихъ,
ни прѣзьри мне възлагаѭ
ща на нь рѫкѫ моѭ, въ има

твое, ѣко нма твое цѣленью
далъ есн намъ, ι кръвнѭ
твоеѭ нскоупнлъ ны есн отъ
клаткы. в҇ш ѣко ты есн нцѣ
лнтель болащннмъ. ι спа
съ вѣроующннмъ тн. ι тебѣ сла ·/.

·:· МО҇Л НЯ҇Д ПРИНЕСЕНО҇М ВЬ НОСИЛѢ҇Х

Възшедъı на носнла, ι доше
дъı на гробъ · ιз негоже въ
шелъ есн на небса, ι седе о де

39b

снжѭ оца · образъ даѩ намъ,
ι на носнлѣхъ носнтн немощь
нъıхъ, въ стѫѭ црквь твоѭ,
прѣдъ лнце твое, н проснтн мн
лостн оу тебе, оумрътвьшааго
съмрътъ, авльшааго свѣтъ
омраченъıмъ, ιзведъшаа
го сѣдащаѩ въ тъмѣ · ι въ сѣ
нн съмрътьнѣн, молнмъ
та чловѣче, просвѣтн свѣтъ
лнца твоего, на раба твоего се
го, поманн н множьствомь
мнлостен твонхъ, ιцѣлѣѭщн
нхъ в҇сего чка. ιмн же въздвн
глъ есн, множьство чкъ, о҇т
одра немощьнъıхъ, въздвн
гнн ι нънѣ отъ ложа немощь

наадо братра нашего · ізволи
дати емоу · приѩти съдравие
і изити отъ стыѩ цркве тво
еѩ, дажди славѫ имени тво
емоу стоумоу к҃ ѣко прославѣ
етъ са има твое стое . оца и сн ⁒.

⁘ Мо ля сълѫк чломомь

40а

Гі ісхе бже нашъ , сѫи цѣлитель
недѫжьныимъ , възъвавы
въ съборѣ , сълѫкѫѭ і възло
жь рѫцѣ свои на иѭ , і рекъ еи , про
ста бѫди отъ всего недѫга . та
молимъ вако , призьри нынѣ
отъ стыхъ жилищь свои
хъ , сѣдаи [одаи] о деснѫѭ оца
и ба нашего , і на раба твоего се
го , пришедъша зъваниемь
твоимь . въ славъны събо
ръ . въ стѫѭ цркьь твоѭ . і
на ма грѣшънаадо раба твоего ,
і иціли недѫжъныѩ . възло
жьша рѫкѫ своѭ на нь . посъли
слово твое исцѣлѣѭщее · рауи
емоу рещи , простъ бѫди отъ не
дѫга сего , і отрѣши и отъ ѫзы
сеѩ непризнины , въсклони и
отъ прѣклонениѣ непризнина ,
і прослави прославлѣѭщаѩ

та. і стѫѭ црквь твоѭ, і на
рьцн н сн҃ъ аврамль, да тобоѭ
нцѣленъ, тебѣ славѫ въсы
лаєтъ · ѡ҃цю н сн҃оу н ст҃оумоу ·/.

40b

∴ МО НА СОУХОРѪКО ЧЛОКОМЬ

Гі нсхє бжє нашъ, повєлѣвъ н
соухорѫкоумоу въстатн по
срѣдѣ събора, жндѫщє словє
сн, і въздастъ слово, і по
велѣвъ ємоу, простр҃ѣтн рѫкѫ
своѭ, і оутвръждь ѭ ѣко н цѣ
лѫѭ · прнзьрн на раба твоє
го сєго, ставъшааго повєлѣ
нємь, по срѣдѣ славънаа
го събора, въ ст҃ѣн црквн тво
єн, прнємлѭща слово твоє,
отъ раба твоєго сєго, і пос
лн слово твоє съдравоє, і цѣ
лѧщєє, творащєє волѭ тво
ѭ, і повєлн ємоу простьрѣтн
рѫкѫ єго, і оутвръдн ѭ · ты
во єсн оутвръждєннє нашє, н
тєбѣ славѫ въздаєтъ · ѡ҃цю ·/.

∴ МО НА БОЛАЩННМН · РАЗЛН
∴ чьнымн нєдѫгы

Цѣлнтєлю болащннмъ, да
тєлю просащннмъ, оу тєбє

в҃сѣка прошениѣ, даꙗи намъ и
ма твое цѣленью, отъ в҃сего
недѫга. і отъ в҃сеꙗ болѣзни·
ицѣленью и оцѣщенью, посъла
вы с҃на своего единоѹадааго,
г҃а нашего і҃сх҃а· навестъ насъ
на пѫть правы· тебѣ едино
моѹ кланѣти сѧ, та прослави
ти, тебѣ единомоѹ оѹгодъна
а творити· молѭ ти сѧ г҃и· за
бѫди грѣхы моꙗ, і оѹчисти
мѧ, і оцѣсти мѧ іменемь
твоимь, и сътвори въ мнѣ
жилище стоѹмоѹ твоемоѹ дхоѹ.
ицѣливъшюмоѹ в҃сего ч҃ка·
отъ в҃сеꙗ болѣзни, прикло
ни оѹхо твое, і оѹслыши гл҃а
съ м҃ятвы моеꙗ. призьри на
раба твоего сего· прибѣгъша
аго къ имени твоемоѹ· покло
ньша сѧ подъ с҃тѫѭ десни
цѫ твоѭ. просѧща цѣльбе
отъ тебе· съдравиѣ же и живо
та· ѣко ты еси цѣльба наша·
і волѣ твоѣ съдравие наше.
і м҃лние твое животъ нашъ,

*

41b

ι тебѣ славѫ възсылаемъ оц ·/.

:·: БОЛАИ ЖЕ ЕДИНЯ ПОКЛОНЬ СТО

:·: нтъ, ι па по молитъ, Въспро

:·: са стааго дха · ιцѣлѣѭщааго о

:·: вьсѣкоѩ болѣзни. ι вьсего строу

:·: па · и вьсего врѣда ·/.

Въ има единоучадааго сна

твоего. га нашего исха, молѭ

та и прошѫ гι бже ιстин

ны · посъли въ ма сты дхъ

твои, ιцѣлѣѭщааго вьсего чка,

отъ вьсего твора, ι отъ вьсего

врѣда, ι строупа ι отъ вьсего

недѫга, ι отъ вьсего прокаже

нниѣ, ι отъ вьсѣкоѩ ѩза · ι отъ

вьсѣкоѩ болѣзни, ι даждь емоу

вьсѣ повелѣниѣ твоѣ, цѣловь

наа, ѣже прообразилъ еси на зе

ми · хмь твоимь бгомь на

шимь. ѣко хлѣбина твоѣ есмъ,

да моими дверьми нищедъ

дхъ твои сты · посъланы

тобоѭ, ι сила твоѣ ιцѣлитъ

раба твоего сего, прѣклоньша

аго тебѣ своѭ выѭ, ι просла

42a

внти тѧ, і сна твоего, бывъ

шаго на земи, і самъ сѧ про

славитъ именемь твоимь,

ѿв, ѣко ты еси на всехъ живы,

і въ силахъ не прѣзьриши ука

молѧща сѧ тебѣ, і тебѣ славѫ ·/.

∴ ПОКАДИ ЖЕ ѠЛЪТЯ · И ГЛЕ МО СИ

кадило приносимъ прѣдъ тѧ ги

∴ МО НЯ ВСЬ НЕДЖ ХОДѦЩЕИ

∴ по вкоу

Положен тѣло свое хе бже на

шъ · заложилъ еси пѫть всѣ

кои непризни, ходѧщии по земи,

і всѣкомоу недѫгоу, ходѧщюмоу

по плъти, і сквозѣ маса, по жи

ламъ вьнѫтрьниимъ, ты

влко раби нынѣ, заложити

вса пѫти недѫгоу семоу, на

рещи болѣзнь ѣже бѫдетъ,

въ то врѣма, ходѧщиѣ по тѣ

лесн семоу, і по оудомъ его,

стоѩщю емоу нынѣ прѣдъ

42b

тобоѭ, възбрани емоу всѣ

хъ пѫтеи, і всѣхъ стезь, не

дажди емоу врѣдити плъти,

ни оуда ни жилъ, ни приближи
ти са дши его, оусъпи и повелѣ
инемь твоимь, на ложи его,
затвори о немь двьри ложю
его · ι дажди съдравие рабоу
твоемоу семоу м̑ноголѣтъ
но, да въ съдравьи прѣбы
ваѩ, тебѣ хвалы въздае
тъ оцю и сноу и стоумоу дхоу

·:· мо нꙗ боле пище квасъ

Сы на распонѣ · въкоуснлъ
еси, из гжбы оцьта, ι оу
понлъ еси, в̑са ненавида
щаꙗ тебѣ, весъ же дхъ не
при(ѣзни)нъ, ι в̑сѣкж ꙗзѫ квасъ
нжѫ, квасомь не испльне
номь, погыбѣльнымь,
хе бже нашъ. раүи нынѣ
призьрѣти на раба твоего сего,
поклоньшаего тебѣ главж

43а

своѭ · ι ижденн ιз него в̑съ
дхъ жадьны, ι в̑сѣкж ꙗзѫ
квасьнжѫ · ι дажди емоу съдра
вие, напои и ιстоүьникомь
твоимь благодѣтьнымь,
ѣко твое има възлюбль по
клони тебѣ главж своѭ, тебѣ

славѫ въсылаѭ · оцю и сноу ·/.

·:· мо ня все ѡнѣмѣвъше · и

·:· на боле нѣмоглѧщемь , і на

·:· лопотивомь дхомь

Малъчанием своимь приѕва

ждаемъ , на распонѣ , хе бже на

шъ , побѣдилъ еси вса глы , не

чьстивыхъ , всъ же дхъ нѣ

мы · і вськѫ ѩзїѫ нѣмѫ , оу

малъчащѧѧ гла , і всъ дхъ ло

потивы , ты ѩко рачи ны

нѣ призьрѣти , на раба твоего се

го. ізгънати отъ него , нарещи

еже бѫдетъ і побѣди и · і да

жди емоу на съдравие чистъ гла

съ · ѣко прославлѣетъ сѧ прѣстое

имѧ твое . оца и сна стааго дха ·/.

мо в томоуждє

131

Възъпивы велиемь гласо

мь , сы на распонѣ къ оцю сво

емоу нбсноумоу , прѣвышѣ

ниюмоу гласъмь , бже бже по чь

то мѧ остави , образъ даѩ на

мъ , вь печали і въ болѣзни ,

великымь гласомь славити

тѧ . і призывати прѣстое имѧ

твоє, оца и сна и сгаго дха. мо
лимъ та гі, і възъпием
къ тебѣ, отрѣши жзы раба тво
єго сего. і отъ жзы непріѣзни
ны· і дажди ємоу велікы
глась твої, въпити къ тебѣ,
і прославити та· съ оцемь и
стымь дхомь. нынѣ и пр ·/.

∴ МОЛИТВА НА СОУХОРЖКОМЬ

Іисхе единоучадꙑ сне бжеи· на
рекъіи са снъ оць· призъва
кы оучєникы своꙗ· дъва
на десате· і давъ імъ вла
сть и силж· на вса непріѣзни,
і вса недѧгы. цѣлити недж
жънымъ, і немощьны
мъ, давы аплоу твоємоу

11a

петроу. въстави(ти) хромаго
въ има твоє, і оутвръдити но
зѣ єго, сжща хрома отъ чрѣва
матери своєѩ. не бывъшаа
го на ногоу своєю. та молимъ
ісхе бже нашъ. дажди намъ по
слѣдоуѭщиимъ, стыѩ аплы
твоꙗ, въ има твоє въстави
ти єго, раба твоєго братра наше
го. посъли на нь милость тво

ѭ, ι оутвръди позѣ его · не посра
ми насъ · хвалащиихъ са о тебѣ ·
дающиихъ въ има твое · дары
беценьныѩ . ѣко иныьтоже е
стъ драже вѣка сего , да тобо
ѭ ицѣленъ · тебѣ хвалы въ
здаетъ оцю и сноу и стоум ·/.

·:· МО НЯ МНОГЪІ ПОЛАЩИ ·
·:· ι на трасѫщимь са траса
·:· вицеѭ . клеуьщиѭщиѭ зѫ
·:· бы · трасомъ же да въкоу
·:· ситъ подъ вечеръ , мало каши
·:· ца . а воды трет[ь]еи день да
·:· малеуко · да не ѣстъ же сии

44b

·:· сласти , ι ѣко останетъ его ,
·:· да съжежетъ в свѣща въ цръ
·:· кве · ι аще естъ ιмѣѩ , да по
·:· дастъ цркве , ли маломощи ·
·:· въ има гие ·/.

Бже творьче , главы
изъ облака мосѣеви ·
пркоу твоемоу , тоуащи
боури, сѫщи вѣлици , людемъ
тръпащемъ зιмѫ великѫ
земи трасѫщи са , творащи
тръсъ сноноу , оумъножь кло
потъ каменнѣ , ι коуренне , при

ка(са)ѭ сѧ горахъ · ι въскоурѣѭ
ѭ, ιзгонѧ всѣко безвѣ
рие ιз людеи своихъ. селѧ
вь нихъ всѣко правовѣрне,
ты вако гι посъли нынѣ
глъ твои, ι ижденн трасави
цѭ сиѭ, отъ раба твоего се
го, сѫщѭѭ подъбънѫ бѣсоу,
емлѭщѭѭ на времена, ѣко
и бѣсъ, грабащѭ водѫ, тра
сѫщѭѭ виѣлицеѭ, вь тѣле
си его, мразащѭѭ плъть его·

15a

трасѫщѭѭ всѣми оудъми
его, творащѭ клъчетъ зѫбы
его. притѫжаѭщии дши его, въ
болѣзни сеи, всѣхъ часъ, въ
таинноемьныхъ, всѣхъ же
годинъ, ι всѣхъ временъ,
възбрани еи. всѣхъ пѫтеи въ
ходъныхъ, затвори еи, всѧ
пѫти въходъныѧ, пресѫ
чи еи ιстоучникъ. отъ него же
исходитъ, възбрани еи все
го възиманиѣ, отъ негоже въ
зимаетъ силѫ, ι въселн вь
нь съдравие, ѩко просла
вѣетъ сѧ имѧ твое, оца и сна ·/.

⁘ МОл НЯд ВСѢм ТРАСОм ТРАСАВИЦЕѭ

Запрѣщаетъ ти ıменемь гне
мь, трасавице послѣдьнѣ
ѩзе, оу корена сѫщи, славѣи
шиѣ всѣхъ ѩзь, не ты ли са
ма и вса твоѩ, боите са всѣ
хъ мѫдростеи земъныхъ,
мѫдрыхъ, ı крѣпостеи крѣ
пъкыхъ, мѫжъства мѫжьска,

45b

ı женъства женъска, посъла
ниѣ послоушъливъыхъ, послѣ
дь же въ боуести боуихъ, емле
тъ же непослоушъливъıѩ, хоу
доумыѩ, ı хоудосилъны
ѩ, тѣмъ пакости творите на
врѣмена мѣсачьнаа. ходите
сквозѣ на, ѩко сквозѣ чьто, дроугое
малъко, ı сквозѣ творащıаѩ во
ла ваша, не ты ли сама, ı вса
твоа, боите са прѣтыкаиеи,
прѣтыкаемыхъ вамъ, ı всѣ
хъ пострашенеи часкъ, стра
шащиихъ вы, кричащие избѣгаите,
ı отъходите, ныиѣ же самои
тебѣ запрѣщаѭ трасавице, оу
бои са имени гнѣ, ı вѣры вѣроу
ѭщиихъ въ нь, егоже трепещѫ

*

тъ , видимаа и невидимаа
агли ι архгли , прѣстоли ι гдє
ствиѣ , властели ι дръжавы ,
ι силы , многоразличьнии
херовими . єгоже трепещжтъ
нбса , землѣ и море ι всѣ ѣже сж
тъ въ нихъ , ты паче всѣхъ

46а

трепещжщи , ιзбѣгни ι сего
раба гнѣ , вѣроужщааго въ има
гне , отъбѣгни отъ него , ι не и
мѣи памати на немь , не въспо
мани єго , не бжди по семь име
ни твоего вь немь , ни тебѣ са
моιа вь немь , ни твоихъ , въ
збранѣєтъ бо ти гь , всѣхъ ча
съ , ι всѣхъ годинъ , ι всѣхъ
же врѣменъ , въ годинж ємлж
щиихъ , възбранѣєтъ ти всѣ
хъ пжтеи , ι всѣхъ стезь въ
ходьныхъ , ι затварѣѭтъ
ти са вса двьри въходьныιа ,
всѣлѣєтъ же во нь съдравие ,
даєтъ же славж имени твоє
моу [ѿ] ѣко прославлѣєтъ са
има твоє . оца и сна ι стаго ⁒.

∴ МО[л] НЯ[д] ТРА[с]МО ВЕ[м]ЧЕ · ДЯ[р] ВКОУ
∴ [т]СИ мало · звѣздж оузьрѣвъ ⁒.

Запрѣщаєтъ ти г҃ь трасавицє,
вьшедъшиѣ в͡ сего, хоудооумъ
наго, і непослоушьливаго,
рекы оучеником своимъ, и
дѣте къ оному и рьцѣте ємоу

46b

оучитель глетъ ти, врѣма моє
приближило са єсть, оу тебе хощѫ
сътворити вечерѭ, пасхѫ съ оу
ченикы своими, сѣде на вече
ри съ обѣма на десате оучени
кома своима, приємъ на вече
ри хлѣбъ, і похваль б҃а, і прѣ
ломи, і дастъ оученикомъ
своимъ г҃ла, приимѣте ѣди
те, се єсть тѣло моє ломащєє
са за вы, въ оставлєниє грѣ
ховъ, и по вечери приємъ чашѫ,
хвалѫ въздастъ б҃оу, прѣда
оученикомъ своимъ г҃ла, пи
ите изъ неѩ в҃си, се єсть кръвь
моѣ новы завѣтъ. проли
ваѭщиѣ са за вы, въ оста
влениє грѣховъ, се творите
въ моє въспоминаниє, въ
ставъ съ вечера, прѣвикъ
са плащаницеѭ, оумыкъ
ногы оученикомъ своимъ,
похвали б҃а, і шедъ на горѫ

елеонъскжѭ, помоли сѧ ве
черъ трищи, прѣжде прѣдании
ѣ своего, рекъ оучеником сво

47а

имъ, посѣдите сьде, донде
же азъ помолѭ сѧ, ѣко ны
нѣ естъ прискрьбьна дша моѣ
до съмрьти, і въпадъ ниць,
моли сѧ оцю своемоу нбсъ
номоу. гла оче, аще ако естъ,
да прѣидетъ чѣша си отъ ме
не, обаче же не ѣко азъ хощѭ,
нъ ѣкоже ты, оче, дешеи оуче
никы своѩ съпащѧ, рекъ оуче
никомъ своимъ, како не мо
жете, единого часа со мноѭ по
бьдѣти, да не вьиндете въ
напасть, дхъ бо бьдрь естъ,
а пльть немощьна, отъше
дъ пакы помоли сѧ, і рекы,
эда не можетъ прѣити отъ
мне чаша си, аще не въкоушѭ
еѩ. да бждетъ волѣ твоѣ,
помолеи сѧ третьицеѭ, то
жде слово гла, поущеи потъ
свои на землѭ, акы кръвь,
емоуже сѧ авп отъ нбси аѣлъ.
оукрѣплѣѩ срце его, сь гь на

47b

єдиноуадъи снъ бжен, сътво
рен веуеръ прѣданне своє, се бе
спрнкладънжѭ цѣлъкь, съдра
вне н оцѣщенне, і прнуастне црь
ствоу нбсъноумоу, ізгонитъ
та нз него, даєтъ же ємоу съдра
вне, ѿ ѣко прославлѣєтъ са н
ма твоє, оца н сна н стааго нъі ⁘/.

⁘ МО НЯ ТРАСОМО ВЪ НО · Н ДЯ ВЪ
⁘ коусн брашъ въ третьн уа. ма
⁘ ло. Потомь же да не въкоуснтъ
⁘ ннуєсоже

Запрѣщаєтъ тн гь, і нзгонитъ
та трасавнцє, краджщінѣ отан
снлж єго · тъмоѭ задѣѭщн са
ѣко н тать. въскладаѭщінѣ
хоулж на съдравааго, оубон са
га, запрѣщаѭщаадаго тебѣ, і н
згонаѭщаадаго та, на немьже вь
за оуученнкъ єго, ѣ сърєбрьнн
къ, на негоже прнде оуученнкъ
свон. іюда скарнотъскы, н
лобъзавы на лжкахъ, на

18a

негоже прндж отъ архнерѣн, съ
свѣщамн і съ меун, і съ држ
гы. єгоже ѭша н оударнша н за

лаинтѫ, і ведоша и въ дворъ
канафинъ, къ канафѣ, егоже
отъбѣгѫ оучении свои, на не
гоже архиерѣи ѥскашѧ вины
съмрътьны, лъжа послоу
ха глѭще, разорѭ цркввь бжиѭ
і вь третьи день съзиждѭ ѭ·
егоже архиерѣи заклинашѧ бго
мь живымь, ты ли еси гла
снъ бжеи, отъвѣщавъи рече,
обаче азъ глѭ· ѣко оузьри
те сна часкааго, грѧдѫща на о
блацѣхъ на нбо, і сѣдѧща о де
снѫѭ силы· емоуже жидови
заплъкашѧ лице, і мѫчиша и.
і биша и по ланитама, глѭ
ще повѣжди намъ хе, кто есть
бивы та, стоѣвы на сѫди
щи мѫчимъ, і въпрашаемы
всѫ нощь стоуденѫѭ, на дво
рѣ канафинѣ, егоже петръ ви
дѣ мѫчима, стоѩ въс коуре
нинѣ, і во всѣхъ мѣстѣхъ, тои

48b

нощи до коурнѣ въспѣтнѣ, три
щи отвръже сѧ, приемы по
каание, по коурьи въспѣтьи,
оученика петра стааго, сто
ѣвы всѭ нощь, послоужь

оцю своемоу нбсъноумоу, боу
всемогжщюмоу, творащю
моу снлж · победнтель е
стъ на всекж непрнезнь нощь
нжѩ, победнтель естъ на
всекж болезнь нощьнжѩ,
победнтель естъ на вса тво
ꙗ н та самж, въшедъшжѩ
нынѣ вь тѣло се, трасавнце.
оукорен(ен)аа ꙗзе, даромь ба бе
съмрътънааго, велнтъ тн
нзнтн, ι сего раба своего, прн
емла покаанне его · ѣко петро
вн покаанне · ι нзбѣгнн ιз не
го, съ всемн твонмн, ι съ всѣ
мн похотьмн свонмн. ι не
нмѣн възвращеннѣ къ не
моу, отъметаетъ бо тн пж
тн прѣходъныꙗ, н вса сть
за. ι затварѣетъ тн вса
двьрн входъныꙗ · всѣлѣ

49a

етъ же съдравне · даетъ же
славж нменн твоемоу стоумоу,
съ оцемь н сномь нынѣ н прн ⁒.

МО НЯ ТРАСОМО ЗЯ ОУТРЯ

Изгоннтъ та гь трасавнце
ютрьнѣѣ · последьнѣѣ ꙗзе ·

хоудооумѣнаа, і хоудоси
лаа · хоудооумѣныѩ и хоу
довѣрьныѩ трасѫщи ·
о немьже за оутра съвѣтъ дѣ
аша · старѣишины и попове жи
довисци. і старьци іюдѣисции,
бывъ съвазанъ отъ архиерѣи,
і старець июдѣискъ, вь заоу
трьниимь съвѣтѣ, і прѣда
нъ пѫтьскоумоу пилатоу, оубо
и са его, і излѣзи. помани їю
дѫ скарнотъскаадо, оубоѣвъша
са. і положьша сърєбро, і вь
звѣшьша са, помани къни
жьникы, не съмѣвъшаѩ въ
зати, сърєбра цѣны его, ста
въша прѣдъ пилатомь, і о
блыгаемъ естъ, къниж
никы, і старьци, емоуже пи

49b

латъ днвъ са зѣло · помани
пилащѧѩ оубоѣвъшѧ са. пра
ведьника иса · і оужасни са · по
мани пилата оубоѣвъша са · и
рекъша, чистъ азъ отъ кръве
сего праведьника. вьстрепе
щи побѣгни. ізгонитъ та гь. при
емы ѫзы въ заоутрьни
имь съвѣтѣ. даетъ же съдра

вне, семоу рабоу своемоу, ѣко
прославлѣетъ са оцемь и с
мь дхомь. иынѣ и присно и в ·/.

∴ МО НЯ ТРАСОМО ВЪ В ЧАСЪ

Бнетъ та трисавице гь. уа
съиаа, емлѭщиѣ въ в уа
съ, сего, внениемь неотъ
вѣтъиомь. възбраиѣетъ
ти времени, въстанъиааго, і
уаемъиааго, бъ внены пила
томь, і прѣданы на распа
тие, ведены кои пила
ци, въ мрѣкорнѭ, ѡ не
мьже събъраша са въ мрѣ
корни, егоже съвлъкъше, ѡдѣ
ша хламидоѭ уръвленоѭ, і и

50а

сплетъше вѣнець отъ тръиѣ
възложиша на главѫ емоу, и
въ десницѫ емоу вьдѣша трь
сть· емоуже июдѣи поклониша са,
рѫгаѭще са и глѭще, радоуи са црю
июдѣискъ, емоуже июдѣи запль
ваша оуи. і тръстиѭ биша и по гла
вѣ· емоуже июдѣи порѫгаша са, па
кы съвлѣша хламидѫ, і облъ
къше и пакы въ ризѫ его, ведо
ша и на распатие, егоже крстъ за

∵

дѣша кюрнѣнинноу · егоже привє
дъшє въ мѣсто лобъноє . даша
емоу пити оцєтъ · размѣшьшє
съ злъчиѭ · іже въкоушъ нє хо
тѣ пити єго , єгоже июдѣи съвлѣ
ша · і пригвоздиша и на распонѣ ·
вь дєватьі час . і раздѣли
ша себѣ ризы єго , і о ризы є
го меташа жрѣбиѩ . съ нимь
же распата бысте разбоини
ка . єдинъ о деснѫѭ · а дроугы
о шюѭѭ · сь гь бнєтъ та . і оу
мрьщвѣєтъ та . распєны са
на распонѣ въ трет[ь]иі часъ ,
даєтъ же съдравиє · нєпороучно

50b

семоу рабоу своємоу . ѣко прославлѣ
єтъ са има оца и сна и стаaго дха ·/.

∴ МО ИЯ ТРАСОМО ПЛЯДЬНЄ

Гі славѫ въздаѭ , възлагаѭ рѫ
кѫ моѭ , на раба твоєго сєго , і за
прѣщаѭ тєбѣ трасавицє , полоу
дєнила , іменємь гнємь , оубо
и са єго . ємоужє глахѫ , аще ты є
си снъ бжеи , въстани нынѣ
отъ распона того . і вѣроуємъ
въ та . трасавицє сѫщнѣ въ уко
цѣ сємь , оубои са га , і оумрътви

сѧ. егоже оубоѣ сѧ разбоиникъ. і
рече помѧни мѧ гі въ црствьи
твоемь. емоуже сѫщю на распо
нѣ. слъньце помрачи свѣтъ
свои· възъпиѵъшаасо на ра
спонѣ къ боу· зацѣжденаасо и
з гѫбы оцьтомь. прободена
аго на крстѣ копиемь. і испоу
щьшаасо ѣзвоѭ водѫ и кръвь.
рекъшаасо бже съхрани дхъ мои·
поклоньшаасо главѫ на распо
нѣ. вь негоже испоущениемь
дха. землѣ потрасе сѧ, і каме

51а

ние распаде сѧ, опона црквьнаа ра
здъра сѧ, гроби отвръса сѧ, тѣ
леса мрътвымъ оуготовиша
сѧ. егоже сотьникъ оужасе сѧ, і вси
сѫщии съ нимь, емоуже рѣша· ѣко
сь естъ снъ бжеи въ истинѫ, ты
же трасавице, паче всѣхъ оубои сѧ
га. і вътрепещи. і избѣгни і се
го раба гнѣ· і отиди отъ него. ѣ
ѣко прославлѣетъ сѧ имѧ оца и с ·/.

∴ МОЛ НАДЪ БѢСЬНОУѪШТИМИСѦ

Бъ бгомь. гь гдеи, огнь
ныхъ дхъ, творець бе
сплътьныхъ силъ. ръдо

жьнникъ нбснꙑхъ. кꙑзнь
ннкъ, егоже не вндѣ нн еднпъ
отъ чкъ. нн вндѣтн можетъ. его
же оуьоѣвъ кънязь · ι всѣ тварь,
ιже есн разгрѣдѣвъшнн, ιно
гда архнстратнгъ · ι съ сво
еѭ его слоужъбоѭ, ослоу

51b

шаннемь отъвръгъш сѧ, съ
връгꙑ на землѭ, ι остѫпль
шаꙗ съ нимь аглꙑ · демонꙑ
зълобоѭ бꙑ(въ)шѧ, въ глѫбн
нꙑ тръторъскꙑꙗ прѣданъ,
дажди заклинаннє моє, ѡ стра
шънѣмь нменн твоємь, съ
връшаемоу грозъноу бꙑтн.
вождю зълоумоу · ι всѣмъ хра
нителемъ его. съпадъшннмъ
съ нимь, съ вꙑшънаꙗ свѣтъ
лостн, ι обратн н на бѣжаннє, ι
заповѣждн ємоу отнтн отъ сѫ
дѣ. да бн к^ томоу, нннсоже врѣ
дъна. на тѣлесехъ снхъ. зна
менаваємꙑхъ съдѣалъ. нъ
да приимѫтъ крѣпость, снн
знаменаваємнн дръжавоѭ,
настѫпнтн на змнꙗ н скоръфн
ꙗ. ι на всѫ снлѫ вражнѭ. ιмъ
же есн повелѣлъ. твоє бо поєтъ

сѧ. і велнчнтъ, отъ вс҃его дꙑ
ханнѣ, страхомь славнтъ сѧ
прѣстое нмѧ твое оц҃а н сн҃а н ст҃а ·/.
Заклннаѭ тѧ. зълꙑ начальнн
че. хоульнꙑн начельннче, ѿ

52a

тръженꙑ · і самодѣльннче лѫ
кавꙑ · заклннаѭ тѧ съвръженꙑ.
отъ вꙑшьнаꙗ свѣтълостн, н въ
тъмѫ глѫбннꙑ ннзъве(де)нъ за
гръдость. заклннаѭ тѧ. і вс҃ѭ
съпадъшѭѭ твоѭ снлѫ, вь слѣ
дь твоеꙗ волѧ. заклннаѭ тѧ дш҃е
зълꙑ. бг҃омь саваотомь. і
вс҃ѣмь вонnъствомь аг҃лꙑ
бж҃ьн. і атананлемь, бг҃омь вс҃е
дръжнтелемь, ізнди отнди,
заклннаѭ тѧ бг҃омь съворь
шнмь вс҃ѣчьскаа, і ст҃ꙑмь дх҃о
мь, н еднночадꙑмь его сн҃омь,
рожденꙑмь отъ него пръвѣе вс҃ѣ
хъ вѣкъ, неизглаг҃но · съворь
шнмь невндимѫѭ, і вндимѫ
ѭ вс҃ѭ тварь. създавъшн
мь ч҃ка по образоу своемоу. і сло
весънꙑмн · і жнвотънꙑмн,
ненаселенѫѭ оукрашьшемъ, за
кономь пръвое. подобаѭщемь вс҃ѧ,

нашедъша емь , і спинемь на пѫ
ть етеръ , волеѭ наставьшемь ,
і аћлы приставленнемь съхра
ньшемъ . потопльшинмь водоѭ

52b

съ выше , і подънбсъныѩ глѫ
бины . оудръжавъшинмь испо
лы · неуьствовавъшаѩ , по
гоубльшемъ ѩ , і стлъпомь
неуьстивыхъ потрѧсъшемь .
і землѭ содомъскѫѭ и гомо
ръскѫѭ , ѡгнемь бжествьны
мь попальшемь , егоже съвѣ
стиѭ дымъ не оугасаѩ коури
тъ сѧ , пробивы жьзломь мо
ре . і люди своѩ ногами не омо
уьшами сѧ проведъшемъ . мѫ
уителѣ і воѩ на ба воюѭщѧ ,
въ вѣкы влънами погрѫжь
шемъ . ѩзыкы иноплеме
ньныкы потрѣбьшемь · зако
нъ неуестиѣ · раздроушъшиі
мъ браниѭ · вьплыщьшинмь
сѧ отъ марнѩ дѣвицѧ. на послѣ
докъ , рождьшинмь сѧ неиздре
уенно , і цѣлы пеуати уисто
ты прѣбыша . Извольшин
мь отъмыти кръщеннемь ,
ветъхѫѭ скврънѫ нашѫ · еѭ

же еси ны прѣстжпленнемь о
сккрънилъ . ι затворение грѣ

53а

хоу сътворъшемъ , заклинаѭ
та бгмь · крьщьшимь са въ
нерьданѣ , ι образъ намъ неи
стьлѣнинѣ подавъша . въ водѣ по
гржженнемь . емоуже аѣли и вса
силы невъиъıѩ дивиша са · вь
пльщьша са ба видаще сьмѣре
нием . бжнѩ оусиѩ нашеѩ пль
тиѩ покрывъшѩ са · егда же бе
зиачальиы оць , безнача
льное рождьство , споу своемоу
ѡтъкры . ι сталаго дха съше
ствие . троичьское сьвъкоупле
ние съвѣстова , запрѣ
щьшимь вѣтромь . ι влъне
ние морьское оукрощьшемъ . про
гънавъшимь демоньское [о]
множьство , ι зѣницѫ оучью
и урѣва ослѣпленѣ . врьноѭ
слѣпоумоу просвѣщьшемь . прь
вое създание рода нашего , на
мъ обиовльшемь , вьсаждь
шимь глоухымъ слоухъ , ι не
глжщимъ глати . ι зѣницѫ
слѣпымъ , ιзъвѣсишимь .
ι давъшимь хромымъ ходити .

53b

і течение кръви бещислъное за
творьшиимь, отътрасъшиимь
красты отъ строупныхъ, и
мрътвыѩ из гроба искоучити
сътворьшемъ, бесѣдовавъ
шиимь, намъ сⷭтрами до гроба,
і ада въскръсениемь испровръ
гъшиимь, и вс҃е чачьство, не
поглъщено съмрътиѫ съхрань
шиимь. заклинаѭ тѧ бгомь вс҃е
дръжителемь, въдъхнѫвъ
шиимь бжествьны дхъ въ
пркы, і аплы поспѣховавъ
шиимь, и вс҃ѫ вс҃еленѫѭ бла
говѣрнѣ испълньшиимь, оубои сѧ
бѣжи· отътьци, ѡтиди, вс҃ѣкъ
демонъ нечисты, і скврънъ
ны. прѣисподьнии землѧ, глѫ
бины тръторъскыѩ, лъжи и
блазномь, льстивы необра
зъны, многообразъныи,
видимы, бестоудьнѣ ради, неви
димы же лицемѣрнѣ. идеже а
ще еси, і отъниждѣ же аще идеши,
іли самъ еси вельзѣволъ, і не
видимъ, или грѧдъ, или живо

54a

тьномь. видѣниемь авлѣѩ сѧ.
или змиевомь, іли звѣриномь

лицемь, или коуренıемь, или ды
момь етеромь, видимъ, или ѣко
огнь възгараѩ сѧ, или привидѣни
емь сѧ авлѣѩ. ѣко се мѫжескъ по
лъ. ıли женескъ· или гадомь· и
ли пт҃ицеѭ, или поцинѭ гла. или
глоухостраша, ı прѣтекы или
въ лоуцѣ съвѣщаваѩ· или въ ви
нѣ пиемъ мнозѣ. или въ ıази· и
ли въ болѣзни или въ слъзахъ
похотьнıыхъ· или на смѣхъ по
оуцаѩ, или поустошенъ, или въ
стоудъ, или похотенъ, или идо
лескъ, или уары люба, или на
похоть неистовъ· или звѣздо
зьрець, или уаромъ обрѣта
тель, или въ пиѣнъствѣ връви
проливаѩ, или матежемъ тво
рець, бестоуденъ, ръвъникъ, не
оустроенъ, съ лоуноѭ прѣмѣнѣ
ıа сѧ, и съ врѣменемь етеромь,
прѣвращаѩ сѧ, или на оутрьнѭѭ,
или на полоудн҃е, или полоуноци,
или без године етеры, ли за оутра

54b

ıли полоууеньемь [и] еси оутоклъ,
аще ли еси посъланъ цѣмь, и при
маталъ сѧ вънезаапнѫ· или ı
з морѣ. ıли издрѣкы. или ıз врѣ

*

гъ. или із дрѣвеника, или із ло
къви. или із блата. или іс тре
стиѣ. или іс тимѣниѣ, или іс по
дъземиѣ неуиста. или із дрѣ
ка. или із лѣса лжжъиааго. или
іс пътиџа, или із грова, или (и)з гра
да. или ізсмъиыѩ, или ізъ о,
снованиѣ храмииы. или ис покро
ка банськааго. или іс кжпѣли во
дъиыѩ. или із грова идолъска
аго. или отъиждоу же вѣмъ и не
вѣмъ · ѡтъ знаемыхъ, і не
знаемыхъ, ѡтъ сжмьнѣиїа
мѣста, ѡтължчи са і отъдѣ
ли. оустыди са, ѡбраза образо
ванааго, ржкоѭ бжнеѭ, оубои са
вьпльщенааго ба. подобленнѣ,
не оутаи са въ рабѣ бжьи семь,
ибо жезлъ желѣзнъ, и пещь огнъ
на, и тръторъ, і зжбы скрьжьта
ине, прѣщение ослоушаниѣ, жиде
тъ тебе, оубои са бѣжи, не възвра

55a

ти са · ни едииъ. ни съ иниѣми. зълы
ми дхы, неуистыми, на непро
ходънжѭ же земаѭ, и на безводъ
нжѭ, и недѣланж, на нежже укъ
не живетъ, бъ же едииъ призирае
тъ, съказанни вса оуриџажџаѩ

своего образа. и съвѣщавакѫщиꙗ
ѭ на нь. ѫзами въ тьмѫ въ тръ
търакъ. съвазанъ. вь велнкѫ
ѭ нощь, и день, и та всемоу зълоу
въставителѣ днѣволе, ѣко велен
страхъ гнь, і велнѣ слава его. і
всѣ работънаа томоу самомоу
работаѭтъ, оцю и снолу и стоумоу ./.

Заклинаѭ та дше неуистъ, про
тиван са твари бжьи. дажди сла
вѫ живоумоу боу. і словеси его,
имѫщюмоу власть, на всѣко
мь владычьствѣ, и на всѣкомь
нарицаемѣмь, на небесънъıхъ
и на земьнъıхъ, и трътоpъскъı
хъ. тѣмь именемь заклина
ѭ та. изиди і съсѫда сего. и отъ
лѫчи са отъ ѫдовъ его, і не оукръı
и са ни въ единомь же ѫдѣ тѣле

556

си сего. нъ пробѣгни именемь жи
вааго ба. га нашего исха. хотащаа
го сѫдити живъıмъ и мрътвъı
мъ. і въ врѣщинъı, вь не гашѫ
щии огнь, іже естъ оуготованъ
днѣволоу и вамъ аѣломъ его.

Заклинаѭ та. хотащиимь отврѣ
сти раи свои, ізбъранъıмъ стъı

мъ своимъ, хотащиимь ибо и зе
маѭ оковити, егоже словеса свѣ
тъ сѫтъ, егоже словеса ѣко огнь
попалѣѭ дѫбравы, і ѣко оскр
дъ сѣкы каменне, тѣмь та за
клинаѭ. іже дръжитъ вьсѣхь
скал · рѫкоѭ своеѭ дръжавьно
ѭ · и мышьцеѭ своеѭ высо
коѭ. ѣже сѫтъ на небесехъ, і ѣже
сѫтъ на земи, і ѣже въ водѣ, і
трътърѣхъ · иже естъ измѣрилъ
водѫ морьскѫѭ грьстиѭ, и на
днѭ ибо · а възьрѣниемь своимь
земаѭ потрасаетъ. іже естъ по
ставилъ горы въ мѣрѫ, і стра
ны въ ставила, і дръжитъ. і
потрасаетъ. і отнимаетъ горы,
емоуже са вьсѣхьскаа повиноуѭтъ.

56а

повиноуи са и ты сотоно · живоумоу
истинноумоу боу, і изиди і съсѫ
да сего. ѣко боу естъ и оцю слава,
и единоучадоумоу сиоу, і словеси
прѣстоумоу, і животворащю
моу дхоу. ыинѣ и присно и вь вѣк ./.

Иже еси вьсѣмъ неучистымъ дхо
мъ запрѣтилъ, і силоѭ слове
си единоучадаго твоего сиа. ізгъ

нал҃ъ дх҃ы остѫпънына · г҃и вс҃е

дръжителю, неиздреченьниче,

і вс҃емогы, ты запрѣти иынѣ,

въгнѣждьшюмоу са въ ракъ тво

и. противънааго диѣвола, і потво

ри(въшааго) твое созъдание, і изъми є из вь

сѣкоња напасти диѣвола, і всѣва

прѣстоѣниѣ, противьнича, і из вь

сѣкоња мѫкы, і възведи и на дхо

вьны твои живот҃ъ, і съхрани и

въ црствьи твоемь, да поми

лованъ бывъ, і всѣкоња зъло

бы оучщенъ. пощадитъ са хра

м҃ъ стааго твоего дха. і достои

нъ бѫдетъ небесьныхъ твоихъ

неистьлѣньныхъ, и бесъмръ

тьныхъ таинъ · ѣко ты дръжиши

56b

и црствоуеши на насъ · бъ и ѡноуа

ды твои снъ, і дхъ твои сты ны

нѣ и присно и вь вѣкы вѣкомъ.

∴ ЗАКЛИНАНИЕ СТГАЯ ВАСИЛѢ

на дх҃ы неч҃исты ∸ в :

Бжествьное и стое і вели

кое · і страшьное еже · и тре

петьное, і невъздръжа

ное нарицание, і призывание тво

римъ · на твое запрѣщение диѣво

ле. да запрѣтитъ ти гь днѣ
воле, безначальныи, і неви
димы сѫщьствомь. і не
довѣдимыи силоѭ црь
славѣ. і влка вседръжите(л)ь,
видѣниемь рѫкоу своею. да за
прѣтитъ тебѣ гь днѣволе · отъ не
сѫщиихъ въ бытие. все блголѣпь
ное словомь съставль · зижда
и дхы. оутвръждаѩ и громъ · и
ходаи на крилоу вѣтрьнюю · призы
ваѩи воурѭ морьскѫѭ, і изли
ваѩ ѭ на лице твоеѩ земла, гі си
лъ има его · да запрѣтитъ тебѣ
гь днѣволе. іже на нбсе чины

57а

попъравъ, і животъ всемоу
мироу даровавъ. покои дшѫ раба
твоего сего, на мѣстѣ свѣтлѣ,
на мѣстѣ хладнѣ, отъниѫдѣ
же отъбѣже болѣзнь, скръбь и
въздыхание, і всь грѣхъ іже
сътвори, словомь. ли дѣломь,
ли помышлениемь, ѣко благы
чкⷡлюць бъ еси, отъпоусти. ѣко нѣ
стъ чка. іжи живъ бѫдетъ, и не
съгрѣшитъ. ты бо единъ всего
грѣха кромѣ еси, і правьда твоѣ
днⷺ правьда вь вѣкъ. і слово твое истина :

Застѫпи спи помилоуи съхрани ны

Милость бжиѭ і уклюбне, і отъпоу
щение грѣхомъ съ выше испрош
ше. і сами себе и дроугъ дроуга. і ве
сь животъ нашъ, хоу бесъмрътъ
ноумоу боу нашемоу. прѣдадимъ ·/.
·:· дю тебѣ гі в

Ѣко ты еси животъ. і въскрѣшение
оусопъшиимъ гі бже нашъ, и тебѣ
славѫ въсылаемъ · оцю и сноу ·/.

Мо дроугая томоу по въшѧ

Гі бже нашъ, оутѣшение скръбащиимъ

57b

і плачѫщиимъ са оувѣтъ. і всѣ
мъ оунывающиимъ застѫпле
ние сы. ѡдръжимыѧ нынѣ скръ
биѭ. оумеръшааго ради. твоимь
мадиемь оутѣши · і всѧ болѣзнь
скръби лежащаѧ, въ срци іхъ ицѣ
ли, і раба твоего оусопъшааго · ѡ
оупъваньи въскрѣшениѣ. на ло
нѣ аврамли покои · в

Ты бо еси покои рабоу твоемоу хе
бже нашъ, і тебѣ славѫ въсыла ·/.

∴ мо҃ ѩ҃ оумеръшии с҃ваникомь
∴ ли многомъ · ли прѣчетьникомъ ⁄.

Влако г҃і б҃же нашъ, імѣѩи еди
нъ бесъмрътьство, живы
въ свѣтѣ непристѫпьнѣ, оумръ
щвлѣѩ и жива, и низъвода въ адъ
и възведа. ты своеѭ прѣмѫдро
стиѭ, созъдалъ еси чка, і па
кы вь землѭ възвращае[н]ши и,
д҃ша дългы истазаѩ. моли
мъ та. приими д҃шѫ раба твоего
сего, и покои и на лонѣ аврамовѣ.
исаковѣ · іѣковли, і даждь емоу
вѣнець правъды, ізбъраны

58а

хъ твоихъ, і за ня же троудилъ са
естъ, въ мирѣ семь. імени тво
его ради, приметъ бедръно въ
здание. въ жилищихъ с҃тыхъ
твоихъ. к҃ ш благодѣтиѭ и щедро
тами. единоучадаго с҃на твоего.
съ нимьже б҃лгвенъ еси прѣс т҃

∴ мо҃ б томоужде

Хвалимъ та г҃і б҃же нашъ · ѣкоже те
бѣ единомоу животъ бесъмръ
тенъ естъ. і слава непостижь
на. і милость беищислъна, и чко

любве неиздречен҇но · и цр҇ство [и]
иномоу не оставимо · і нѣстъ
отъ тебе на лица зьрѣниѣ , вс҇ѣ
мъ бо ч҇комъ обьщинѫ оучи
нилъ еси · рокоу житиѣ съконьча
вьшю са , тѣмьже молимъ ти
са г҇и · раба твоего сего , братра на
шего , і слоужителѣ съ нами бы
вьша , оусънѫвъша въ оупъва
ньи жизни вьскрѣшениѣ · на лонѣ
авраман , ісаковѣ , іѣковли , покои ,
і ѣко на земи въ ц҇ркви твоеи . слоу
гѫ оустроилъ и бѣ , прѣдъ аг҇лы же

58b

твоѭ славѫ · не осѫжден҇на .
приими . ты и на земи живо
тъ его оу прославилъ еси , ты
исходъ живота его . въ въходъ
с҇тыхъ твоихъ . ѡправъдаи
д҇хъ его . і причьти и съ вс҇ѣми
с҇тыми твоими . оугождьши
ими отъ вѣка , в҇ш ѣко ты
еси покои рабоу твоемоу вже на
шъ . і тебѣ славѫ въсылаѥ ·/.

х҇с :· И РЕКѪ ПРО^т ГЛА^к Я^с ·/· Д҇ша ихъ въ
:· благыхъ , въдворатъ са г҇и ·/.

Къ тебѣ г҇и въздвигъ д҇шѫ моѭ ·/.

*

⁖ И чтє чьць · апо · пѣвє алє

⁖ гла искрь б ·/. с ·/. блажєни живѫ

⁖ щии въ домоу твоємь, бь вѣкъ

⁖ вѣкомъ, въсхвалатъ та гі ·/.

⁖ И чтє по єва и по єваилъ

⁖ и рєчє дн · диѣконъство сиє ·/.

И пакы оуслышати гю боу на

шємоу : и помиловати раба тво

єго. има. оусънѫвъшааго вь

лєгъкы покои · блажєныѩ

59a

пати єго, ѣко да гь бъ нашъ, оучинн

тъ дшѭ єго. въ мѣ(стѣ) свѣтълѣ. і

дєжє вси праведьни почиваѭ

ръцѣмъ вси молаще са, гі оусл ·/.

⁖ Мо стая трофона ѡ всє гя

⁖ дѣ зълѣ. гоубащиимь. вина и

⁖ нивы. і връты

Въ има оца и сна · і стаaго дха,

помолащю ми са. гви і боу, съ

лѣзъ отъ нбсє аѣлъ сєдмь, да

отъженѫтъ всє зъло, і всѭ зъ

лобѫ. і га гадовъ · і всє єжє оби

дитъ вина · і нивы · і вратогра

ды · зачьнѫ ныне глати. и

мєна гадомъ . пръгъ . славѫ ·
урьвєны пръгъ . катаарось .
филосъ . іалось . виантись · карь
кииосъ . крьхось . ѡтъхода отъ
хода отъ сѣмєнн гроздовъ . і о
соуша єѧ · і вєликы врьхъ . вьсѣ
кы гады . ѡтидѣтє отъ ло
знѣ · ѡтъ инкъ . ѡтъ крътогра
дъ . Ти отиди въ горы поустынѧ .

59b

вь дрѣво єжє нє творитъ сѣмє
ни . тамо вы єсть далъ гь . дєнъ
нжѧ пищѧ · пакы заклинаѧ ва
съ . въ имѧ га нашєго исха . ѣко аѣли
гдьсцни . михаилъ гаврилъ · оу
рилъ . рафаилъ пакы закли(на)
ѭ вы вьсѣкъ гадъ . ѡтидѣтє отъ
лознѣ · ѡтъ инкы · ѡтъ крътогра
дъ . аще нє послоушаєтє мнє бѣдъ
нааго . уласкыѧ пьтица изъѣда
тъ васъ . ѡтидѣтє въ поустынѧ
горы . вь дрѣва нєплодъная . и
дадитє славѫ боу , съ оцємь и ст
мь дхомь . нынѣ и присно и вь вѣ ⁒.

∴ МОЛ НА ПОКЛОНЄНИЄ КОЛѢНО
∴ ма . бываѭщии · въ стѫѭ пѧтъ
∴ дєсѧтьницѫ . на єспєринѣ . по про

·:· КИМЕНѢ · СЛОУ РЕЧЕ ·/.

Поклонѣѭще колѣна въ мирѣ · гю

60а

помолимъ са

За освщение вьсѣхъ насъ дшъ прѣдъ
гдемь · гю помолимъ са ·/.
Ѿ съподобити са намъ . црствью не
тьлѣѭщию . благодѣтиѭ стааго
дха гю помо ·/.
Ѿ быти намъ храмоу и жилищю . прѣ
стааго емоу дха · гю помо ·/.
Ѿ съхраненьи намъ бес колѣбаниѣ
вь вѣрѣ благодѣтиѭ стааго емоу
дха . гю помоли ·/.
Ѿ обрѣтеньи намъ . благодѣти і
милости . прѣстаа емоу дха гю ·/.
Ѿ благовъгодьнѣ трѣбѣ быти ·
словесъноумоу семоу слоуженью
нашемоу · гю помо ·/.
Ѿ быти намъ ревьнителемъ ·
добрымъ дѣлесемъ · і полоу
чити небсно црстко · гю помоли ·/.
Ѿ оуслышаньи гю гласъ моли
твы нашеѧ · гю помолимъ са
Ѿ (и)збавленьи причастьникомъ ·
намъ быти . прѣстаа емоу дха гю ·/.

Ѡ въ взатие намъ. і оставление
грехомъ · і познание твоеѩ бла
годети · гю ·/.

60b

Ѡ бытьи намъ ѣко небыти. въ
грозъное правьдивое съшествие ·
стаaго емоу дха. гю по ·/.
Ѡ оделѣньи намъ · льсти коумии
ръсцѣи. съшествием стаaго е
моу дха гю ·/.
Ѡ бытьи · ѣкоже быти намъ · тоу
ждемъ грѣха, а своимъ неть
лѣнью. гю помоли ·/.
Ѡ съпоущеньи съ нбси дѣла свѣ
тла. просвѣщаѭщиа оумы на
ша и срца · гю помоли ·/.
Ѡ отъданьи богатыѩ масти, и ще
дроты бжиѩ къ вѣсѣмъ намъ
гю помоли ·/.
Ѡ раздрѣшеньи вѣсеѩ ѩзы непра
ведъныѩ · прѣстымь его
дхомь. гю помо ·/.
Ѡ спньи намъ. прѣклонивъшиимъ
колѣнѣ срьдьнѣи. і тѣлесьнѣи,
вь день патьдесатъны. гю ·/.
Ѡ съподобленьи намъ · моли
твоѭ стыхъ апль. і оученикъ
гнь · цреткоу нбсъмоу. гю помо ·/.

ѾЪ послоушаньи намъ · і познаньи
стааго дха . гю по ·/.

61а

ѾЪ обрадованьи намъ в҄сѣмъ на
мъ . і поклоненние стоумоу име
ни . гю помоли ·/.
ѾЪ дшевьнѣи і тѣлесънѣи · присно
покланѣти са . і пѣти стыѧ тро
ица . единоестествьныѧ . гю ·/.
ѾЪ оудръжаньи людьсцѣмь · и уа
ньи благодѣти стаго дха гю ·/.
ѾЪ прѣклоньшиихъ колѣна . і срца
прѣдъ гдемь . гю помо ·/.
ѾЪ благоволити гю боу на ны . і
на прѣклоньшаѧ колѣна своѣ гю ·/.
ѾЪ оукрѣпльшиимь ны . прѣвѣе съ
коньуаниѣ . оугодити прѣдъ гдe
мь . і посълати богатъіѧ ми
лости . гю по ·/.
ѾЪ приемлѭщиимь молткы наша .
ѣко благоѫхание прѣдъ собоѭ . гю ·/.
ѾЪ избавити са намъ отъ в҄сѣкоѩ
скръби . гнѣва бѣды и нѫжда · гю ·/.

И о в҄сѣхъ трѣбоуѭщиихъ твоеѩ гі .
помощи і застѫплениѣ гю по ·/.

Застѫпи спи помилоуи · съхрани
ны бже твоеѭ благодѣтиѭ

Прѣстѫѭ чнстѫѭ прѣславънѫѭ,
благвенѫѭ владычнцѫ наш ·/.

61b

·:· И ПОКЛОНЬШЕМЪ СА ВСѢ ЛЮДЕ
·:· на колѣноу · рече дн. всѣ днѣконьства
·:· по радоу. по поклон̑ са на колѣноу.
·:· ТВОРИ МО СИ ВЪ

Прѣчнсты, ι нескврънъı, бе
зназалънъı, невидимъı,
непостижьнъı, ненслѣдьнън, не
прѣмѣнънъı, незълобнвън гι,
егоже никътоже не видѣ, ты еднꙑъ
нмъı бесъмрътне, живы въ
свѣтѣ неприкосновенѣ, сътворен
нбо н землѫ, море н всѣ еже есть,
сътворено въ нихъ. даѩн всѣ
мъ прошеннѣ, прѣжде даже не про
сатъ, тебѣ са милн дѣемъ, та
молнмъ ѣко чловѣче, оца га ва
н спа нашего нсха, сънедъшааго
съ нбсе, насъ ради чкъ · ι за наше
спние въплъщьшааго са отъ
стааго дха. ιз марнѩ славънъı
ѩ. н прнснодѣвыѩ брца. показа
вы намъ съмѣренымъ. ι на
мъ грѣшънымъ, ι недостон
нымъ рабомъ твонмъ, честъ

62a

нжѭ мѫкоѭ своеѭ, вꙑнѫ н колѣ
на прѣкланѣтн. ѡ̑ мольбѣ нашнхъ
грѣхъ, і о людьскꙑхъ невѣдѣньн
хъ, послоушан насъ, вь ньже день
прнзовемъ та, пауе же вс̑ь день
патнкостннꙑ, вь ньже по въ
знесеньн бꙑвъшннмь на нбо,
сѣде о деснѫѭ ба н оца. і посъла
прѣстꙑн дхъ· на стꙑнѫ оуѵенн
кꙑ. і аплꙑ· і сѣде на еднномь
комьждо нхъ. і напалъннша са
дха ста. і прѹьствоваша. і на
съ молащннхъ са послоушан, н по
манн нꙑ съмѣренꙑнѫ, і осѫ
жденꙑнѫ, ѡбратн плѣненне дшъ
нашнхъ. свое млднѫ нмѣнѫ о насъ,
молаща са прннмн нꙑ· прнпада
ѭща тн, сългрѣшнхъ. къ тебѣ прнвръ
женъ есмъ нз ложеснъ. отъ ж
тробꙑ матерн нашеѩ, бъ нашъ
есн тꙑ. нъ нже нщезоша къ соуе
тѣ денне нашн· ѡбнажахомъ· ѡ̑т
отъвѣта. дръзаѭще щедрота
мн твонмн вьпнемъ. грѣхъ ю
ностн моеѩ не поманн, отъ тан

62b

нꙑхъ оунстн нꙑ. кнждь съмѣ
ренне наше· і отъпоустн в̑са грѣхꙑ

наша, не отъврьзи насъ въ врѣ
ма старости, егда изнемагае
тъ крѣпость моѣ, не остави на
съ. прѣжде даже не възврати
мъ са въ землѭ. съподоби ны
къ себѣ възврати са. і вьнъ
ми намъ благвеннемь, і благо
дѣтиѭ, прѣзьри безаконнѣ наша,
щедротами твоими, призьри съ
высоты стына твоеꙗ, гі
на людие твоꙗ, сиꙗ прѣстоꙗ
щаꙗ, і уаѭщаꙗ отъ тебѣ бога
тыꙗ масти. посѣти насъ благо
стиѭ твоеѭ, избави ны отъ
насильѣ диѣволѣ, огради живо
тъ нашъ, хранителемъ аплo
мъ вѣрьномъ, і (не) прѣдажди лю(ди)
твоꙗ. і вса събери въ свое цре
ствие. дажди отърадѫ люде
мъ твоимъ· отъпоустн грѣхы
наша. і оуисти вса ны· дѣтѣли
ѭ стаaго твоего дха. раздрѣши
въізии вражиꙗ· сѫщаꙗ на на
съ. ѣко слава твоѣ непостижъ

63a

на естъ, і въаюбие неиздреуенъ
но. і мл̑сть не иьтена. еи вако
призьри на ны. і на сты хра
мъ сь. і сътвори съ нами· і мо

*

лащинмъ сѧ съ нами, богаты
ѧ масти тво[є]ѧ · ι щедроты · мол
ми стыѧ брцѧ. ι вс҃ѣхъ сты
ѣд хъ твоихъ. вс҃е бо въздалъ є
си намъ ⁘ И ВЪСКЛОНИТЪ СѦ ПП҃Ъ
Застѫпи спи помилоуи · съхрани ⁘
Прѣстѫѭ чистѫѭ прѣславънѫ ⁘
шк ѣко благы чклюбець бъ єси ·/.
⁘ И ПО СЄ РЕКѪ · СЪПОДОБИ ГІ ВСЬ ВЕ ·/.
⁘ И ПѦ СЛОУ РЕЧЕ ТРЪСТѦѢ · ПО ПѦ
⁘ молитъ сѧ таи
Приснотекы · ι не истѣкаѧи.
живаи · ι свѣтелъ ιсточ
никъ. сѫщии. присно сы съ оцє
мь. сьдѣтельнаа сила. ιсплъ
неи вс҃е съмотрение. прѣдобро.
спинѣ ради чл҃ска. хе бже нашъ.
развръгы ѫзы съмрътъ
ныѧ, не раздрѣшаемыѧ,
ι верѣѧ адовы. попъравъ

63b

множъство дхъ · приведы себѣ.
сти тѣло непороучно, за вс҃ѧ чкы.
тѣло прѣчисто. не прикосновено. не
проходимо. вс҃ѣцѣмь грѣхомь.
прѣдавы сѧ насъ ради, прѣдание

мь своимь, съшеды въ адъ, и
верѣя вѣчьныя съкроушъ. и сѣда
щиимъ низъ. въсхожденне пока
завъ. стараго зълодѣа. и глж
бинъналго змиѣ. бгомждры
мь хждожьствомь. оуловль.
и жзами вѣчьнами. вь прѣи
сподьниихъ. и въ огни не гасимѣ
мь. и въ тъмѣ кромѣщьнии за
творь. неиздреченъною силою.
велие именъная прѣмждрость,
оче авлен са, вельми послоушая.
въпадаюшиихъ въ напасть.
и просвѣщен сѣдащая вь тъмѣ.
и сѣни съмрътьнѣи. гі славы
присиотекжщая. вышънѣаго
вьзлюбленаго оца снъ. при
сно сы свѣтъ, отъ присно сжща
аго свѣта, слънце праведъное,
послоушаи насъ молащиихъ са

64a

тебѣ. и покои дша рабъ твоихъ, прѣ
жде оусопъшиихъ. оцемъ же и ча
домъ же. и братромъ нашимъ, и
прочимоу родоу плътъскоумоу.
и всѣмъ вѣрою, присиымъ же.
о нихъже памать творимъ ны
нѣ, ѣко оу тебе естъ дръжава, и въ
ржцѣ дръжиши вса конца, яко все

дръжителю бже оць нашихъ, гь
милости, родоу вскѣкомоу, съмръ
тъноу, и несъмрътъноу, і вскѣко
моу сжщьствоу, съдѣтель, съста
влѣемоу, і пакы раздроушаемоу,
животоу семоу, житью отъиждь
ноумоу, і приставленью лѣтоу
числъноумоу, живымъ, низъ
вода въ адъ. і възвода, і съ
казаѫи слабо, і раздрѣшаѫи си
лъно, настоѩщаа потрѣбъномь,
съматрѣѩ, і бѫдѫщаа оудобь
строѩ, възвеселѣѩ оупъвани
емь, съмръть повинънѫ сѫщѩ,
мнозѣмъ ранамъ, ты ѩко
вскѣхъ бже спе нашъ, сѫщихъ на
земи, і на мори далече, всь по
слѣдьнии. і велікы. і спсънъи,

64b

на патикостнины день. показа
вы намъ проображенне, стѣи е
диносѫщьнѣи троици, присно сѫщии,
і неразлѫчьнѣи. і неизмѣнь
нѣи, і пришествиѣ животвора
щааго твоего дха. въ образъ
огньномъ ѩзыкомъ, на
стыѩ твоѩ аплы, ізлиѣлъ
еси, проповѣдати отъпоущение
дръжащиимъ, і дръжимыи

мъ, бжнемь твоимь законо
даннемь, ты оубо послоушаи
насъ, съмѣренъıхъ твоихъ
молитвьникъ, молѧщихъ
ти сѧ, покои дша твоихъ рабъ,
прѣжде оусопъшихъ, на мѣстѣ
свѣтьлѣ, на мѣстѣ хладьнѣ.
отъниждѣ же отъбѣжа, скръбь
и печаль, і въздыханне, оу
чнии дхъ іхъ. в^селѣхъ праве
дьнычхъ, сподоби ѩ мироу
и отъпоущенью, ѣко не мръ
твии въсхвалатъ тѧ гі. ни сѫ
щии въ адѣ оупъваѭтъ на мил
сть твоѭ, нъ мы живии бла
гокимъ тѧ, і въспомѧнемъ тѧ,

65a ЛИ

о дшахъ нашихъ ⁘ К

Ѣко подобаетъ ти вс̑ѣка слава че ·/.

⁘ И ПО СЕ РЕКѪ ГРАНЪ · І ПѦ СЛОУ ТѦ

⁘ днѣконстка гле. по тан молит^ сѧ ·/.

Вако гі бже нашъ. творьче вс̑е
моу, твоѣ естъ въ истинѫ вели
каа таина · нынѣщьнее раздроу
шение, твоихъ тварен, і градѫ
щен вѣчьны покои, і о въсхожде
ньи нашемь, бывъшиимь ко вс̑е

мь мирѣ, і о въсхожденьи на оу
пъваниє· живота бесконечьна
аго. і бѫдѫщеє во второе прише
ствиє ха твоего, прѣхвалимъ
же обьщениє, еже еси далъ намъ,
імѣти съ ними, і низъходащє
еже сътвори. къ страстемъ на
шимъ, и възведи ны съ собо
ѭ. на свое бестрастие. тѣмьже
приими ꙗко наша молениѣ, і
покои вса оца наша и матери, ко
моужьдо насъ. і братриѭ и се
стры. і чада. і рождениє. і при
ѣтела. і тоуждеплеменьникы.

65b

і вса дша, прѣжде почивъшаꙗ, ѡ о
пъваньи жизни, вѣчьныꙗ, оучи
ни імена ихъ, въ кънигахъ живо
тьныхъ, на лонѣ аврамли, ісако
вѣ ꙗковли, на мастѣ живѫщии
хъ. вь наслѣдьи цртва нбснаа
го. і въ раи пища въводаꙗ, съ свѣ
тлыми аплы твоими. въ
стыхъ твоихъ обитѣлехъ. съ
въздвигни тѣлеса наша. вь де
нь вь ньже сто и неложьно повѣ
далъ еси· нѣстъ бо гі рабомъ
твоимъ, съмрьти, исходащи
имъ отъ тѣлесе, і приходащи

нмъ къ тебѣ бж҃е дх҃омь, і вс҃ѣ
кон пѫтн. нъ прѣставленне. ѡ
печальныхъ, къ радостьнаа,
іже съгрѣшнша къ тебѣ, мнло
стнвъ бѫдн нмъ. і намъ грѣшъ
нікомъ, зане нікътоже прѣдъ то
бою чнстъ бѫдетъ. токм҃о ты а
вден са на земн. гь҃ нсхъ҃, імьже
вс҃н оупъваемъ мл҃сть обрѣстн,
і отъпоущенне грѣхомъ. тѣмь
же н намъ, і тѣмъ отъради гı

66а

н отъпоустн. і отъдаждн, ѣко бла
гы чл҃кълюць, прѣгрѣшеннѣ наша,
вольнаа і невольнаа· вѣдомаа
і невѣдомаа, авленаа і не авле
наа, сдѣѣнаа, дѣломь, іли сло
вомь, прохожденнѣ, дш҃ъ нашнхъ,
даждн свободьнаа, і ны прѣсто
ѩщаѩ бл҃гвн, коньчннѫ, благѫ
н мнрънѫ даждн намъ· і вс҃ѣмъ
людемъ твонмъ· і къ страшънѣ
мь н трепетьнѣмь сѫдищн ха
твоего. съподобн ны цр҃сткыю
твоемоу· кш҃

Ѣко ты есн б҃ъ мнлостнвъ і спасъ,
і тебѣ славѫ въсылаемъ о҃цю ·/.

∴ И ПО С҃Е РЕКѪ ·/· Н҃Ы ѾНОУШТ҃АЕ

∴ ѣко раба ·/. по семьже отъпоу
щенью · дн҇ ·/. реуетъ ·/.

Коньуанмъ вечеръннѧ молтв ·/.

∴ і тѧ коньчѧтъ · ѣко и всегда ·/.

66b

∴ ЧИ НѦ ИСПОВѢДАЮЩИМЬ СѦ.

∴ пръвое снце бывает, пооуеніе ·

ГЛЕ ЕМОУ ИЕРѢИ ПРѢ ЦРКВЬ СИЦЕ

Чадо .. нынѣ обновити сѧ хоще
ши . уестънымь покааніе
мь . і вьзискати пръвааго
отеуства , і сновьствѣ е
го приміснти сѧ , егоже остѫпи
лъ бѣ прѣстѫпленнемь , нъ
слыши уадо, како ти жаждетъ
покаанпѣ нашего бъ . і прквь вь
пиетъ къ намъ гла . по сихъ всѣ
хъ обратите сѧ къ мнѣ , да азъ
ицѣлѭ вы , тѣмьже іже бе
с покааніе оумьретъ , то авѣ то
естъ . ѣко нѣстъ крестьѣнъ . по
неже не вѣроуетъ вьскрѣшенью .
ни въ стѫѭ троицѫ · да надъ
таковымь не подобаетъ сѧ
нерѣови обрѣтати , ни приноше
ниѣ за нь въ црквь приимати .

аще ли есть живъ, то глетъ · ѣко
нѣсмь добрѣ наоучен законоу
бжью. ни разоумѣлъ истинъ

67а

ныѩ вѣры крестьѣнскы · то
сице наоучити и глѩще · слыши
чадо і разоумѣи добрѣ, бъ еди
нъ есть сътворен вьсѩ тварь, не
имѣѩ ни отъ кѫдоуже начатка.
нъ самъ сы начало всемоу, и
мѣѩ к себѣ слово събезнача
льно. въ обличьи своемь, съ
присносѫщьноумоу. безврѣме
нъно. бесконечьно. безлѣтьно.
съпрѣстольно. оцю и дхоу прѣ
стоумоу · еже са прѣстаа троица
речетъ. оць и снъ і сты дхъ. три
съставы съличьно въ едино
мь бжьствѣ, слово же то бжие,
бъ сы отъ ба, нашего ради спе
нѣ. плътиѩ обложитъ свое
бжство · вь дѣвѣ прѣстѣи, сты
мь дхомь, бесѣмени зача
тъ са, і бысть соугобь бъ въ
коупѣ и чкъ. іже волеѩ страсте
хъ нашихъ причасти са. распа
ти і съмрьть подъемъ во
леѩ. вьскрьсе трет[ь]еи день,

і въшедъ на нбса, сѣде о деснѫ

ѭ оца, і пакы нмать прнтн

67b

съ нбсе, сѫднтн хота жнвымъ

і мрътвымъ, і въздаатн

комоужьдо протнво дѣломъ є

го, да того радн, страшъны тъ

сѫдъ слышаще, хотащен бы

тн, і мѫкы ты страшъны

ѭ. вѣроуемъ пнсанью, і кръща

емъ са въ стѫѭ тронцѫ, въ н

ма оца н сна н стааго дха, отъ

мываемъ же пакы грѣхы

отъ себѣ, ѭже по кръщеньн съ

творьше, покааннемь, ісповѣ

дающе са боу, съвѣдѫщюмоу

ѭ по нмена. і помышленнѣ

вс҃ѣ знаѭщю, ты повелѣвъ

себѣ мѣсто црквънымъ свщ҃а

ннкомъ. подънматн таготы

наша, ѣкоже рече аплъ тн бо бь

датъ о дшахъ вашнхъ. ѣко слово

хотаще въздатн за вы, тѣ

мьже хотан ісповѣдатн са. сн

це длъженъ естъ глатн, пръвое

ба поставлѣѭ послоуха, сьдѣ

аннемъ моимъ. і тебѣ оче, і

тебѣ оче исповѣдаѭ са, не могѫ

бо нцѣленнѣ оулоучнтн, ѣзвѣ гнн

68a

ѩщини въ срци моемь, непрѣстанъ
но. аще не подастъ ми цркы пакы
обновлениѣ. глетъ же свщены
къ немоу, чадо не оустыди са ли
ца чача, ти не потаи что сѫщее вь
тебѣ, всѣ бо обнажена сѫтъ прѣ
дъ оуима бжиима. никътоже бо
таѩ врѣдъ свои, а не показаѩ его
врачю, ти цѣлѣетъ, нъ прилежъ
но ища цѣлителѣ, едъва полоучи
тъ ослабѫ врѣдоу своемоу. си
це же да глетъ. хотаи ісповѣда
ти са. іcповѣдаѩ са пръвое боу
вседръжителю, і тебѣ оче. всѣ
хъ бещисльныхъ моихъ грѣхъ.
ѩже съвѣды. і не разоумѣѩ
съгрѣшихъ, волеѭ ли неволеѭ.
съпа, ли вьда, лихоѭ ѣдиѭ. і пи
ѣнъствомь, присно въпада
ѭ въ блѫды. і прѣлюбодѣа
ниѣ. въ разбоѩ, въ дѣтогоублє
ниѣ. въ татьбы. въ пиѣнъство.
вь клеветы. въ съвады. въ
пласаниѣ. въ игри зълы. въ
свары. въ прѣстѫпоклатиѣ.

68b

въ чародѣаниѣ, въ враженниѣ,
въ сѫмьнѣниѣ сърдца, но

хотьнаа възьрѣнне · на стоу
жде лнце, въ прнсагы неправе
дъны, въ въсхъщенне тоу
ждего нмѣнне, всего того, отъ
рнцаѭ сѧ, ихъже не помьнѭ,
и ѣже съвѣды, и нхъже не съ
вѣды, ѣже сътворнхъ волеѭ
лн неволеѭ, похотнѭ одръжн
мъ. вь гнѣвѣ лн въ оудръжа
ньн, не могѫ бо таитн, нхъ
же прнсно зьрнтъ, не могѫ оу
таитн, ѣже отъкрытн има
тъ, съвѣстьнаа моѣ н не
съвѣстьнаа, нинкътоже бо
оукрадъ чьто господа свое
го, и таѭ мнлостынѭ прн
неметъ, нъ аще нсповѣдаѭ
сѧ, мнл[ът]оуетъ сѧ своемоу
господннoу, да покрыѭ
тъ сѧ емоу дѣла его, и мнло
сть оулоучнтъ. тѣмьже н а
зъ мнлъ сѧ дѣѭ боу, прнпа
даѭ тн оче, да подасн мн
заповѣдь, протнво зъло

69a

мъ монмъ, некълн вьзнн
кнѫ нз глѫбннъı безаконен
монхъ, и пакы обнавлѣѭ сѧ,
не бѫдн же вь тѧжъко чадо, хо

таштним покаати са, аще кото

раго цркы отлжчаеть въ

мало врѣма, вьнѣ стоѣти, та

къ бо оуставъ есть, отъ ба прѣ

дань еи, і отъ стыхъ aплъ, и

отъ прѣбнъıхъ оць, да подо

бъно оучиньше са, достоини бж

демъ, причастити са, тѣлѣ и

кръви гни, тако бо сты павелъ

оучитъ ны гла, аще кто прие

млеть тѣло бжие, і кръвь недо

стоенъ сы, то грѣхъ себѣ прие

млеть, не расматрѣюи тѣла

гнѣ. а и самъ гь реус, не дади

те стааго моего пьсомъ, тѣ

мьже не порабоштаимъ са. чрѣ

вънымъ похотемъ, нъ дше

вънымь подвигы, і плоды

сътажимъ. і волеж противи

мъ са, тѣлесъныимъ ласкрѣ

демъ. никыже бо врѣдъ тѣле

съны. не цѣлѣеть присно въ пиѣ

69b

нъствѣ сжштю, і въ обѣданьи,

нъ аще кто твръдо въздръжи

тъ са еть всего, то въ скорѣ прии

меть ослабж, ѣкоже бо и грѣхъ

въкоушеннемь, ѣво сладокъ е

сть. нъ послѣдь горъчѣе зл

чи обрѣтаетъ сѧ. тако и покаа
нъны постъ, въ малѣ авлѣ
етъ сѧ прискръбенъ, нъ вь вѣкы
радостьныѩ плоды подаетъ.
глетъ бо аплъ· многѣми скръ
бьми, подобаетъ намъ вьни
ти въ црство нбское· тако бо рече
и гь нашъ исхъ, нѫждьно естъ
црство бжие, і нѫждьници въ
схыщаѭтъ е. і пакы рече по
двизанте сѧ вьнити. тѣсны
ми вратъі. въводащиими въ
животъ. мало же естъ тѣхъ іже и
обрѣтаѭтъ. тѣсныхъ же тѣхъ
вратъ. і скръбънааго пѫти· се
сѫтъ дѣла, алъканне жаданне,
земелѣганне, кланѣние, покоре
ние. прѣтръпѣние обиды, ни
щелюбие, странънолюбие,

70а

срдечьное рыданне, плачь
очесъны, бес плача бо некъ
зможъно естъ покаати сѧ, па
че же всего истоко естъ покаа
ние· еже единоѭ отъстѫпивъ
ше отъ грѣхъ. къ томоу не въ
звращати сѧ· къ нимъ· іже
пакы на тожде възврати
тъ сѧ, то подобенъ естъ пъ

соу. на своѩ бльвотинꙑ въ
зврашьшю сѧ, ли свиньи ѣже
измꙑвъшии сѧ, пакꙑ въ ка
лѣ калѣетъ сѧ, мꙑ же ѵада
добраа дѣла сътѧжаще, поре
вънѹчимъ, древльнюмоу
бл҃жднѹмоу сн҃оу, иже по
каанием отврьзе двьри
цр҃ства. древльнюмоу ра
збоиникоу· древльнии блѫ
дьници· древльнюмоу мꙑ
тарю. иже единоѭ отъстѫ
пль зъла, потомь не възвра
ти сѧ на тожде. тѣмьже и тꙑ
ѵадо, бѫди въ добро врашъ
по ѣдениѣ мѣсто, соухоѣдець,

70b

въ винопитиѣ мѣсто водо
пиица, въ смѣха мѣсто,
слъзоточьникъ, въ вели
чиѣ мѣсто, съмѣрѣѩ сѧ, въ
макъко лѣганиѣ мѣсто. же
стоколѣганъникъ. въ съка
дьника мѣсто, миротворе
ць, въ сварьника мѣсто,
кротолюбець. въ хꙑщьни
ка мѣсто. раздавьникъ и
мѣниѣ своего· въ обидь
ливъства мѣсто, ницелю

бєць, въ татъбы мѣсто
страннопрнимєць, въ блж
долюбнѣ мѣсто, чнстолю
бєць, въ скврънолюбнѣ
і въ влъхволюбнѣ мѣсто,
бголюбєць, і ащє сѧ тако
покаєшн, бѫдєшн чадо свѣтоу
н дьнн, тѣмн бо пѫтьмн
бєстоуда вьнндєшн въ по
родѫ, рєчє бо бъ· бѫдѣтє
прнсно готовн, ѣко нє вѣстє
дьнн і часа. вь ньжє прн
дєтъ коньчнна. тѣмьжє

71a

чада нє сътѫжнмъ сн, хотѧ
щнн покаатн сѧ, понєжє нє вѣ
мъ до колѣ жнвн бѫдємъ,
да ащє ны дєснтъ дєнь съ
мрътьны въ грѣсѣхъ, то въ
скѫбѫ сѧ н роднлн бѫдємъ.
нъ потъщнмъ сѧ въ ск(р)орѣ о
тътрѧстн· брѣмѧ грѣховъ
нашнхъ. да на вьскрѣшєньн
свѣтълн сърѧщємъ н, въ
схыщаємн. на облацѣхъ
по аєроу. єгда прндєтъ съ нє
бсн. въ славѣ оца своєго. сѫ
днтн хотѧ жнвымъ і мрь
твымъ· н въздатн комоу

жъдо противо дѣломъ его. ѣ
ко томоу подобаетъ ꙗ̑сѣ сла
ва. честь и покланѣние. коу
пьно съ оцемь. и стымь
дхомь. нынѣ и ·/.

72a

И пото ми вълѣзѣте въ цркъвь

ι паде т ниць на земи. хотаи ιспо
вѣдати са, ι гле т иереи надъ нимь

Молитвѫ сиѭ

Гι бже ꙗ̑семогъи. тебѣ бѫдѫ азъ и
сповѣденъ. ꙗ̑сѣхъ моихъ грѣхъ · ι
моего лиха сътворениѣ сего, еже ко
лижъдо изглахъ, и лихо сътвори
хъ, ι лихо мыслихъ, гломь ли
дѣломь, ли помышленнемь.
ꙗ̑сего еже азъ помьнѭ. любо
не помьнѭ · ѣже азъ съвѣды
съгрѣшихъ · любо не съвѣды, нѫ
ждеѭ любо ненѫждеѭ, съпа ли
бьда, лихо клатвы, ι лъжа, ι въ
помышлении неправедьнѣ, поу
стоши ι бладн. ѣкоже. азъ колижъ
до сътворихъ. ι ꙗ̑сѣ из лиха. вь ѣ
деньи · ι вь питьи. ι въ неправе
дьнѣмь съпаньи · молѭ та гι
бже мои · да ты ми рачилъ, жи

котъ и милость подати, да и а
зъ не посрамленъ прѣдъ оуима
твоима бѫдѫ, і да азъ еще на

72b

семь свѣтѣ · моихъ грѣхъ пока
ѭ сѧ, і достоино покааніе имѣ
ти могѫ, ѣкоже твоѩ щедроты
сѫтъ. вьсевлко гі, троице бже
вьсемогы, бѫди ми помощьни
къ. і бѫди ми подавъи силѫ.
і мѫдрость, і правьденъ за
мыслъ, і добрѫ волѭ, съ пра
вєдъноѭ вѣроѭ, на твоѭ слоу
жъбѫ гі, ты едииъ на съ свѣ
тъ приде грѣшъникъ ізбавитъ.
бѫди мѧ спсъ і. ізбави мѧ
гі бже спе гі. ѣкоже ты хощеши,
ѣкоже ти любо, сътвори съ мно
ѭ рабомь твоимь, милости
въи, еи бже, раuи ми помощи
твоемоу рабоу, ты едииъ веси
гі. какы моѩ сѫтъ бѣды.
вь твоѭ милсть прѣдаѭ азъ
мое срце, і моѭ мысль. і
моѭ любовь, і мои животъ.
і моѩ грѣхы. отъложи. моѣ
словеса, і мое дѣло оконьuа
и гі. і твоѭ милсть. въ мнѣ

грѣшънѣ рабѣ твоимь аки . і и
збави мѧ гі отъ всего зъла

73а

⁘ нынѣ и присно и . вь вѣкы вѣкомь ·/.

⁘ И потомь глє слѧ ·/· и глє пєѧ сєи

Вънегда възывахъ оуслыша
мѧ бже правъды моеѩ ·/. вь
скръби пространилъ мѧ еси . по
милоуи мѧ и оуслыши молитвѫ
моѭ ·/. Снове члчи доколѣ та
жъкосръди . въскѫѭ любите
соуетънаа и іщете лъжа ·/. И оу
вѣдите ѣко оудиви гь прѣдобънаа
го своего . Гь оуслышитъ мѧ
егда възовѫ къ немоу ·/. гнѣ
ваите сѧ а не съгрѣшаите, ѣже глє
те въ срцихъ вашихъ . і на ложи
хъ вашихъ оумилите сѧ ·/. пожъ
рѣте жрътвѫ правъдѫ, оупъва
ите на га ·/. мънози глѭтъ къ
намъ благаа . знамена сѧ на
насъ свѣтъ лица твоего гі, да
лъ еси веселие въ срци моемь,
ѡтъ плода пьшеница и вина і о
лѣѣ своего оумъножиша сѧ ⁘

Вь мирѣ въ коупѣ оусънѫ и поучиѫ,

ѣко ты гї єдиного на оупъвание
вьселилъ ма еси ·/. і глетъ мол

73ь

·:· си прѣ стъі ѡлътаре тли

Гї бже спинѣ моего. милоуяи щедро
тами, і многомилостиве, прѣкло
нен нбса · і съшедъі спинѣ ради ро
доу члую, не колли съмрътн грѣ
шьникоу, нъ обращение и животъ,
ты вако молащю са рабоу твое
моу семоу, подажди емоу мѣ
сто. оумрьщвено покаание · съ
вѣдъі грѣхъі. и оцѣщаня беза
коннѣ. остави грѣхъі · і отъ
дажди емоу все прѣгрѣшение.
вольное же и невольное. і прѣ
ложи и. і причьти и. къ стѣи
црквн твоеи ·/.

И по се гле псямъ сеи

До колѣ гї забждеши ма до конь
ца. до колѣ отъвращаеми ли
це свое отъ мне ·/. до колѣ поло
жж съвѣтъ въ днн моеи. болѣ
знь вь срци моемь днь и нощь ·/.

До колѣ вьзнесетъ са врагъ мо
и на ма, призьри і оуслъши
ма гї бже мои, просвѣти оун

74a

мои · єда когда оусънѫ въ съмръть ⁒.
Єда когда речетъ врагъ мои оукрѣ
пихъ сѧ на нь . сътѫжаѭщеи ми
въздрадоуѭтъ сѧ подвижѫ ⁒.
Азъ же на милость твоѭ надѣа
хъ сѧ . въздрадоуетъ сѧ срце мое
о спсьи твоимь ⁒. поѭ гю благо
давъшюмоу мнѣ . И въспоѭ и
мени гию вышьнюмоу ÷

∴ И ГЛ(т)Є ПО(п) МО(л) ПАКЫ

Вако ги бже · призываѭи пра
ведьникы на стьбѫ , ι грѣшь
никы на покаание , ι каѭщаѩ
сѧ съзываѩ , ты приими пока
ание . ι исповѣдание рабоу твоемоу
семоу . припадаѭщю величествью
твоемоу , ι еже съгрѣши отъдажди
ѣко благъ . ιзбави и отъ всего
плътьскааго съгрѣшениѣ . про
свѣти и отъ всеѩ скврънъ . ι съ
вѣсти . оучисти и , ι оукрѣпи и на дѣ
ло твоихъ заповѣдеи . ι сьподо
би и стоѣнью стааго твоего олъ
тарѣ . ι обещьника бже(с)твънъ
хъ твоихъ таинъ , да чистоѭ

74b

дшеѭ и тѣломь . плоды твора .
ι възвращаѩ . ι примѣшаѩ сѧ

стѣмь твоемь дсѣ. наслѣдьни
къ бѫдетъ. црства нбснааго. в
благодѣтни. и щедротами. еди ⁘

⁘ И ПЯ ГЛЕ ПСЯ СЕИ

Къ тебѣ гі въздвигъ дшѫ мо
ѭ. бже мои на тѧ оупъвахъ да
не постыждѫ сѧ вь вѣкъ ⁘ ни
посмѣѭтъ ми сѧ врази мои·
ѥко вси трьпащии тѧ не посты
дать сѧ ·/. да постыдать сѧ
безаконноуѭщии въ соуе. Пѫти
твоѧ гі съкажи ми. і стьзамъ
твоимъ наоучи мѧ ·/. Настави
мѧ на истинѫ твоѭ и наоучи мѧ
ѣко ты еси бъ спсъ мои. і тебѣ
трьпѣхъ вс҄ь день ·/. Помяни ще
дроты твоѧ гі. и мило(сть) твоѭ
ѣко отъ вѣка сѫтъ ·/. грѣхъ юно
сти моеѧ и невѣдѣниѣ моего не
помяни. По милости твоеи по
мяни мѧ ты ⁘ Благостыня
твоеѧ ради гі. благъ і правъ
гь ·/. Сего ради законъ дастъ

75а

съгрѣшаѭщиимъ. на пѫть на
ставитъ кротъкыѧ на сѫдъ.
і наоучитъ кротъкыѧ пѫте
мъ своимъ ·/. Вси пѫти гни

вь нихъже поүчваєтъ твоѣ бла
годѣть приспо, да бѫдете на ма
призираѭщи оүи твои вако. ı оү
ши твои вьнемаѭщи гласа моли
твы моєѩ. на та бо оүпъванне
моє въздагаѭ, да ты ми про
свѣтиши оүмъ. ı срдүьнѣи оүи,
твоѣ разоүмѣвати. твои стра
хъ и трепетъ присно вьнимати,
ѣко оү тебе єстъ ıстоүьникъ жи
вотоү. ı отъ тебе єстъ вс̑е ды

79b

ханне благо, ı вс̑ь даръ съвръше
нъ. съ выше съходитъ отъ оца ти
свѣтиломь. ıмьже ма просвѣ
ти. ı приими оүмаленое се моє
моленне. еже ти въздаѭ за са.
ı за правовѣрънылѩ рабы тво
ѩ. да вь правьдѣ твоєи съблю
деши ѩ. и єще вако послоүшаи грѣ
шънааго си раба, ı за невѣрънъı
ѩ молаща са. да обратиши ѩ къ
вѣрѫ твоѭ, ı въ заповѣдехъ
да съхраниши ѩ. ı вс̑а ıже въ ба
кои бѣдѣ. ли въ напасти сѫтъ.
ли вь плѣнѣ. ли вь темьници.
да избавиши ѩ отъ вс̑еѩ напа
сти. ты бо єси помощь. ı застѫ
пъ. ı надеждѣ вс̑ѣмъ прибѣга

ѭщинмъ къ тебѣ. і тебѣ славѫ
и честь въсылаемъ. съ безна
чальнымь ти оцемь. і прѣ
стымь дхомь нынѣ и присно ⁘

⁘ МО НА РАЗДРѢШЕНИЕ ПОСТА И
⁘ споведьникоу· егда съподоби
⁘ ТЪ СА· СТОУМОУ ѠБЬЩЕНЬЮ

80а

Гі бже вседръжителю. і всемо
гьи и милосрьди бже· іже отъ
грѣховъ помощь еси. вѣмъ и
споведание възлагаеши. положе
и исповѣдание камѣно, і милоу
съ дръзновениемь, імъже
прѣгрѣшениѣ і ѫзы съкроуши,
величествью твоеи славѣ,
да раздрѣшиши отъ грѣхъ раба
твоего сего, і обещьника сътво
ри и, прѣчистыхъ твоихъ таинъ,
ѡкрили и отъ всѣхъ прилогъ непри
ѣзнинъ. да твоеѭ помощиѭ. съ
хранивъ исповѣдание чисто, ѣко
мытоимець. и блѫдьница,
и ѣко петръ покаавъ сѧ милость
полоучивъ. бѫдетъ причѧсть
никъ црстка твоего, съ всѣми
оугождьшиими тебѣ отъ вѣка,
молитками стыѧ брцѧ. і

в͡сѣхъ стыхъ твоихъ, ѣко ты
еси прощаѥи отъ гре
хъ бъ нашъ. і тебѣ сла
вѫ въсылаемъ оц ·/.

80b

·:· мо на хотащиимь приꙗти
·:· ѡбразъ мьнишъскы, моли
·:· тва малаго ѡбраꙁа чръцю

Гі бже, нашъ, възаконен досто
инъıꙗ себѣ сѫща, і оставль
шаꙗ вс͡ѣ житииская. і родъ и при
ѣтела· і кь слѣдь тебе градѫ
ща, приими раба твоего. сего о
тъметаѭщаго са вс͡ѣхъ сихъ,
по бжьи заповѣди твоеи,
і настави и на истинѫ тво
ѭ. припадаѭща ти неноглоумъ
но· ѡгради и силоѭ стаго твое
го дха. да не възможетъ дѣѣ
ти на нь, вс͡ѣ противъиаа ·/. к

Ты бо еси пастырь и спасъ душа
мъ нашимъ, і тебѣ славѫ въ
сылаемъ, оцю и сноу· і стоумоу
дхоу ·/.

мо на хотащиімь при
ти образъ. единачьнъи ·/.

Г͠і б͠же нашъ. възлю
блен тако дѣвъство.
ѣво матере съмотре

81a

нѣ твоего написати, самъ в͠ко
вс҇ѣхъ, і рабѫ твоѭ сиѭ въсхотѣ
вьшьѭѭ. житииском ѭ і врѣменъ
нѫѭ славѫ оставити, и на тво
ѭ благость зьрѣти. приими на
шествиѣ с͠таго д͠ха, съподоби
оудрьжание, и вс҇ѭ чистотѫ да
роуи еи. да поживъши оугодъно те
бѣ, ѣко свѣщѭ да ти приноситъ, цѣ
ломѫдриѣ светьлость, мѵро(мь)
твоихъ дѣлъ, непрѣстан҇но ма
стимѫ, вь сърѣтение тебе н͠бсъ
наго жениха ·/. в҇ш

Ѣко б͠ливи са, і прослави, прѣчестъ ·/.

⁘ Ч҇и слоужению · ѡбраза чрънѐ
⁘ чьскя · п҇о рѐч҇е · гю помолим҇ъ
л҇ю г͠і поми ·/. п҇о въ таииѫ ·/.

Хвалимъ та г͠і ізбавльшааго,
по мнозѣи милости твоеи, раба
твоего сего. ѡтъ соуетънааго
житиѣ сего мира, і призъвавъи
въ чистое се обѣтование, съпо

добн н жнтн достонно, а҃ѧскоү моү жнтью · ι съхранн н отъ

81b

непрнѣзннн҃ъ сѣтен, оүнщаѧ емоү дш҃ѫ н тѣло, съхранн н до съконь чаннѣ. ι цр҃квь твоѭ ст҃ѫѭ бы тн сподобн н. въразоүмн н помь нѣтн та, прнсно, ι твоѣ повелѣннѣ творнтн, съмѣренне ι любовь, ι кро тость подаждн емоү ·/. ш҃в

Щедротамн еднноүадааго с҃на тво его. съ ннмьже бл҃вен҃ъ есн. съ пр ·/.

∴ по мн всѣ · лю н дхо твое · дн

гл҃а на гю. лю те гі · пн҃ъ тан ·/.

Гі бж҃е сп҃нѣ нашего, бл҃гвн сего. всѣ мь бл҃веннемь дх҃овьнымь · въ законѣ твоемь. даждн емоү не въ тъще тнщн. нъ въ нстннѫ бѣгатн, всѣкоѭ зълобы, н го нитн всѣко добро дѣанне · съ вѣро ѭ ι любовьѭ, ι оүпъваннемь, прнѧтн вѣчьны жнвотъ, да достонно жнвъ, по запо вѣдемъ твонмъ. еднноүада аго с҃на твоего · съподобнтъ са ра доү стыхъ твонхъ. ш҃в

Ѣко подобаетъ тн всѣка слава че ·/.

82a

⁖ Чи слоужению великоумоу ѡ
⁖ бразоу постреци хотаще чръница вь
⁖ скимѫ. приведѫтъ игоумена.
⁖ И поемлюцаа вла хотащаа
⁖ са постреци. ι гле иереи къ игоу
меноу ·/. въпросъ ·/.

Ѣко же ны еси оувѣдилъ обычаи
сътворити. постреци братра къ
хоу пришедъша. можеши ли благо
дѣтиѭ хвоѭ. обрѫчити братра,
ѣко по законоу гню · на всѣко благо
дѣание наставити и ·/. и гле игоу
⁖ менъ ·/. ѡтъвѣтъ ⁖
могѫ поспѣюцію ми хоу ⁖ И гле
⁖ иереи. игоуменоу ⁖

Пристѫпи ι слыши, что тебѣ
глетъ прком ь гь. стража дахъ
та спе члчь. домоу илевоу. и аще
видиши орѫжие градѫще. ти не вь
звѣстиши. понеже порѫчаеши са
по дша людьскыѧ. то вь грѣсѣ
оного оумьреши. ѣко прка бо въ ѩ
зыцѣхъ положихъ та, ιскоре
нити, и насадити · раскопавати.

82b

ι съзидати. зьри оубо даѭцаего
тебѣ власть, обладанию, и апо

столоу велащю ти. въдащиимъ
бо глетъ, повиноуите са игоумено
мъ вашимъ, і покарѣите. кое оубо
оутвръжденне въздагаетъ. гь о
властьно иркомь рече · ѡ пастыри. развлачащии. і гоубащии овїца.
се нынѣ мъщж на васъ, и иста
жж овїца отъ пастырь, і аплоу
глжщю послоушьликомь, вънимати гла, ти бо бьдатъ о дша
хъ вашихъ рече, како ти засъвѣ
дѣтельствоуетъ намъ · ізвѣ
стоуя, ѣко слово въздаиью съ
творити імаши. вь день стра
шънааго сжда за дшж его. тако
прилежьно троуди са о немь. і о
бразъ бжди емоу. во всѣко до
бро д чине, въ съмѣрение, въ
кротость, въ молтвж, въ пост,
въ бьдѣние, аще бо тако наста
виши и, бждетъ ти нко иоко, і [зе]
землѣ нова. і въснѣетъ ти гь пра
въдож. і съдръзновениемь.
речеши вь день онъ. се азъ и дѣти,

83а ѧмѵ

ѣже ми еси далъ бже · і оуслы
шиши блажены его гласъ. добры
рабе. благы вѣрьне, о малѣ
бѣ вѣренъ, надъ многыми та

поставлѧ, вьниди въ радость
гн҃а своего ⁒. **И по семь глетъ нерѣи ⁒.**
⁖ **Къ подемлѭщюмоу вл҃ⷭа ⁒. въпроⷭ ⁒.**

Можеши ли подъѩти обрѫченааго
⁖ раба гнѣ ⁒. ѡтъвѣⷮ ⁒. могѫ благо
⁖ дѣтиѭ хвоѭ ⁒. въпроⷭ ⁒. можеши
⁖ ли авити оучѧ отробѫ вь немь ⁒.
⁖ ѡтъвѣⷮ ⁒. могѫ благодѣтиѭ хвоѭ ⁒.
⁖ **И глеⷮ нерѣи поⷣемлѭщюмоу вл҃ⷭа ⁒.**

Пристѫпи ι слыши. чьто те
бѣ гь прокомь глетъ, блаженъ
ιже имѣ сѣмѧ въ сионѣ, ι ѫжикы
своѩ въ иелмѣ, гла, ѩже имѣѩ
чада. блаженъ еси ѣко дховьноу
чадоу оць достоинъ быстъ,
блюди сѧ оубо. ѣко отъ олътарѣ
гнѣ приемлеши и, прѣдъ видимы
ми, и невидимыими послоу
хы, авиже вь немь оучѧ ѫтро
бѫ. и ни вь едино же позьри его.

83b

нъ и наказаниемь на къжъдо де
нь оутвръждаѩ его, ι тѣлесьна
ѧ трѣбованиѣ обило подаваи, си
бо твора многѫ имѣти ιмаши
мъздѫ, вь день онъ, тѣмьже
нареченни мы, по отърадѣ бжьи

недостоннин, молимъ сѧ за н
гоумена, прѣемъшааго братра
нашего, і тебѣ порѫчьника емоу
бывающа, хранити сѧ отъ га
въ правѣи вѣрѣ. въ съконьчаннє
заповѣдеи его. емоуже слава и
честь. і поклонѣние. нынѣ и ·/.

∴ И ПО СЕ НАЧЬНѪ ЛИТИ. ВЪ ГЛ҃
∴ Г СТИХЕРА ПРЪВАЯ

Хотѣхъ слъзами отъмыти,
моихъ грѣхъ гі, рѫкописанне,
і прочее живота моего, покаани
емь оуслоужити тебѣ, нъ врагъ
льститъ мѧ, і блазнитъ дшѫ
моѭ гі, дажи до конца, не погы
блѭ, спи мѧ ·/. сти ·/.

Коль възлюблена сила твоѣ гі ·/.

Кто троуждаѩ сѧ. і пририца къ

84а

пристаннщю семоу не спаєт сѧ.
іли кто плача сѧ і припадаѩ,
къ врачевн семоу, не оуцѣлоуе
тъ сѧ, съдѣтелю всѣмъ, і ба
ли неджжънымь гі, дажи до
конца не погыбнѫ спи мѧ ·/. сти ·/.

Изволихъ преметати сѧ въ дом ·/.

Приими како. ѣко щедръ. заблѫ
ждьшее ти овьча. къ тебѣ прири
щѫще. егоже искы погыбша,
земьнѣ естъствѣ · странно
са причета · і на радость поз
ва чины бесплотьныѩ. съ
радоуите ми са, ѣко обрѣтъ па
кы драгъмѫ погыбъшѫѭ
ми ·/. стих ·/.

Гь не лишитъ добра хотащиихъ ·/.
Нынѣ невидимо прѣстоѩтъ ·
чини безплотьнии твои. наши
сѫщѥ обѣтованиѥ твоє вьзлю
блене. еже приемлеши. распина
ѩ са всемоу мироу. нъ въорѫ
жи са верою. і прѣпоѣши са твръ
днѫ. постомь и бьдѣнием,
побѣдити врага ·/. стих ·/.

Рабъ твои есмъ азъ въразоу ·/.

84b

Прѣити холюбче. бесъблазна мо
ре житиискоє, крстомь въорѫжь
са, се бо въ отишьи прѣстоитъ
хъ. вѣнца даѩ врага побѣждь
шиимъ. нъ не вьзираи въспа
ть, нъ въ прѣдьнѣа подвигни
са. вси бо свѣкъшеи слъзами

в҃ радостьно жизнь пожьнѫтъ ⁘

⁖ сла҃ и нъі҃ ⁘

Избави ны. отъ напастеи на
шихъ мати ха҃ ба҃. рождьшиѣ всѣ
мъ творьца, да вси вьпиемъ
ти. радоуи са едіное спіие дша
мъ нашимъ ⁘

⁖ Лити в гла г

Не отъврьзи мне отъ лица твое(го)
гі. не разлѫчи мне отъ добры
хъ овець, пастырю добры, не
съуетаи мне съ проклатыи
ми, нъ ѣко бъ обращь. і поми
лоуи ма ⁘ стих ⁘

Окропиши ма исофомь. оумцѫ с ⁘

Омъи ма слъзами моими спе,
ѣко оскврьнихъ са многыми
грехы. тѣмьже припадаѫ мо

85а

лѫ ти са. съгрѣшихъ помилоу
и ма ⁘ стих ⁘

Да рекѫтъ ізбавлении гдемь ⁘

Овьча азъ есмъ. съмыслъ
наего твоего стада. і къ тебѣ
прибѣгъ пастырю доброумоу,
вьзищи мене заблѫждьша
аго бже и помилоуи ма ⁘ стих ⁘

Се бо въ безаконьи моемь зача ·/.

Слышахъ гі, ѣко множство зълъ укъ попираетъ мѧ. іже хотѧтъ посрамити. і прѣдъкижти стѫпаниѣ моѣ. нъ ѣкоже древье избави данила из оустъ львовъ. избави мѧ отъ сѣти ловѧщиихъ мне ·/. стх ·/.

Помози ми і спсѫ сѧ. і поочуѭ ·/.

Не затвори ми ѥко, чрътога твоего. ни възг(н)ѫшаи сѧ мноѭ [ѭ] прѣстѫпльшааго ти велѣние. нъ масрѣдънжѭ десницѭ простеръ · приими мне заблѫждьшааго бже. и помилоуи мѧ ·/. скла ·/.

Радоуи сѧ благодѣтьнаа стаа бце дѣво. тобоѭ бо намъ истѣкаѭтъ лоучьшаа. невѣсто чиста

85b

і нескврънънаа, із неѩ же роди сѧ праведъное слънце, хъ бъ нмѣѭи велиѭ милость ·/.

хс ·:· Мѣтн ѣ блажен гла г

Блажени милостиви. ѣко ти по ·/.

Древа ради адамъ. іздраѣ ізгъ ·/.

с҃х Блажени чистии срдцемь. ꙗко ти ·/.

Възвеселита сѧ свѣтъло, нбо и землѣ. днесь съ агглы. радостьѭ бо творець. силы нбсныꙗ. съзываеть гла. радоуите сѧ со мноѭ, ꙗко обрѣтъ драгъ мѫ погыбъшѫѭ ми ·/. с҃х сти

Блажени съмирѣѭщии. ꙗко то сно ·/.

Придѣте къ мнѣ рекъ, вси обрѣменении тѧготоѭ, хъ вы зоветь спѣшъно, въсприимѣте иго, и брѣмѧ мое легъкое, і азъ покоѭ вы, тѣмьже и нынѣ щедроты твоꙗ излѣи. прѣзьрѧ грѣхы наша. і приемлѧ обѣщание ·/.

с҃х Блажени ізгънании правъды ·/.

Прѣпоѣнимъ братрие. оудръжаниемь крѣпко чрѣсла наша. се бо отвръзъ влка. чрътога своего

86а

двьри. зоветь ны, придѣте къ мнѣ рекъ. вси обрѣмененнии. і азъ покоѭ вы · къ томоу принадѣмъ, слъзами себе оуистаще, і поѫще емоу пѣснь ·/. с҃х сти ·/.

Блажени есте егда поносатъ вы ⁘/.

Не отъкрати вако, лица твоего гиѣ вомь отъ насъ. нъ приими ны въ твое уклюбне безгрѣшъне, ѣко же и блждънааго сна, і разбойни ка, і мытара, на се бо и съниде спсти хотѧ. родъ чл҃чь. помани ны въпиѭщѧ къ црствьи си ⁘/.

Радоуйте сѧ и веселите ⁘/. сла ⁘/.

Оца же и сна. і дха всѝ прѣстааго, единомѫдрьно вѣрънии, славо словимъ, достоино молаще сѧ, единъство бжства, вь трехъ сѫ ще оупостасехъ, несъмѣсъно прѣ бѫдѫще, просто нераздѣльно, і непристѫпъно, імьже отъ мѫ кы избавлени бываемъ ⁘/.

Матерь твоѭ, хе рождьшѭѭ тѧ, въ плъти бесѣмени. і дѣвоѭ въ истинѫ. і по рождьствѣ прѣ бывъшѭ прѣчистѫ, тѫ ти при

водимъ въ молитвѫ вако · прѣ милостивы. отъдание съгрѣ шенеи подаждн. всегда въпиѭ щиимъ къ тебѣ. помани ны спе въ црствьи си ⁘/.

∴ И ПО СЕ ПОТ ПѢ СИ ГЛЯ Г ·/·

Силы аћлъскыя. прѣстоя
тъ насъ дѣяжщиая са, дьнесь
въ обѣщаннє твоє. ємьже при
падая къ хоу, і главж твоя
постризаєши, ѣкоже тєкъла по
стриже са накъломь, хва нє
въста бъістъ, тѣмьже хо
любѵє, съ любовиж примн
образъ нєсъпаaго житиѣ ·/.

∴ И ПО СЕ ПРИВОДА ХОТАЩЯЯ ПО
∴ стрѣщи. и въпрашаєтъ и. ієрѣи
∴ гла. въпрошєниє ·/.

Чьто приде братрє припадая къ
стоумоу олътарю. і къ стѣи
дроужинѣ ·/. въпрошєниє ·/.

Любиши ли съподобити са аћлъ
скоумоу образоу, і причасти
ти са къ ликъ мьнишьскы ·/.

87a

∴ отъвѣ ·/. любля ха ради ·/. въпро ·/.

Оубо добро дѣло и блажено изъбра.
нъ аще съвръшиши, добраа бо
дѣлиѣ троудомь съискаяжтъ
са, і болѣзнию испраклѣяжтъ са ·/.
∴ въпро ·/. своєя ли волея прина

⁖ даєши къ боу ⁘ ѡвѣ ⁘ своєѭ боле

⁖ ѭ ха ради ⁘ въпро ⁘ прѣбыва

⁖ єши ли въ манастыри . і поще

⁖ ньи. до послѣдьнѣаго . изды

⁖ ханиѣ твоєго ⁘ ѡвѣ ⁘ прѣбы

⁖ ваѭ ха ради ⁘ въпро ⁘ хранишн

⁖ ли са вь дѣвьствѣ . і цѣломѫ

⁖ дрьи . і говѣниѣ житьи ⁘ ѡвѣ ⁘

хранѭ ха ра ⁘ въпро ⁘ съхранѣ

єши ли до съмрьти , послоуша

⁖ ниє старѣишины . і всеѧ братри

⁖ ѧ еже о хѣ ⁘ ѡвѣ ⁘ съхранѣѭ

⁖ ха ради ⁘ въпро ⁘ тръпиши всѭ

⁖ тѫгѫ. і печаль мьнишьскаа

⁖ го житиѣ . црства ради нбсьна

⁖ аго ⁘ ѡвѣ ⁘ тръплѭ ха ради ⁘

⁖ И ГЛЄ ПО КЪ СТРИГѪЩЮМОУ СА

⁖ ОУЧАИ СИЦЄ ⁘

87b

Блюди чадо , каковаа обѣ

товаиѣ даєши боу , аѣли

бо придѫ написаѭще испо

вѣданиє твоє се , єгоже има

ши істазанъ быти , во вьто

роє пришествиє га нашего исха .

се десницеѭ ємоу даєши цѣ

ломѫдрие. дѣвъства
твоего непорочьнаа
го житиѥ, при стыхъ его избърантыхъ
аӗлехъ, ходатаиствомь на
шимь грѣшънымь, силы бо
нбсьныꙗ невидимо прѣстоꙗ
тъ намъ, прѣемлѭщие обѣтова
ние твое, еже къ гю. нынѣ весе
лѧтъ сѧ праведьнии, нынѣ
радоуетъ сѧ аплъскы ликъ, ны
нѣ възиграѭтъ сѧ праведънии
хъ народи, нынѣ свѣтъло свь
тѧтъ сѧ прпбънихъ дси. ны
нѣ поетъ прркъ ддъ въпиꙗ и гла,
ведѫтъ сѧ цревы дѣвы вь
слѣдь еꙗ. нынѣ женихъ хъ,
двьри нбсънааго цр̃ства. ра
зврьзъ твоего ждетъ вьхо
ждениѣ. нынѣ мы сънасомъ сѧ

88a

всн въ коупѣ, видѣти красънѫѭ
сихъ, и неистьлѣнънихъ вра
къ красотѫ, и моусикиискыхъ
двѣ слышати гѫслеи глѭщи
ихъ. юноша и дѣвы и старьци,
съ юнотами, да хвалѧтъ има
гне. всѣмъ же намъ веселѧщие
м сѧ. единъ плачетъ сѧ диꙗволъ.
видѧ тѧ бесплотьныхъ аӗлъ

житие приемлюща. тѣмъже и скре
жьщетъ на та зѫбы, ѡбиходи
тъ назираѩ твое слово, і движе
ние. і възрѣние. естъ бо дрѣзъ.
и бесрама. ни дѣвъства срамлѣѩ сѧ,
ни цѣломѫдриѣ чьты, ни бла
говѣриѣ боѩ сѧ, ни інѣми етеры
добродѣании. оумоленъ бы
каѩ. сътрасаѩ и съсѣкаѩ, на
пастьми і бѣдами облагаѩ.
страсти наносѧ. недѫгы те
пы и егда та видитъ мѫжь
скы все трьпаща. пакы на
лагаетъ ти оуныние. много
прилежьно. не великоу твора
пощение твое. ѣко боу негодѣ сѫ
ще разлѫчение кълагаетъ ти.

88b

ѡтъ добродѣаны дроужины.
къспоминаетъ бо ти любькь
родителю. братрьнѭ любькь.
дроугъ съчетание. похоть бра
шенъ многыхъ. сластьны
ѩ похоти. естъ бо дрѣзъ зъло
творити. і лѫкакъ обрѣпьти
ти. не оубои же сѧ его. ни пакы
прѣльщенъ бѫди імь. не има
тъ бо силы авѣ пакости твори
ти, токмо помышленьи съ

стрѣлѣти. вѣды оубо о чадо.
ѣко все показание въ то врѣма,
не мьнитъ радости быти. нъ
скрьби. послѣдь же плодъ ми
ренъ исходатаетъ. искоушени
емь отъ него, не прѣнемаган.
о техъ южe имаши сърѣтати
скрьби. за не егоже любитъ гь
показаетъ. биетъ же всего
сна егоже приемлетъ, блюди
чадо. ѣко огнемь не обинноущ
щемь са. имать искоусити
дѣло твое. въ страшьны,
и трепетьны день сжда. е
гда снъ бжьи придетъ сжди

89а

ти хота живымъ, и мрътвы
мъ. въздати комоуждо про
тиво дѣломъ его, тогда има
тъ дѣло твое искоушено быти,
каково бждетъ, и ѣкоже троу
диши са, тако и мъздж прии
меши. отъ всѣхъ оубо храни са,
отъ нихъже въходитъ грѣховъ
наа съмрьть. любодѣание. и
мьже стыни тѣлесьнаа скврь
нитъ са. неуистоты. ейже
скврънение тѣлоу множит са,
ръвениѣ родителе зъломъ,

завиды протнвацѧѩ сѧ бжьи
правдѣ . ѣрости . ѡмрачаѭщи
срьдьцѣи оуи . лихоимании . ро
дителѣ непрнѣзниихъ дѣлесъ .
слоужению . грьдына отълѫ
чаѭщаѩ отъ ба . за не твора
щии таковаа . црства бжьѣ на
слѣдовати не могѫтъ . ты
оубо о чадо . ходи по заповѣде
мъ гнѣмъ присно. послѣдоу
ѩ поведѣниемъ его . въ забь
дѣнънѫѭ молитвѫ . въ бе
стоуждъное пощение . въ бездръ

89b

пътъное слоужение . въ иинъно
трѣзвение. благослова клънѫ
щаѩ та , благотвора напасть
дѣѭщиимъ тебѣ , ба моли за
биѭщаѩ та по ланитѣ , не даѭ
ща мѣста гнѣвоу . да бѫдеши
чадо светоу и дьни . ѫзъка бо
врата и скрьбенъ пѫть . вьво
да въ животь, і мало естъ тѣ
хъ . іже і обрѣтаѭтъ . тѣмь
же зоветъ гь гла . приде те къ
мне вси троуждаѭщеи сѧ , і о
бремененни , і азъ вы покоѭ ,
възмѣте иго мое на васъ ,
і наоучите сѧ отъ мене . ѣко кро

токъ есмъ. ι съмѣренъ срдце
мь, ι обращете покои дшамъ
вашимъ. иго бо мое благо. и
брѣма мое легъко есть. ста
ни оубо о чадо. разоумѣи же
крѣпъко. отъ настоıащааго
дне, пропинати ти са и оумръ
твити всемоу мироу. ι вс҃ь
миръ тебѣ. отъметаеши бо
са родитель. братриıа жены
и дѣтеи. жжикы. и всего ро

90а

ждениѣ. дроугъ и връстъ. ι малъ
въ. ι всѣхъ печалеи мирьскы
хъ. ιмѣниѣ, тъщаıа соуетъ
иныıа сласти же и славы, о
трьзи же са не тъкъмо рече
ныхъ прѣжде. нъ еще и свое
ıа дша. по гласоу гню глжщю
моу. ιже хощетъ въ слѣдь
мене ити. да отъвръже
тъ са себе. ι възьметъ кр҃тъ
свои ι по мнѣ градетъ. аще бо
въ истинж по немь изволи
лъ еси ιти, ι не лъжеıж наре
чеши са оученикъ его, любиши
быти, оуготовити са отъ се
лѣ не на покои. ни на пищж. ни
на ино етеро земьныхъ кра

сотъ, славънꙑхъ, нъ на по
двигъ дхвънъи, на поцѣение
плъти, на оучщение дши, на ни
щетѫ дховънѫѭ, на плачь
благъ. на вс҃ѣ скръбьнаа. ра
дость творѧща· на бжнѫ жи
знь. ꙇ алъкати бо имаши. и
жадати. ꙇ наготовати. ꙇ доса
жденоу ти бꙑвати. ꙇ порѫганоу

90b

поношеноу же ꙇ изгънаноу. ꙇ е
гда си вс҃ѣ приимеши, радости
ѭ радоуи сѧ, и веселиемь весе
ли сѧ, ѣко днесь тѧ избъра, ꙇ
разлѫчи тѧ гь отъ миръна
го житиѣ. ѣко на лици емоу въ
прѣстоѣние мьнишьскааго
чина, въ конпъство аѣлска
аго образа, ꙇ житие въ вꙑсо
тѫ, нбснааго цр҃ства, томоу
слоужити, вꙑшьнѣа мѫдро
вати, вꙑшънꙑхъ просити,
наше бо житие на нбсехъ естъ,
ѡле новое зъвание, ѡле даро
вание тайнꙑѩ. въторое кръ
щение приемлеши днесь братре,
и отъ грехъ своихъ оучщаеши
сѧ. ꙇ снъ светоу бꙑваеши. ꙇ
самъ хъ бъ нашъ. радоуетъ сѧ

съ стыми дѣлы его. зака
лаѭ тебѣ телець оупитѣны,
достоино оубо зъванью стѫ
пан. избавлѣѭ са отъ соуетъ
ныхъ любьве. да вьзнена
видимъ. блѣкѫщѭѭ ны. ни
зъ похоть всѭ, любовь всѭ.

91а — Л Ѵ

своѭ. да прѣложимъ къ небс
нымъ. ни малы възврати
мъ са вьспать. да не бѫдемъ
ѣко тѣло сольно. ѣко жена лото
ва. ли ѣко песъ на своѭ бльво
тины възвращаѭ са, и конь
уаетъ са на насъ слово гне. ѣко
никтоже рѫкы на ралѣ положь.
и обращаѭ са вьспать, оупра
вленъ естъ въ црство небсное.
ибо нѣстъ намъ мала казнь,
обѣщававѭщиимъ са хранити,
всѣ прѣжде реуенаа. потомь же
ослабити обѣщанаа. и къ прѣкоу
моу житью възкрати(ти) са. ли оца
отълѫуити са. и братриѭ слоу
жащаѭ боу. ли не хотаще неродъ
но жити дьни своѭ, а тажъна
ѭ имѣти имаши длъгы, отъ
оца на страшънѣмь. и необи
нънѣмь сѫдищи хвѣ. елико и бо

льшии благодѣти наслажда
єши са ныиѣ благыхъ . ѣко сло
во реуе . не помолити са . ли по
мольшю ти са не въздати . ни
пакы мьии . ѣко мииѫвъшее

91b

лѣто прѣжде . докьлеть ти вс҇е
мь житьи , подвигнѫти са , на не
видимыꙗ силы вражниꙗ , нъ ра
зоумѣи . ѣко пауе отъ селѣ измѣ
иатъ та большаа подвизаниѣ .
брани иепрнѣзньскыꙗ, не въ
змогѫтъ на та · ı по сихъ огра
ждена та обрѣтаꙗ , крѣпъкоѭ рѫ
коѭ и вѣроѭ , къ наставлѣѭщю
моу та , ı къ вс҇ѣмъ послоуша
иіемъ , ı съмѣреиіемь , сего ра
ди да отъстѫпитъ отъ васъ
вс҇е ослоушаиие . противъно сло
во · грѣдость . завистъ . ръве
иие . ѣрость . клиуь . хоулеиие . кле
вета . прѣзоръство . дръзнове
иие . любы уастьиаа . распь
рѣиие . репътаиие . шепътаиие .
сътажаиие . навласти малѣ
вещи . ı дроугаа вс҇ѣ плодъиаа
зълобѣ . ıхъже ради градетъ
гнѣвъ бжеи . на творащиꙗ тако
ваа . ı оукорениити са вь иихъ иа

ѵинаетъ. тьлитель дш҃ъ, па
ѵе же вь сихъ мѣсто, да съта
жимъ подобажщаа ст҃ымъ.

92а

братролюбие. безмлъвие. съ
мотрение. говѣние. і пооуѵение,
бж҃иемъ словесемъ. да ѵисто
съблюдеши срц҃е, отъ скврънѣ
иъ помышлении. дѣвиѣ. ели
ко сила можетъ. пощение тръ
пѣние. до съмрътн. на негоже оц҃а
обѣтованиѣ твоѣ въздагаеши,
пръвое и послѣдьнее исповѣда
ние. таины срц҃ю. ѣкоже бж҃иѩ по
вѣсти съказажтъ. кръщаахж
бо са реѵе, ісповѣдажще грѣхы
своѩ. си вс҃ѣ тако обѣщаваеши
са. оупъваниемь. и силою хв҃о
ѭ хранити са ·/. въпрошение ·/.

Испыталъ ли еси манастырь ·/.
:· отвѣ ·/. испыталъ ·/. въпрос :
Естъ ли ти годѣ игоуменъ. и бра
:· триѣ вс҃ѣ ·/. отвѣ ·/. годѣ х҃а ради ·/.
:· въпрос ·/. блюди са ѵьто гл҃е
:· ши. аще хощеши. да ти оелабимъ,
:· еще мало врѣма искоуси са ·/.
:· ѿвѣ ·/. ни оубо помилоуите ма
:· х҃а ради. недостоинаго. и бра

трьи причините ма ⁘. пакы
попъ молит҇ са, твора молтвѫ

92b

⁘ снѧ на҇ нимь не таи ⁘.

Прѣщедры б҇же. ι м҇ногоми
лостиве. отъврьзаѩи прѣчи
стѫѩ ѫтробѫ, неищисльнѫ
ѩ благость си. в҇семоу прибли
жаѭщюмоу са любовиѭ, и при
вѣтомь топломь, рекы забѫ
детъ жена отроча свое, нъ азъ
не забѫдѫ васъ. вѣды нашѫ
любовь, и привѣтѣ нашемь при
лагаѩ твоѭ силѫ, къ ськонь
чанью заповѣди его, да при
иметъ и, ι похѫпитъ, и защи
титъ, и бѫдетъ ти стѣна крѣ
пъка, отъ лица вражиѣ, каме
нь трьпѣнью, оутѣшенью вина,
дльгослоужью податель, бла
г҇одшью давець, лѣжа и въста
ѩ съ тобоѭ, сѣда и весела ср҇це
твое, оутѣхоѭ с҇таго д҇ха. до
стоина твора та, ι оучастью
с҇тыхъ, ι постьницѣхъ, ан҇
тонью. ефьтимоу. савѣ, хари
тоноу ι иже съ ними ⁘. надъ

93a

мѫжи се рьци ·/. а на̑ женами се ·/.

Прѣ̑ныхъ постьницахъ хвахъ,
евъпраксии, фетронии, оломь
пии, иеронии, и проуиимъ. съ ни
миже и наслѣди црство нбсьное.
о хѣ исѣ гі нашемь. емоуже сла
ва и дръжава, нынѣ и присно и ·/.

⁘ И ѡбрящь са по̑ знаменїе̑ гла̑
⁘ приемлѫщюмоу образъ, дѣ̑и · реч̑е.
⁘ Гю по̑лимь · и покло̑ни колѣнѣ
⁘ к приемлаи образъ. и творитъ
⁘ ппъ молтвѫ сиѭ таи ·/.

Сѫди вако бже всѣдръжите
лю. вышьнеи црь славѣ,
иже съ живымь твоимь
и съсѫщьнымь сиомь,
и исходащиимь отъ тебе
дхомь, истиньнымь, ѡбла
даѩи всеѭ тварьѭ, видимо
ѭ и невидимоѭ, бже сѣдаи на
херовимѣ, и трьстымь гласо
мь, отъ серафимъ, поемъ не
прѣстаїно, емоуже прѣстоіатъ
тысѫща, тысѫщами, и тъ

93b

мы тьмами. стыхъ аѓлъ
воиньства, ты еси свѣтъ просвѣщаѩи

всего чка, градѫщааго въ весь ми
ръ, оумоленъ бываѩ отъ сты
ѩ брцѩ, і приснодѣвыѩ мариѩ,
і всеѩ нбсьныѩ цркве. і прѣ
вѣньци твоими, іерслмомь,
призьри милдѣномь окомь, на
съмѣрение раба твоего сего, іже
възложи, и исповѣда прѣдъ
многы съвѣдѣтелы, съвъ
коупи давъшеи сѧ емоу даръ. о
прѣдѣлъ оусыненью, і црство
кръщениемь твоимь, і едина
чьное се, і аглское образьное
обѣтование, недвижимо, осно
вано, на акротомѣ, і дховьнѣ
камени тво(е)ѩ вѣры, оукрѣ
пи и въ дръжавѣ твоеѩ силы,
і облѣци и въ орѫжие все, ста
аго твоего дха. ѣко нѣстъ емоу
брань къ кръви, і плъти, къ
властемъ і влачьствомъ.
къ миродръжителемъ вѣка
сего, къ дховьнымъ злобѣ,
подънбснымъ. прѣпоѣши чрѣ

94а

сла его силоѫ истины. і о
блѣци и въ брьна правъды,
і веселиѣ твоего, і обоуи нозѣ
его. въ оуготованое евглие

мироу, оумждри и възати щи
тъ вѣры, вь немьже възмо
жетъ вса стрѣлы непрнѣзни
ны · раждеженыѩ оугасити.
і шлѣмъ спнью приѩти. і ме
чь духовьны · еже естъ глъ бжеи ·
застжпаѩ. неизглаголанъ наго,
въздыханиѣ срца. причьти
и ізбраныхъ твоихъ. да бж
детъ съсждъ избранъ, снъ
и наслѣдьникъ · твоемоу црсоу,
снъ свѣтоу и дьни, мждрость,
правъда. стыни. ізбавление,
съкоупи і оръганъ съвръшенъ,
прѣгждьницж красънж. съвръ
шенж стоумоу дхоу. ѣко да сьде
по въздрастоу, съвлъкъше са
ветъхааго чка, тьлѣжщааго
похотемъ лестьныимъ, мно
гообра(з)ънааго змиѣ, ѡблѣче
тъ са въ новааго адама. съ
зъданааго по богоу, вь прѣпо

94b

добие, і правъдж твоѭ, оутвръ
ди и всегда. раны крстъ и свъ
на тѣлѣ своемь носити. імь
же емоу ксь миръ распатъ са,
и онъ всемоу мироу, оуобрази
вь немь добродѣаниѣ, істи

нно творити, а не оугожденнѣ
чкомъ. ли себѣ оугаждати въ
тръпѣние, і послоушание, оублажи и
бьдаща, дѣлаѭща, съпаща,
въстаѭща. въ псалъмѣхъ. и
въ пѣниихъ. і пѣснехъ дховъна
хъ аћлскы зьрѣти тебе. чи
стомь срцемь, кланѣѭще са
тебе· единомоу живоу· істинноу
моу боу. въ радость его неизгла
голанѫѭ ·/. вш ѣко твое естъ црс ·/.
∴ Пп Мир Вѣм ·/. Люд И Дхк Дѣ Глв
∴ Наш гю поклн ·/. Люд теб гі ·/. Поп тан ·/.

Стъ гь бъ силъ. оче га нашего
исха, блви раба твоего сего.
егоже призъва десница твоѣ,
въ дховъныѧ бракы, і съ
подоби и быти прѣдна раба

95a

оумѫдри и. въдѣи на нь бла
годѣть. и разоумъ, іже отъ
влдчьскаго твоего дха, оу
крѣпи и въ брань невидимаа
го врага, крѣпъкоѭ твоеѭ сило
ѭ, плътьныѧ брани раздроу
ши, дажди емоу вѣдѣти, бла
годѣати вь пѣние, і слакосло

кне. і спние · непрѣстаннна пѣ
нне приснаго, въ матвы при
ѩтъ ны, въ свѣтъ правь
денъ, срце съмѣрено, въ хода
танство жизни, і кротости, і
истинѣ. і благодѣть творити,
ты съподоби н въ кротость,
въ любьвь · въ съвръшенне.
въ хѫдожъство, приносити
тебѣ пѣние, і словословеснѣ.
і матвы. въ конѩ кадилъ
нжѩ, съвръши емоу животъ,
въ прѣподобне н правъдѫ. ѣ
ко да вънѫ бесквръны. съ
коуплениe имать оу тебе, і
да съподобитъ са нбсъноу
моу црствоу · в ·/.

Благодѣтнѩ н щедротами ед ·/.

95b

⁖ И явие поставитъ і про
⁖ стъ · и къ люде гле · свщенъи ·/.

Се же дховъно сънатие, ви
дащe братрие, ізвѣстьно
ны естъ, по бжнемъ кън
гамъ · не токмо нбсъны
мъ силамъ прити, нъ и са
мого ба невидимо съ на
ми быти. вь сь часъ. тѣмь

же братрие стаа. зъванью вышънюмоу приуастьници, вь злюбльше стжж црквь, благжж лѣпотж, на спение душамъ вашимъ. вь дьнесьней день съшедъше са, съ прокомь ддомь рьцемъ. сь день и же сътвори гь, въздрадоуимъ са и възвеселимъ са вь нь. и прославимъ ха и стиньнааго ба нашего. въ благодѣть дшъ нашихъ. иынѣ нарицажщю са. емоуже подобаетъ всѣ слава. уесть и дръжава, и покланѣние, и вель лѣпота. коупьноу прѣстоумоу

96а

оцю и сноу, и благоумоу и животворащюмоу дхоу. иынѣ ⁄.

⁖ ПОТОМЬ ЕМЪ И ЗА РЖКЖ ДЕСНЖ ⁄.

⁖ въводитъ и къ олътарю, и по

⁖ КЛАНѢЕТЪ ДО ЗЕМЛА ПРѢ СТЪІ

⁖ олътаремь. и лобъжетъ ева

⁖ ѣлие. и глетъ емоу ппъ ⁄.

Се хъ сьде стоитъ, блюди са, ѣко никътоже тебе ижднтъ прити на сь образъ. блюди са ты

самъ · своеѭ ли волеѭ хоще
ши с҃ты а҃глскы образъ при
ꙗти ·/. ѿⷮвѣⷮ · стригѫщаагo сѧ ·/.
Ꙗзъ самъ своеѭ волеѭ. никы
мѫже нѫдимъ, х҃а ради хощѫ
приꙗти образъ сь ·/. г҃летъ
⁘ емоу п҃пъ ·/. възьми нѫжа.
⁘ ι въдажди ми ꙗ ·/. и егдⷣа въ
⁘ дастъ емоу ножа, приемъ ꙗ
⁘ п҃пъ г҃летъ емоу ·/.
Се отъ рѫкы х҃вы приемлеши
ꙗ. блюди сѧ комоу пристѫ
паеши. комоу обѣщаваеши сѧ ·
⁘ и кого сѧ отъмѣтаеши ·/. И при

96b

емъ п҃пъ ножа издрѫкы его ·
⁘ и речетъ се ·/.
Б҃лнъ б҃ъ. хотаи да вⷭи ч҃лци спа
сѫтъ сѧ, ι въ разоумъ ιсти
ньны придѫтъ, с҃ы б҃лнъ
вь вѣкы вѣкомъ ·/. и стриже
⁘ тъ и г҃ла с҃ице ·/.
Братръ нашъ сь имⷬа, стрижетъ
власы главы своеꙗ, въ и
мѧ о҃ца и с҃на и с҃тааго д҃ха. р
цѣмъ вⷭи г҃и по ·/. лⷣю в г҃и по ·/.
⁘ И ПОИМѪТЪ И ЧРЬНЬЦИ ·/. И ПО

∴ стригѫтъ и въ папрътѣ. поѭ
∴ ще ⸓. блажени непороучнии ⸓.
∴ а ппъ въходитъ къ олътарю.
∴ И рѐ ди. диѣконьства. ѣже прѣ
∴ тръстымь ⸓. и поѭтъ тр
∴ стое. и по тръстѣмь не реуе
∴ дн. вънимѣ ⸓. И приведѫт
∴ пострижєнааго къ олътарю ⸓.
∴ И облачитъ и ппъ гла снце ⸓.
Братръ нашъ съ имѧ. ѡблачи
тъ сѧ вь ризѫ правьдѣ. и радо
сти и веселью. въ аѣскы

97а

образъ, въ имѧ оца и сна и ста
аго дха. рьцѣмъ вси ги по ⸓. лю
∴ в ги помилоуи ⸓.
Бра на сь имѧ. приемлєтъ кокоу
ль. незлобиѣ. шлѣмъ спе
ниѣ. въ имѧ оца и стаасо дх ⸓.
Бра на сь. приемлетъ аналавъ.
въ имѧ оца и стааго дха. вь
земѣ кртъ на рамо свое. і по
слѣдоуѭ влацѣ хоу. рьцѣмъ ⸓.
Бра на сь прѣпоесаетъ сѧ. сило
ѭ истины. въ имѧ оца и сна
и стааго дха. рьцѣмъ ⸓.
Бра на сь, въстѫпаетъ вь пле

сьцн . въ оуготованое є҃вл҃не мнроу. въ нма о҃ца н с҃на ⁖/.

Бра҃т н҃ша сь . одѣетъ са въ мань тнцѫ , незьлобыю , ѣко въ бръ ня правъды · въ нма о҃ца н ст ⁖/.

Бра҃т н҃ша сь · прнемлетъ · велнкъı а҃гласкъı образъ . въ нма о҃ца ⁖/.

И ѣко прннметъ ст҃ъı образъ . стонтъ въ ст҃ыхъ дверьцахъ ⁖/.

⁖ н лобъıзаѭтъ н братрнѣ в҃сѣ .

⁖ ПОЩІЄ П҃Ѣ СН ГЛ҃Я ТАЖЄКЪ ⁖/.

97b

Ѡблъкъше са въ образъ неНсть лен҃на , і вѣръна женнха , съхраннте са , въ кротостн , і цѣломѫдрьн . аще бо есте съоблъуенн , вамъ напасть не оудоблѣетъ , блюдѣте са , къ комоу прнстѫпнсте , блюдѣте са кы ѭ гл҃ы слъıшасте . блюдѣте са врага , да не нагъı сътворнтъ вы, ѣко адама, і странъ ны отъ ц҃рства , обѣщанте са хоу , въ дхъ ст҃ы . да оутвръднтъ д҃ша ваша ⁖/. ст҃н ⁖/.

Гь въцр са вь лѣпотѫ са облѣ ⁖/.

Ѡблѣцѣте са вь рнзѫ сп҃сенне , поѣ

шнте сѧ поѣсомь цѣломѫдрнѣ.
въ кротость. прннмѣте зна
менне крстъное, ногы мы
слънынѫ, оусѫднте болѣзнь
мн, н поценнемь, ι обрѧщете
покон дшамъ вашнмъ ·/. стн ·/.

Бѫдн гı мласть тв ·/. нно гла е ·/.

Да въздрадоуетъ сѧ дша моѣ
о гı. облѣче бо мѧ въ одеждѫ
спеннѣ. ι рнзѫ веселнѣ, ι ѣко на
женнха възложн на мѧ вѣнець.

98a

н ѣко невѣстѫ оукрасн мѧ монн
сты ·/. стн ·/.

Блаженн · ιмъже осташѧ безак ·/.

∴ ИНЪ ГЛЯ Г ·/.

Ѿтвръсѧ сѧ дверн покаанью· тъ
цѣмъ спѣшъно. хъ бо ны зове
тъ прнсно. възъмѣмъ оржжне
съмыслъно. сътажнмъ до
бро дѣанне. сътърнмъ протн
вънынѫ снлы, ι обрѧщемъ
покон дшамъ нашнмъ ·/. стн ·/.

Да вьнндетъ прошенне мое прѣ ·/.

Ѿблѣцѣте сѧ вь рнзѫ спе ·/. стн ·/.

Рабъ твон есмъ азъ вразоу ·/.

⁘ И пакы тожде ·/. сл҃а ·/. и б҃о

Избави ны отъ напастеи наши ·/.
д҃е мироміь г҃ю помолим̑ са ·/.
Ѡ вышънии ·/. ѡ мирѣ в҇сего ·/.
Ѡ бр҃а н҃амь семь, ни҃а. і отъ б҃а
посѣщеньи. і помощи его. г҃ю п ·/.
Ѡ съконьчати емоу, съмыслъ
единачьнааго образа. бес по
рока и бесъблазна. г҃ю по ·/.
Ѡ просвѣтити са д҃ши его. въ трѣ
звеньи, і пощеньи, і въ съ
връшенѣ страсѣ. г҃ю помо ·/.

98b

Ѡ жити емоу во в҇семь говѣньи.
і бескврънънѣ. і оугодьнѣ жи
тьи. г҃ю помолим ·/.
Ѡ избавити са емоу отъ в҇сеѧ
мирънынѧ пакости. плъть
ныхъ жжикъ г҃ю по ·/.
Ѡ отъданьи грѣховъ, і о избы
тьи прѣгрѣшенеи, і быти емоу
вышъшю мирънꙑхъ печа
леи. г҃ю помо ·/.
Ѡ съвлѣщи са емоу ветъхааго
ч҃ка, і облѣщи са емоу въ нова
аго, създанааго по образоу
б҃жью. г҃ю помо ·/.

Ѿ избавити сѧ ·/. застѫпи спи ·/.

Прѣстѫѭ чистѫѭ прѣсла ·/.

∴ ПО МОЛИ СѦ ВЪ ТАИНѪ ·/.

Гі бже нашъ. вѣрьны въ обѣ
тованьи твоемь. і нераска
анинъ въ всѣхъ дарохъ тво
ихъ. і не изгланъ въ уклю
бьи твоемь, і възъвавъ
и създание твое, зъвани
емь стымь. і избра
вы раба твоего сего, въ

99a

ЛЯ

духовъное твое житие. дажди е
моу житие благообразъно. жи
тие добродѣано, і незазоръно,
да въ стыни поживъ, бескврь
ны съблюдъ, вь ньже образъ
облѣче сѧ, силоѭ твоеѭ, ризѫ
же правьдѣ пособоуѩ, а поѣсъ
мрътвость тѣлоу, ω немьже
лежа, коуколь же смѣренью,
шлѣмъ спнью положь, анала
въ крстомь, и вѣроѭ оукрашаѩ
сѧ, а маньтницѫ одѣние нен
стьлѣнью одѣѩ сѧ, а плесньце
ма да кротокъ есть. вь пѫть
спение мироу. ѣко да бѫдеть ти

страшенъ сѫпостатомъ. не по
бѣжденъ браньми, всеѧ сласти,
и плътьныѩ похоти. въ вы
шьнее послоушание наказаѩ сѧ,
трѣзвение съдѣваѩ, единаче
наго образа, исправлению до
вьлѣѩ сѧ. да въ псалъмѣхъ.
и пѣньихъ. и пѣсхъ дховъныхъ
прославлѣетъ, прѣчестъное
и вельлѣпое имѧ твое, и стопа
мъ послѣдовати, великааго

99ъ

прка наиѩ, имѧ стааго иоана
крстителѣ, да постигнетъ мѣ
рѫ съвръшение, да течение съко
ньчаетъ, и вѣрѫ съблюдетъ, и о
блечетъ сѧ безъ истьлѣние
аѣлъ, и причьтетъ сѧ стѣмь
твоемь стадѣ, и да оулоучитъ
десное твое стоѣние. и слшитъ
блажены гласъ, придѣте блнии
оца моего, наслѣдоуите оуготоо
ваное вамъ црство, отъ съло
жениѣ вѣкоу, и ны же достоины
съподоби, бже твои благости,
и уклюбью ·/. к ·/. да тебѣ сла
вѫ въсылаемъ оцю и сноу и с ·/.

·:· ди вѣ мѣ ·/. по ми всѣ лю и дхо ·/.

⁘ и бывае̑т· сѣдение. про̑к гл̑са в̄ поми
⁘ лоуи мѧ бж̄е по велицѣи млст̄и тво ·/.
⁘ с̑хти. и по многымъ щедротамъ ·/.
⁘ ч̑тьць ап̑ло ·/. ал̑ле гл̑са ѕ̄ с̑хти ·/.

Призьри на мѧ и помилоуи мѧ ·/.

⁘ И бывае̑т проч̑иен ч̑ин слоужьбѣ до
⁘ конца ·/. егдаже приведѫтъ пострн
⁘ гъшааго сѧ на трапезѫ ·/. поѭтъ
⁘ пѣние се гл̑са г̄ ·/.

100а

Г̄и г̄и. призьри съ нб̄се и вижди. і
винограда своего, і съвръ
ши и. и одъжди и. іже насади десни
ца твоѣ ·/. с̑хти ·/. (съ)пасъ н̄лѣ въи̑мн ·/.
с̑х сѣдаи на херовн(мѣ) авн сѧ. прѣдъ е ·/.
⁘ с̑х вьздвигни силѫ твоѭ и при ·/.
⁘ сл̑ва и н̑иы ·/. Избави ны отъ и ·/.
⁘ м̑ло егдѧ сънѧти коукољь. въ ѕ̄
⁘ день. поставитъ и прѣдъ двєрь
⁘ цами · и гл̑те п̄пъ м̑ло сиѭ тан ·/.

Вако г̄и. до кон̑ца. въ иго твоє
благоє. и лекъкоє. съблюди ра
ба твоєго сего · і причьти и съ
оугаждаѭщиними тебѣ, облѣци
и въ ст̄ѫѭ одеждѫ, прѣпоѣши

крѣпость его, в҇сего трѣзвенниѣ·
подвижьника ави, о немьже на
мъ дховъныхъ твоихъ даро
въ съвръшение. въ славѫ прѣ
стѣи държавѣ ·/. к҇ ·/.

Ты бо еси бъ нашъ, хотаи да в҇сѣ
ѵкъ спетъ сѧ· и въ разоумъ и
стинъны приидѫтъ. и тебѣ сла
вѫ въсылаемъ оцю и сноу ·/.

·:· а се женамъ коукоулю сънати ·/.

100ь

·:· по ми вс҇ѣ лю и дхо твое· ди
·:· гла на гю по ·/. лю тебѣ гі· по таи ·/.

Благы ѵклюбче гі, стоу
моу твоемоу стадоу, і ли
коу мѫдрыхъ дѣвъ, і съпо
доби и. съ свѣтълоѭ свѣще
ѭ. непостыдномь лицемь.
съ своимъ женихомь сърѣ
сти. хоу боу нашемоу. і нбсъное
оулоучити црство. к҇
Ѣко бъ милостивъ щедратамъ. и ѵклюбыю еси,
и тебѣ славѫ въсылаемъ ·/.

·:· по ми вс҇ѣ· лю и дхо твое· ди
·:· гла на гю по лю те гі ·/. по таи ·/.

Гı бже нашъ. вьведи раба тво
его сего, въ дховънъı дворъı,
ı приүьти и въ словесьное
твое стадо, прѣзьрѧ помъı
шлениѣ его, отъ плътьнъıхъ
похотеи, тьщаньи, ı льсти
житиискъıѩ, събери же
незамоүдьно, помьнѣ
ти благаа, ждѫщаа люба

101a

щимъ тѧ, и пропеньшиихъ себѣ
житие, црства твоего ради, вш,
Тъı бо еси пастъıрь. и спасъ дша
мъ нашимъ. и тебѣ склѧ въсъı
лаемъ оцю и сноу и стоумоу дхоу ·/.
·:· И ПО СЕ ВЪПРАШАЕ ПО ПРИЕМЪША
·:· аго образъ. стоѩ близъ олърта.
·:· идеже стоѩтъ пѣвци. гла сице ·/.
Приѩтъ ли аѣлъскѫѩ одеждѫ ·/.
и глтѥ приемъı приѩсъ ·/. приѩтъ
·:· ли үистотѫ дѣвъства ·/. глетъ ·/.
Приѩсъ ·/. ппъ въздѣвъ рѫцѣ ре
·:· үетъ вельми ·/.
Слава въ въıшьнихъ боу,
и на земи миръ въ үлцѣхъ

благоволение. въ истинѫ
слава тебѣ бесъмрът
ны црю, ѡ иночадѣмь твое
мь снѣ. і бзѣ. нашемь. и
дсѣ твоемь стѣмь. ѣко не
хощеши съмрьти грѣшъни
коу. нъ обращенью и животоу.
тѣмьже и нынѣ вс҃ѣ. въ до
бро поспѣшилъ еси, сънатью
семоу дховъноумоу. ѣко обно

101b

вилъ еси рабъ твои сь. новъ[вь]
пѫть спенью, и радоуѭтъ сѧ о не
мь аѣли. веселѧтъ сѧ праведь
нии. веселимъ же сѧ и мы вси
видѧще ѹлци. і славимъ прѣ
стое твое имѧ. нъ послоушаи мене
грѣшъника, гі гі силъ бже и
левъ, і вс҃ѣкои славѣ, і приими и,
въ оучастие. ізбъраныхъ
твоихъ, і напиши имѧ его въ къ
нигы животъныѧ, и да бѫ
дете оуи твои отвръстѣ, і оуши
твои вънемлѭщи гл҃а молтвы
его. ѣко да вь вс҃ѣкъ годъ лицю.
вс҃ѣкѫ напасть вьпиѭщюмоу.
къ тебѣ щедроумоу влд҃цѣ, да не
възвратитъ сѧ съмѣрены
срамленъ. непостыденъ. нъ

да обращетъ благодѣть. і мла
сть. вь врѣма подобъно по
мощи, і да оуслышитъ блаже
нъи гласъ, иноучадааго сна тво
его и ба нашего, глѫща, ко҇сѣмъ
достоинымъ, придѣте блини
оца моего. наслѣдоуите оуго
тованое вамъ црство ·/. к҇ш

102a

Ты бо еси бъ нашъ. и прѣбыва
етъ твое црство· і тебѣ славѫ
въсылаемъ· оцю и сноу и стоу
моу дхоу. нынѣ и присно и вь вѣ҇к ·/.

ЗАПОВѢДИ СТЫХЪ ОЦЬ· О·

·:· покаяньи разбоѣ. і о въ҇сѣмь грѣсѣ ·/.
Аще кто разбои створи҇т. или отъ ро
жденнѣ своего оубиетъ. і лѣ҇т да по
·:· каетъ сѧ. въ инои области. толи по
·:· томь да прии҇т бѫде҇т въ свое оте
·:· чство. аще бѫде҇т правѣ҇д покаа
·:· лъ҇с. о хлѣбѣ о водѣ. і да послоушъ
·:· ствоуетъ емоу епи҇спъ, и пове҇п· Вь ин
·:· хъже сѧ естъ покаалъ ·/. къ рожденью
·:· оубиенаагo ·/. Аще ли҇с бѫде҇т недобрѣ
·:· покаалъ҇с. То да не прииѧтъ бѫде҇т въ б҇
·:· свое отъчство ·/. Аще кто разбои
·:· сътвори҇т не хотѧ. д лѣ҇т да покае

·:· т҃са · в҃ оⷮ иⷯи о хлѣⷠ . о водѣ ·/.
в҃ Аще которы причетниⷦи, содомъ
скы блждъ сътвориⷮ, і҃ лѣⷮ да
·:· покаеⷭтъ . в҃ оⷮ иⷯи о хлѣⷠ о воⷣ ·/.
г҃ Аще которы причетникъ блжⷣ

102b

д҃ сътвориⷮ . ж҃ лѣⷮ да покаетъ са ·/.
Аще к҃то проклинаеⷭтъ · ж҃ лѣⷮ да поⷦетˆ са ·/.
Аще к҃то иждьми клънеⷭтъ . в҃ лѣⷮ да
є҃ ·:· покаеⷭтъ ·/. Аще к҃то оукрадеⷮ . главъ
·:· но ч҃то . или скотъ . или домъ подъко
·:· паⷮе . или ч҃то добро . зѣло драго оу
·:· крадетъ . д҃ лѣⷮ даⷫкаеⷭтъ . а ли ма
·:· ло ч҃то оукрадеⷮ, в҃ лѣⷮ да покаетˆ са ·/.
ꙁ Аще которы причетниⷦи блжⷣ сътво[ри]
риⷮ . съ тоуждеѭ женоѭ, ли съ дѣви
·:· цеѭ . в҃ лѣⷮ да покаеⷭтъ . о хлѣⷠ о воⷣ ·/.
ꙁ Аще ли есть диѣкъ, ли чрънець, г҃ лѣⷮ
да покаеⷭтъ . в҃ оⷮ иⷯи о хлѣⷠ о воⷣ ·/.
ꙁ Аще ли есть епспъ . то да изврьже
ⷭтъ сана . и і҃ лѣⷮ даⷫкаеⷭтъ ·/.
і Аще к҃то отровениѣ ради погоубиⷮ чка
ж҃ лѣⷮ даⷫкаеⷭтъ . в҃ оⷮ иⷯи о хлѣⷠ о воⷣ ·/.
а҃і Аще которы бѣлоризець . женѫ и
мы . толи съ тоуждеѭ блжⷣ съ
·:· твориⷮ . или съ дѣвицеѭ . д҃ лѣⷮ даⷫ

ві :· каеⷭтъ. в ѻ҃ⷮ нⷯи о хлⷠѣ о вⷣо ·/.
Аще которы прнчетьнⷦи. ли вящь
шиѭ честь имѣѭ. оставль же
:· иж честь приимеⷮ. аще естъ днѣ
:· къ. ж҃ лⷮѣ да поⷦеⷭтъ. аще ли естъ
:· ппъ҃ ı҃ лⷮѣ да поⷦеⷭтъ ·/.

103a

кі Аще кто съ чрьницеѭ блⷣж сътвориⷮ.
:· понеже вящьшина речеⷭтъ. в҃ лⷮѣ
да поⷦеⷭтъ о вⷣо о хлⷠѣ ·/. аще кто са гі
єі :· мъ кса блⷣж твориⷮ, лⷮѣ да покаеⷮ с ·/.
Аще кто гн҃а плъти часть погоубⷮи.
:· лⷮѣ да покаеⷭтъ ·/. аще кто помы
:· слитъ на женж. тоуждѭ. толи не
:· можетъ съ неѭ съгрѣшити. лⷮѣ жі
:· да покаетъ са ·/. аще кто обѣдъ
ѕі са блюетъ. да тръ гоубитъ к҃ ·/.
Аще кто болѣзни ради. ізблюетъ
брашеньце. в҃ дьни да поститъ са.
:· и еже естъ избльвалъ, да съхра
:· нитъ на огни. и р҃ пса̑ⷧмъ да испое
:· тъ. аще ли его пси да въкоусаⷮ р҃
:· денъ да поститъ са ·/.
зі Аще котораа жена отроча оудавⷮи
:· в҃ лѣта да поⷦетсъ. а҃ о хлѣбѣ о вⷣо ·/.
и Аще кто хота своеѭ плъти оурѣже
тъ. в҃ лⷮѣ да покаеⷭтъ хлⷠѣ о вⷣо ·/.

Я к҇то похоть имы . или лжкавъ
ствомь тоужджж женж приме҇т .
∴ в҃ л҇тѣ да покает^ са . а҃ о хлѣбѣ о во҇д

Аще которы простъ людинъ . вра
жъджж имы . оударитъ ч҃ка . и о
∴ кръвавитъ и . і҃ денъ да покаеⷮ с ·/.

103b

Аще к҇то бѣдоѭ оукрадетъ , сънѣдъ
но чьто . к҃ денъ да покаетъ са ·/.
Аще к҇то въ а҃ день и҇де҇т на коладж ,
∴ еноуарѣ . ѣкоже пръвѣе погани тво
∴ рѣахж . в҃ л҇тѣ да покаетъ са о хл҇ѣк
∴ о во҇д ·/. аще котораѣ жена извръже
∴ тъ отроча , в҃ л҇тѣ да покает^ са о
∴ хл҇ѣб о во҇д ·/. аще к҇то съ вѣдовоѭ. ли
∴ съ дѣвицеѭ бл҇жд сътворитъ . в҃ л҇тѣ
∴ да по҇к ает҇съ ·/. аще к҇то домъ заже
∴ жетъ . ли гоумьно. ж҃ л҇тѣ да по҇кает҇съ
∴ о хл҇ѣб о во҇д ·/. аще к҇то отъ манасты
∴ ръскыѩ ц҃ркве токъмо чьто
∴ оукраде҇т ж҃ л҇тѣ да по҇кет҇съ о хл҇ѣб о во҇д ·/.

Аще которы свꙙ҇щ никъ . съ гнѣкомь
съвяжетъ ч҃ка . ли кръвь пролѣ
∴ етъ . да проситъ крача . да да҇тс
∴ емоу цѣленью постъ . о денъ о хл҇ѣб
∴ о во҇д ·/. аще ли естъ днѣкъ то ж҃ м҇цѣ .
Аще ли естъ по҇п то л҇тѣ ·/. аще ли естъ

⁖ єпскпъ. то д лѣ да покаєт са ⁒.
ⷶⷶ ѣ Аще кто алъкати не можетъ, да и
споєтъ к псалмъ. и ѕ ⁒. аще ли не оу
⁖ мѣєтъ, да дастъ цатѫ. аще ли
⁖ не иматъ цаты. то да о брашъ
⁖ на. єже иматъ. да дастъ ⁒.

ѣ *104a*

Аще кто мъздѫ възъмєтъ отъ
кого постити са за нь. аще вѣды
се сътворилъ єстъ, да алъчетъ
за са. єлико и за оного. і єже єстъ
вьзалъ. да дастъ нищиимъ ⁒.
ѣко тоужда грѣхы вьземлетъ,
нѣстъ лѣпо да имєноуєтъ са ѣв
хвъ рабъ ⁒. аще котораа жена
⁖ блѫдъ сътворьши, толи прока
⁖ зитъ отроуа в себѣ, і лѣ да по
ѣ ⁖ єтса. б о ии о хлѣ о во ⁒.
Аще которы бѣлоризець. скѫпо
сти ради клънєтъ, лютѣ ѣко, да
дастъ нищиимъ имѣниє своє. и
шедъ въ манастырь да поєтъ ⁒.
ѣ Аще кото причетьнн. съ четврѣ
ногомь блѫдъ сътворитъ. ѣ
⁖ лѣ имы. і лѣ да поєтъ ⁒. аще
⁖ жены не има. аще ли женѫ има ѣє
⁖ д і лѣ да поєтъ ⁒. аще которн

⁘ пп҃ъ, ли причетьникъ оупиет^ сѧ.
⁘ і҃ денъ да поетъ· аще ли естъ
⁘ бѣлоризець. ж҃ денъ да поетъ ·/.

ѯ҃ѣ Аще кто дроуга своего оупоитъ до рѫга, да постите сѧ оба ж҃
⁘ дьнеи ·/. аще кто съиѣдъно что

104b

⁘ оукраде да поститъ к҃ дьнеи. а
⁘ ще ли естъ дѣтескъ. ж҃ денъ да по
⁘ стит^ сѧ ·/. аще кто помыслитъ
⁘ блѫдъ сътворити. толи не мо
⁘ жетъ. да тръ гоубитъ к ·/.

Аще кто съ рабоѭ блѫдъ сътворит
⁘ толи родит дѣтищь. да свободит
⁘ рабѫ тѫ, і поститъ лѣт едино ·/.

Аще комоу оумьретъ дѣтищь некръ щенъ. за лѣность. к҃ лѣта да по
⁘ кает^ сѧ о хлѣбѣ о водѣ ·/.

Аще кто гнѣвает^ сѧ на братра свое го. елико же денъ гнѣвъ дръжи
⁘ тъ. толико да поститъ сѧ о хлѣ
⁘ бѣ о водѣ ·/. аще кто братра свое
⁘ го въ гнѣвъ проклънетъ, і пакы
⁘ възлюбитъ· ж҃ денъ да покае
⁘ тъ сѧ о хлѣбѣ о водѣ ·/.

Аще кто оудавлениѩ. ли кръвь скотиѩ, не вѣды ѣко оумрьло
⁘ естъ. іли трѣбъно что без вѣды

ѣстъ. в͞ і͞ недѣли да постит̑ сѧ ·/.
Аще ли вѣды, ѣлъ естъ. в͞ лѣ͡т да
постит̑ сѧ ·/. аще к͡то не съхрани
·:· тъ брашенїа, толи мышь его
·:· въкоусітъ. или сътъретъ сѧ,

105a

·:· к͞ти денъ да постітъ сѧ ·/. Аще к͡то
·:· пролѣетъ отъ с͞тыа ча͡ш. вь врѣ
·:· мѧ прѣношенью. ж͞ денъ да пості ·/.
Аще ли по прѣношеньи. пролѣетъ к͞
денъ да постит сѧ ·/. к͡то въ
·:· ц͞ркве съпѧ, толи емоу врагъ бла
·:· зн͞ъ принесетъ въ зълѣ. ж͞ денъ
да постітъ сѧ. и да поклонитъ
·:· сѧ на день р͞ ·/. аще к͡то чрънцѫ
·:· окрадетъ. в͞ лѣта да постит̑ сѧ
·:· о хлѣбѣ о водѣ. а еже естъ оукра
·:· лъ. да дастъ инцѣнимъ.
Аще которы причетьникъ локит,
аще естъ дїекъ. в͞ лѣ͡т да постит ·/.
Аще ли естъ п͞пъ, в͞ лѣ͡т да пості
тъ сѧ. о хлѣбѣ о водѣ ·/.
Аще к͡то заклинаетъ кого с͞ты
ми. толи оупив̑ сѧ облюетъ. к͞ти
денъ да постит̑ сѧ о хлѣ͡б о во͡д
аще ли естъ дїекъ ж͞ денъ да по
стітъ сѧ о хлѣбѣ о водѣ ·/.

105b

Аще кто клатъ бѫдⷮе. і молитъ
⁖ са сотонамъ. іли имена имъ
⁖ творитъ ѹласкаа. д лѣⷮ да покае
⁖ тъ са о хлѣбѣ о водѣ ·/.
⁖ въ поⷩ проⷦ глаⷭ искрь е ·/.

Помолите са и въздадите г҃ю
б҃оу нашемоу ·/. сⷯ ·/. знаемъ
⁖ въ июдеи б҃ъ. и въ и҃ли велие и
ма его ·/. ап҃лъ къ ефесеомъ ·/.

Братрие. молѭ вы азъ
ѫжъникъ о г҃и. достои
но ходити зъванью, вь
немьже зъвани бысте. съ
вьсѣкоѭ съмѣрениѭ мѫдро
стиѭ, и кротостиѭ, съ трьпѣ
нием отъраждаѭще
дроугъ дроугоу. любови
ѭ тъщаще са блюсти, едине
ние д҃ха· въ сѫзъ мира. е
дино тѣло. и единъ д҃хъ. ѣко
же и зъвани бысте· въ еди
но оупъвание. и едина вѣра. и е
дино кръщение. единъ г҃ь и о҃ць

106a

вⷭѣмъ. іже надъ вⷭѣми· і о
тъ вⷭѣхъ· і во вⷭѣхъ· едино

моꙋ комоꙋждо васъ. дастъ
сѧ благодѣть, по мѣ(рѣ) дарова
нью ⁘. алелꙋн гла҃с в҃ ⁘. Пристѫ
⁘ пите къ немоꙋ и просвѣтите сѧ.
⁘ и лица ваша не постыдат сѧ ⁘.
⁘ еѵл҃ѥ о҃т ма҃т ⁘.

Рече г҃ь притьчѭ сиѭ. подобъ
но естъ ц҃рство н҃бское. чкоꙋ
ц҃рю, ѩже сътвори бракъ с҃ноꙋ
своемоꙋ, ꙇ посъла рабы сво
ѩ. призъвати зъванꙑѩ на
бракъ, ꙇ не хотѣахѫ прити,
пакы посъла ины ра
бы гл҃а. рьцѣте зъва
нымъ. се обѣдъ мои оуго
товахъ. ꙇ юньци мои оупитѣ
иаа исколена. ꙇ в҃сѣ готова.
придѣте на бракъ. ѡни же неро
ждьше отидѫ. овъ на село свое,
ѡвъ же на коуплѭ своѭ, а про
чи емъше рабы его, досади
ша имъ. и ꙇзбиша ѩ, ꙇ слы
шавъ ц҃рь тъ разгнѣва сѧ

106b

ꙇ посъла въ воѩ своѩ, погоꙋ
би оубиица ты. ꙇ градъ ꙇхъ
зажеже, тогда гл҃а рабомъ
своимъ, бракъ оуготованъ

а зъванин не бѣша до
стонни, ꙇдѣте оубо на исходи
ща пѫтеи, ꙇ елико аще обрѧще
те. призовѣте на бракъ. ꙇ и
шедъше раби ти на пѫти, собъ
раша вьсѧ обрѣтѫ, зълыѩ
же и добры, ꙇсплъниша бра
къ възлежащиихъ. въшедъ
же црь тъ видѣтъ възлежа
щиихъ, видѣ тоу чка не облъ
чена, въ одѣние брачьное,
ꙇ гла емоу дроуже, како вь
иде сѣмо· не имы одѣни
ѣ брачьнааго. онъ же оумлъ
ча. тогда рече црь слоуга
мъ, съвѧзавъше и по нозѣ
и по рѫцѣ възьмѣте и въ
връзѣте и въ тьмѫ кро
мѣшънѭѭ, тоу бѫдетъ
плачъ и скрьжетъ зѫбо
мъ. мнози бо сѫтъ зъва
нии. мало же избъраныхъ ·/.

U knjižarnici Lavoslava Hartmána u Zagrebu mogu se dobiti knjige, koje izdaje jugoslavenska akademija znanostî i umjetnostî, koje izlaze njezinom pomoću i koje su prešle u njezinu svojinu:

Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga I do XIX. U Zagrebu 1867—1872. Ciena svakoj knjizi 1 for. 25 novč. a. v.
Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga XX. do LX. LXII. LXIII. U Zagrebu 1872—1882. Ciena svakoj knjizi 1 fr. 50 n. a. v.
Rad jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Knjiga LXI., LXIV. Matematičko-prirodoslovni razred. I., II. Ciena 1 for. 50 nvč. IIa., IIb. 75 nč.
Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. I. II. III. IV. V. IX. XII. **Listine o odnošajih izmedju južnoga slavenstva i mletačke republike.** Skupio S. Ljubić. Knjiga I. II. III. IV. V. IX. XII. U Zagrebu 1868. 1870. 1872. 1874. 1875. 1878. 1882. Ciena prvoj, drugoj, trećoj i devetoj knjizi po 3 for., četvrtoj 4 for. a petoj i dvanaestoj 2 for. 50 novč.
Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. VI. VIII. XI. **Commissiones et relationes venetae.** Tom. I. II. III. Zagrabiae 1876. 1877. 1880. Ciena prvoj i trećoj knjizi 2 fr., drugoj 2 fr. 50 nč.
Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. VII. **Documenta historiae chroaticae periodum antiquam illustrantia.** Collegit digessit, explicuit dr. Fr. Rački. Zagrabiae 1877. C. 6 f.
Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium. Vol. X. **Monumenta Ragusina.** Tom. I. Zagrabiae 1879. Ciena 2 for. 50. nvč.
Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium. P. I. vol. I. **Statuta et leges Curzulae.** Zagrabiae 1877. Ciena 3 for.
Monumenta historico-juridica Slavorum meridionalium. P. I. vol. II. **Statuta et leges civitatis Spalati.** Zagrabiae 1878. Ciena 3 fr.
Stari pisci hrvatski. I. **Pjesme Marka Marulića.** Skupio I. Kukuljević Sakcinski. U Zagrebu 1869. Ciena 2 for. a. v.
Stari pisci hrvatski. II. **Pjesme Šiška Menčetića Vlahovića** i **Gjore Držića.** Skupio V. Jagić. U Zagrebu 1870. Ciena 2 for. a. v.
Stari pisci hrvatski. III. **Pjesme Mavra Vetranića Čavčića.** Dio I. Skupili dr. V. Jagić, dr. I. A. Kaznačić. U Zagrebu 1871. Ciena 2 fr.
Stari pisci hrvatski. IV. **Pjesme Mavra Vetranića Čavčića.** Dio II. Skupili dr. V. Jagić, dr. I. A. Kaznačić i dr. Gj. Daničić. U Zagrebu 1872. Ciena 2 for. 50. novč. a. v.
Stari pisci hrvatski. V. **Pjesme Nikole Dimitrovića i Nikole Nalješkovića.** Skupili dr. V. Jagić i dr Gj. Daničić. U Zagrebu 1873. C. 2 f.
Stari pisci hrvatski. VI. **Pjesme Petra Hektorovića i Hanibala Lucića.** U Zagrebu 1874. Ciena 2 for. a. vr.
Stari pisci hrvatski. VII. **Djela Marina Držića.** U Zagrebu. Ciena 3 fr.
Stari pisci hrvatski. VIII. **Pjesme Nikole Nalješkovića, Andrije Čubranovića, Miše Pelegrinovića i Saba Mišetića Bobaljevića i Jegjupka neznana pjesnika.** U Zagrebu 1876. Ciena 1 for. 70 nvč.
Stari pisci hrvatski. IX. **Djela Iva Frana Gundulića.** Na sviet izdala jugosl. akad. znanosti i umjetnosti. U Zagrebu 1877. Ciena 5 for. a. v.
Stari pisci hrvatski. X. **Djela Frana Lukarevića Burine.** Na sviet izdala jugosl. akad. znanosti i umjetnosti. U Zagrebu 1878. Ciena 2 for. 50 nvč.
Stari pisci hrvatski. XI. **Pjesme Miha Bunića Babulinova, Maroja i Oracia Mažibradića, Marina Burešića.** Na sviet izdala jugosl. akad. znanosti i umjetnosti. U Zagrebu 1880. Ciena 1 for. 80 novč. a. v.
Stari pisci hrvatski. XII. **Djela Gjona Gjora Palmotića.** Na sviet izdala jugosl. akad. znanosti i umjetnosti. U Zagrebu 1882. Dio I. Ciena 3 fr.
Starine. Izdaje jugoslavenska akademija znanostî i umjetnostî. Knjiga I. do XIV. U Zagrebu 1869—1882. Ciena I. knjizi 1 for. 25 nč. a. v., VII. i X. 2 for. a. v., a ostalim po 1 for. 50 novč. a. v.